

Forslag til lov om ændring af lov om patienters retsstilling. (Selvbestemmelse over biologisk materiale, der er afgivet i forbindelse med behandling).
(Lovforslag nr. L 89).

Forslag til lov om ændring af forskellige love på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område. (Afskaffelse af hæfestråf samt ændring af uddannelseskraft i autorisationslove vedrørende sundhedspersoner m.v.).
(Lovforslag nr. L 90).

Justitsministeren (Lene Espersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ligsyn, obduktion og transplantation m.v. og børneloven. (Ændring af grænsen mellem spontan abort og dødfødsel og forenkling af reglerne om registrering af faderskab til dødfødte børn).
(Lovforslag nr. L 91).

Kirkeministeren (Tove Fergo) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd og lov om menighedsråd. (Valgret og valgbarhed ved flytning mellem menighedsråds kredse i et pastorat og Menighedsrådsfor-tegnelse).
(Lovforslag nr. L 92).

Medlemmer af Folketinget Naser Khader (RV) og Marianne Jelved (RV) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til kulturministeren:

»Hvordan vil regeringen forholde sig til private fondes og virksomheders stigende betydning for det danske kulturliv?«
(Forespørgsel nr. F 28).

Formanden:

De på dagsordenen opførte spørgsmål nr. 19, S 687, der er stillet til udenrigsministeren af fru Margrete Auken, og nr. 23, S 689, der er stillet til integrationsministeren af fru Elsebeth Gerner

Nielsen, er taget tilbage af spørgerne. Spørgsmålene er hermed bortfaldet.

Jeg skal gøre opmærksom på, at det af hr. Jacob Buksti under nr. 21 opførte spørgsmål til finansministeren, S 690, efter ønske fra spørgeren overgår til skriftlig besvarelse.

Den første sag på dagsordenen var:
1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 703

1) Til statsministeren af:

Jens Peter Verner sen (S):

»Finder statsministeren det acceptabelt, at skatteministeren bevidst holder et hul i skattelovgivningen åbent, når han ved sin tiltræden af embedsværket blev advaret imod hullet i skattelovgivningen, et hul, som nu 2 år efter medfører et milliardtab for statskassen i form af mistede skatteindtægter?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af, at det er oplyst, at skatteministeren ved sin tiltræden var advaret om et hul i skattelovgivningen, der kunne medføre utilsigtede fradrag, samt at skatteministeren i forbindelse med behandlingen af L 99 (folketingetsår 2001-02, 2. samling) i et svar til Skatteudvalget afviste omgående at lukke hullet.

Jens Peter Verner sen (S):

Spørgsmålet er stillet på baggrund af, at det nu er oplyst, at skatteministeren ved sin tiltræden var advaret om et hul i skattelovgivningen, som kunne medføre utilsigtede fradrag, samt at skatteministeren umiddelbart efter sin tiltræden i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 99 i foråret 2002 i et svar til Skatteudvalget afviste omgående at lukke dette hul. Det synes vi naturligvis er ganske problematisk, ikke mindst efter at det nu er kommet frem, at efter en kon-

kret afgørelse har en koncern fået et meget, meget stort fradrag.

Jeg skal også nævne som begrundelse, at der fra den tidligere regering lå et lovforslag, der på baggrund af de oplysninger, der cirkulerede i det økonomiske miljø, havde til formål at lukke dette hul. Men som sagt: Der skete intet, og derfor er spørgsmålet stillet.

Hvordan ser statsministeren på det? Finder statsministeren det acceptabelt, at skatteministeren sammen med regeringen bevidst holder et hul i skattelovgivningens åbent?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har jeg modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

»Ved regeringsskiftet bortfaldt et lovforslag, nr. L 61, som den tidligere regering umiddelbart forinden havde fremsat. Den 7. februar 2002 fremsatte regeringen lovforslag nr. L 99, som indeholdt visse elementer fra nr. L 61 foruden en række nye tiltag. Der var altså langtfra identitet mellem de to forslag.

Kl. 13.05

Under behandlingen af L 99 blev skatteministeren af Folketingets Skatteudvalg bedt om en oversigt over de elementer, som var indeholdt i L 61, og som ikke gik igen i L 99, med begrundelse herfor.«

Specielt om det spørgsmål, der rejses her, siger skatteministeren:

»Jeg vil i denne forbindelse gerne nævne reglerne for frivillig sambeskatning, jf. punkt 1 i oversigten ovenfor. Det er regeringens hensigt at foretage en nærmere vurdering af dette regelsæt med henblik på en modernisering af bestemmelserne.«

Og jeg fortsætter med de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet:

»Efter de oplysninger, som skatteministeren var i besiddelse af på fremsættelsestidspunktet, er der dermed ingen holdpunkter for at påstå, at skatteministeren bevidst holdt et hul åbent. Skatteministeren er ikke, som det anføres i begrundelsen for spørgsmålet, blevet advaret af sine embedsmænd om et hul.«

Det er de oplysninger, jeg har modtaget fra Skatteministeriet, og jeg kan helt henholde mig til dem.

Jens Peter Vernersen (S):

Jeg vil godt sige, at det kan undre meget, at skatteministeren skulle være så uvidende. Jeg synes

også, det er klogt, at statsministeren alene citerer, hvad der er kommet fra Skatteministeriet, for det er ikke nogen rar sag selv at få fingrene i. Lad mig citere fra Jyllands-Posten lørdag den 15. november. Her siger man fra det selskab, det drejer sig om her, at Dyremose blandt andet sagde, at koncernen ikke vil benytte sig af metoder i strid med dansk lovgivnings intentioner. At regeringen – og det er altså VK-regeringen – valgte ikke at fremsætte det lovforslag, som den tidligere regering rent faktisk havde fremsat tidligere, men som bortfaldt på grund af folketingsvalget i 2001, og så var der givet grønt lys for, at teleselskabet kunne få det fradrag.

»Myndighederne var fuldt ud bekendt med vores sag på det her tidspunkt, og de vælger ikke at genfremsætte lovforslaget, sagde Dyremose.«

Jeg må sige, at jeg er meget forbavset, meget forundret over, at statsministeren kan sige her, at det var der ikke nogen som helst der vidste noget om, og slet ikke når man ser på, at der rent faktisk før valget i 2001 blev produceret et lovforslag, som havde til hensigt at lukke det hul.

Ole Stavad (S):

Statsministeren var jo meget omhyggelig med kun at henholde sig til de oplysninger, som han understregede, han havde fået fra Skatteministeriet eller skatteministeren, og det kan jeg godt forstå. Men statsministeren bliver nødt til at forholde sig til den virkelighed, vi helt konkret har her, nemlig at den tidligere skatteminister af sit embedssystem – der er det samme, som den nuværende skatteminister har – var blevet gjort bekendt med, at det var nødvendigt at foretage en løvændring.

Af de offentlige oplysninger i sagen, der er fremme i Jyllands-Posten, er det også fremgået, at embedsmændene havde fortalt skatteministeren om sagen. Skatteministeren har besluttet ikke at medtage dette konkrete element, men allerede af det, vi nu ved fra pressen, ser det ud til, at bare en enkelt sag – vi ved ikke, hvor mange flere der er – koster det danske samfund cirka lige så meget som hele selskabstømmerkomplekset, der blev betegnet som danmarkshistoriens største røverier.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Må jeg først sige til hr. Stavad, som siger, at skatteministeren var bekendt med problemet og advaret, at jeg har modtaget følgende oplysninger fra Skatteministeriet:

»Da den tidligere regering den 24. oktober 2001 fremsatte L 61, havde man ikke kendskab til konkrete overvejelser om via koncerninterne overdragelser at forhøje indgangsværdien for et datterselskab under sambeskatning og dermed i ganske væsentlig udstrækning forøge de skattemæssige afskrivninger m.v. ud over, hvad den faktisk anskaffelsessum kunne berettigede til. Heller ikke den nuværende regering havde kendskab til sådanne konkrete overvejelser, da regeringen den 7. februar 2002 fremsatte L 99.«

Lad mig gentage, hvad jeg citerede fra Skatteministeriets redegørelse. Det anføres klart, at skatteministeren ikke, som det anføres i begrundelsen for spørgsmålet, er blevet advaret af sine embedsmænd om et hul, og jeg kan helt henholde mig til de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet.

Kl. 13.10

Så må jeg sige til hr. Vernersen, som citerer TDC for, at skattemyndighederne kendte til deres fremgangsmåde, at også her har jeg modtaget oplysninger fra Skatteministeriet:

»L 99 er fremsat den 7. februar 2002 og vedtaget den 17. maj 2002. TDC anmodede først den 28. maj 2002 Ligningsrådet om bindende forhåndsbesked om, hvorvidt handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning kan anvendes som indgangsværdi. Dette spørgsmål havde ikke tidligere været forelagt skattemyndighederne. Det er først på dette tidspunkt, at skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at handelsværdien ved indtrædelse under sambeskatning bliver anvendt som indgangsværdi for goodwill, og Skatteministeriet kan dermed afvise, at man på tidspunktet for fremsættelsen af L 99 havde kendskab til koncernens fremgangsmåde.«

Så vidt redegørelsen fra Skatteministeriet, og jeg kan helt henholde mig til den.

Jens Peter Vernersen (S):

Nu var spørgsmålet jo, om statsministeren finder det acceptabelt, at skatteministeren bevidst holder et hul i skattelovgivningen åbent.

Jeg kan forstå, at det mener statsministeren ikke er tilfældet. Men det er jo underligt, når man forud for valget laver et lovforslag, der skal sikre mod den problemstilling, som statsministeren også her ridser op – ikke fordi man havde en konkret sag, som man nu også hører statsministeren sige, men fordi man generelt kunne se, at der var et problem.

Jeg vil også spørge statsministeren: Vil man først tage vare på sagen, når man ser, at der foreligger noget konkret, i stedet for at udvise omhu og forud forsøge at få lukket et sådant hul? Det er jo det, man forsømmer, og statsministeren må da medgive, at det er et problem.

Jeg må sige, at den uvidenhed, der nu lægges for dagen, underer mig meget, når det rent faktisk er dokumenteret, og når der også svares fra skatteministeren, at man ikke har til hensigt at lukke det hul. Det er jo det, der fremgår af bilag 71 til L 99. Man havde ikke til hensigt at gøre det på daværende tidspunkt. Det er også rigtigt, som statsministeren siger, at man måske ville se på det senere, men det har man altså ikke gjort i 2 år.

Ole Stavad (S):

Jeg synes, at de fleste af de oplysninger, som statsministeren videregiver, strider imod al form for logik.

Den tidligere skatteminister, hr. Frode Sørensen, fremsatte et lovforslag, fordi Skatteministeriet vidste, at der var en mulighed for at få nogle store fradrag uden at have omkostninger, altså et hul i lovgivningen. Derefter fremsætter den nuværende skatteminister et lovforslag, efterfølgende spørger Folketinget, hvorfor det hul ikke er lukket, og så påstår man, at man ikke var vidende om, at der var en spekulationsmulighed, at der var et hul. Det passer da ikke med den virkelighed, vi normalt forholder os til.

Med hensyn til den konkrete sag kan man sige, at både statsministeren og jeg ved, at hvis der er et stort hul og en stor spekulationsmulighed i skattesystemet, er det kun et spørgsmål om tid, hvornår det bliver udnyttet. Det er sådan set sagen ivedkommende, men underer det ikke statsministeren, at man sender sagen til Ligningsrådet den 28. maj 2002, og at der, så vidt jeg ved, først træffes beslutning i august 2003? Der er altså 1 år og 3 måneder, hvor skatteministeren intet, intet som helst, foretager sig, og ifølgende det, vi er vidende om, har det vel indtil nu kostet i størrelsesordenen ca. 2 mia. kr.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at der bliver mange spørgsmål i dag, og derfor må spørgeren overholde taletidsreglerne.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror ikke, der kan føjes meget nyt til, men jeg vil blot sige, at regeringens politik jo klart er, at

bliver vi opmærksomme på huller i skattelovgivningen, skal de selvfølgelig lukkes, og de skal lukkes med det samme. Dermed afviser jeg også fuldstændig hr. Vernerens påstand om, at skatteministeren bevidst skulle have holdt et skattehul åbent, for det er naturligvis ikke tilfældet.

Hr. Ole Stavad påstår, at svarene strider mod al form for logik. Jeg kan kun henvise til de oplysninger, jeg har fået fra Skatteministeriet, jeg kan helt henholde mig til dem, og jeg har ikke mere at føje til.

Kl. 13.15

Jens Peter Verner (S):

Det er jo så muligt, at statsministeren ikke har mere at føje til, men når det nu helt konkret i et svar fra skatteministeren fremgår, at man tog det element ud, fordi det ikke var regeringens prioritering, så traf man, og det må statsministeren give mig medhold i, også en beslutning om ikke at lukke det hul, som efterfølgende medfører et kæmpe fradrag til en koncern.

Vi ved i øvrigt ikke, hvor mange andre virksomheder der har brugt det samme hul. Men jeg kan love statsministeren, at det har vi spurgt ind til, og det vil vi selvfølgelig også forfølge. Det her er jo altså milliardudstrømning, fordi regeringen simpelt hen ikke følger op på at få lukket hullet.

Formanden:

Så er det hr. Frank Jensen som medspørger.

Frank Jensen (S):

Det fremgår jo af den lovgivning, vi har i Danmark, at statsministeren har en særlig tilsynsforpligtelse over for sine ministre. Jeg skal spørge, om statsministeren har benyttet sig af og har udfyldt sin rolle som tilsynsførende over for sine ministres gennemførelse af de initiativer, som statsministeren her på regeringens vegne har sagt, at man skal tage, nemlig at gribe ind over for huller i skattelovgivningen.

Har statsministeren på baggrund af den pressemtale, der har været i den pågældende sag helt tilbage fra, hvor hr. Dyremose som direktør i teleselskabet meddeler, at myndighederne var fuldt bekendt med de forhold, som hr. Jens Peter Verner har ridset op i den her sag, udfyldt sin rolle som tilsynsmyndighed?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Svaret på hr. Frank Jensens spørgsmål ligger jo i de redegørelser, jeg har afgivet her, som er baseret på de oplysninger, vi har indhentet hos Skatteministeriet. Mere er der ikke at føje til den sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 704

2) Til statsministeren af:

Jens Peter Verner (S):

»Hvad er statsministerens reaktion på, at skatteministeren i et svar til Skatteudvalget den 22. april 2002 afviste at tage initiativ til omgående at lukke et skattehul, som han var informeret om, og bevidst fjernede bestemmelsen fra tidligere fremsat lovgivning, som havde til hensigt at lukke skattehullet – en disposition, der efterfølgende viste sig at påføre staten en milliardudgift?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 703.

Jens Peter Verner (S):

Begrundelsen ligner for så vidt begrundelsen til første spørgsmål, men jeg synes også, det er interessant at få oplyst, hvad statsministerens reaktion på det her problem så er, altså reaktionen på, at skatteministeren i et svar til Skatteudvalget afviser at tage initiativ til omgående at lukke et skattehul, som skatteministeren var informeret om. For det fremgår jo af svaret til Skatteudvalget, at man tager det afsnit ud.

Det må dog aftvinge en reaktion hos statsministeren. Jeg kan da i hvert fald ikke under nogen omstændigheder acceptere og forstå, hvis statsministeren siger, at det her er ligegyldigt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg afviser hr. Jens Peter Vernerens fremstilling af skatteministerens holdninger i den sag. Jeg kan kun gentage, hvad jeg sagde før: Regeringens politik er naturligvis, at bliver man opmærksom på et hul i skattelovgivningen, skal hullet lukkes, og det skal lukkes med det samme.

Konkret til det spørgsmål, hr. Jens Peter Verner nu stiller, kan jeg meddele, at skatteministeren har oplyst – og jeg citerer – at han ikke har

afvist noget initiativ, at han ikke var informeret om en konkret sag af denne karakter, at der ikke er tale om en bevidst fjernelse, som det er anført i spørgsmålet.

Det er det, skatteministeren har oplyst, og det kan jeg henholde mig til. Så kan jeg i øvrigt henvise til de besvarelser, jeg gav under sidste spørgsmål, og jeg har ikke yderligere at tilføje til den sag.

Jens Peter Verner (S):

Nej, men vi vender jo alligevel tilbage, for statsministeren siger nu, at der ikke er afvist en konkret sag, og at der derfor ikke er taget noget konkret initiativ.

Men når man nu er bekendt med, at der ligger et problem, så burde det vel give anledning til lovgivning. Og så siger statsministeren, at man ikke har afvist at lukke det her hul. Der må jeg sige, at hvis det er den oplysning, som statsministeren har fået fra Skatteministeriet, så har man ikke citeret svaret i bilag 71 korrekt.

Heraf fremgår det helt konkret, at man tager det afsnit ud. Så skriver man også videre og understreger, at man da ikke vil afvise senere at vende tilbage for at løse det problem. Det kan man da kun skrive, hvis man er bekendt med, at der er et problem. Og det der med at vende tilbage senere, ja, det er så 2 år, der er gået nu. Man kan vel sige det på den måde, at det er 2 år og flere milliarder kroner for sent, at skatteministeren nu fremsætter et lovforslag.

Det synes jeg at statsministeren burde have en sådan mere præcis reaktion på, ikke mindst også i forhold til det spørgsmål, som hr. Frank Jensen stiller om statsministerens tilsynspligt.

Formanden:

Så er det hr. Jacob Buksti som medspørger.

Kl. 13.20

Jacob Buksti (S):

Nu har statsministeren tidligere offentligt givet udtryk for, at specielt venstrefolk skulle have en særlig moralsk forpligtelse til at omgå offentlige midler på en hæderlig facon. Det er sket til diverse borgmestre og andre gode folk ude i det åbne land. Og nu siger statsministeren så her, at hvis det er sådan, at der er et hul, så skal det lukkes med det samme.

Hvordan kan regeringen og statsministeren undlade at konstatere, at der er et hul, når det i flere tilfælde, vi har i denne situation, klart bliver tilkendegivet, at der er en mulig unddragel-

sesmulighed; når vi har et spørgsmål om personale- og naturaliebeskatning; når et embedsmandsudvalg understreger, at udviklingen udgør en trussel mod holdbarheden i finanspolitikken; når vi har spørgsmålet om kontrolfunktionen, der overflyttes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, og så sige, at det godt kan være, at det fører til et problem, og det følger man.

Betyder det, at hullet først skal lukkes, når staten har mistet en masse penge, eller skal man vise rettidig omhu og lukke det, inden man har mistet offentlige midler? Er det den førstnævnte måde, Venstrefolk omgås offentlige midler på?

Ole Stavad (S):

Jeg forstår godt statsministerens ubehag ved den her sag, for én ting bør vi vel kunne være enige om, nemlig at der i hvert fald ikke fra skatteministeren eller regeringen er udvist rettidig omhu i den her sag. Det var åbenbart, at der lå et problem, som havde foranlediget et lovforslag fra en tidligere regering, men som den nuværende regering og nuværende skatteminister bevidst fjernede fra forslaget. På trods af, at der blev spurgt, foretog skatteministeren sig intet.

Vi kan nu konstatere, at bare den ene sag, vi kender, tilsyneladende har kostet det samme som hele selskabstømmerkomplekset. Derfor vil jeg godt spørge statsministeren: Er statsministeren indstillet på, at den her sag skal undersøges, sådan at det ikke kun er et spørgsmål til den, der måske har udvist forsømmelse, nemlig skatteministeren, der svarer, at han ikke har gjort noget forkert?

Er statsministeren indstillet på, at det foreløbige tab, vi kan konstatere på 2 mia. kr., ikke bare går upåagtet hen, og at statsministeren ikke foretager sig videre? Er statsministeren indstillet på, at vi i fællesskab finder ud af, hvordan vi får sikret, at vi har alle oplysninger om det tab, som tilsyneladende er påført det danske samfund af skatteministeren?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun gentage, at regeringens holdning selvsagt er den, at hvis man bliver opmærksom på et hul i skattelovgivningen, så skal dette hul naturligvis lukkes, og det skal ske med det samme.

Der foreligger ikke oplysninger for mig, der begrunder, at der skulle foretages nogen særlig undersøgelse af den her sag. Med hensyn til tidspunktet for, hvornår skattemyndighederne bliver opmærksomme på, at der er en konkret

sag, kan jeg henvise til de besvarelser, jeg allerede har givet under det forrige spørgsmål. Og jeg har ikke mere at tilføje.

Jens Peter Verner (S):

Jamen nu ved vi jo konkret – det har statsministeren oplyst – at sagen er indgivet til Ligningsrådet i maj 2002. Der må der i hvert tilfælde være en opmærksomhed på, at der er en sag. Statsministeren siger, at er der et hul, så skal det lukkes med det samme. Der går altså 1 år, fra 2002 til maj 2003, inden sagen behandles i Ligningsrådet.

Man kan vel også gå videre og sige, at det svar, der blev givet i foråret 2002, jo viste, at man var gjort opmærksom på problemet. Det vil sige, at der i hvert fald gik ca. 1½ år. Det er da ikke at lukke et hul med det samme. Det er da en indrømmelse fra statsministerens side af, at man her har forsømt sit arbejde i Skatteministeriet, at skatteministeren har forsømt sit arbejde.

Jacob Buksti (S):

Statsministeren svarede knap nok på det, jeg spurgte om. Statsministeren henviste til den konkrete sag. Det var sådan set ikke det. Jeg spurgte generelt: Hvad betyder det, at statsministeren siger, at hvis man konstaterer et hul, så lukker man det med det samme?

Hvordan konstaterer man et hul? Hvornår mener statsministeren, at der er konstateret et hul? Er det, når man får at vide, at der en mulighed for, at det kan udnyttes, eller er det, når man har tabt flere milliarder kroner? Kan statsministeren ikke forholde sig til det?

Ole Stavad (S):

Statsministeren sagde i sit svar, at der intet er, der for ham begrundes, at man skal foretage sig videre. Så ved jeg egentlig ikke, hvad der skal til, for at statsministeren mener, der skal foretages videre i en sag.

Kl. 13.25

Alt peger i modsat retning af det svar, som statsministeren har afleveret i dag. Alle indici er, at der var en sag, der foranledigede, at den tidligere regering kom med et lovforslag for at lukke et hul. Den nuværende skatteminister tog det konkret ud af lovforslaget. Der blev fra Folketinget spurgt hvorfor. Der kom en ligningsrådsrapport ind i maj 2002. Hr. Henning Dyremose, tidligere finansminister, siger, at regeringen var bekendt med sagen. Embedsmænd har offentligt udtalt, at skatteministeren var bekendt med

sagen. Statsministeren benægter alt og siger, at der ikke er grundlag for at gå videre.

Mener statsministeren ikke, at når vi er inde i en sag, der koster samfundet foreløbig med den viden, vi har, i størrelsesordenen 2 mia. kr. og måske meget mere, så må der da være et grundlag? Hvornår mener statsministeren, at der er et grundlag for at gå videre med den sag?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ærlig talt synes jeg faktisk, at vi kører meget i ring, og der er ikke meget mere at tilføje. Jeg kan kun sige mere generelt til hr. Jacob Buksti, der stillede et generelt spørgsmål, at når jeg siger, at man skal gribe ind, straks man opdager et hul, så er det selvfølgelig ikke udtryk for, at man så også skal have konstateret en faktisk udnyttelse af det, før man griber ind. Selvfølgelig ikke. I samme øjeblik, man bliver opmærksom på det, er konkret opmærksom på, at her er noget, der kan udnyttes, så skal man selvfølgelig gribe ind, hvis man kan.

Men om hele sagen kan jeg altså kun henvise til, hvad jeg svarede meget fyldigt på under det tidligere spørgsmål, og jeg kan helt henholde mig til de redegørelser, jeg har fået fra Skatteministeriet. Hvis der er et ønske om at gå mere i detaljer med det, så kan man jo altså med stor fordel stille spørgsmålene til skatteministeren.

Jens Peter Verner (S):

Nu fremgik det af statsministerens svar, at man skulle vente med at gribe ind, til der var en faktisk udnyttelse. Det var et citat fra statsministeren.

Man kan da ikke vente med at gribe ind, til der er en faktisk udnyttelse. Det kan statsministeren da ikke mene. Det må da være vigtigt, som vi også har peget på her, at man griber ind, når man bliver bekendt med, at noget kan udnyttes. Det mener jeg faktisk er det, vi har dokumenteret punkt for punkt, at man har forsømt.

Jeg kan godt forstå, at statsministeren synes, det er ubehageligt at svare på de her spørgsmål og siger, at vi kører i ring osv. Men vi bliver jo nødt til at gentage de spørgsmål, vi stiller, når vi ikke får de svar, der bør fremkomme, når der ligger en så indlysende klar dokumentation som i den her sag.

Jeg vil så også sige: Jeg synes også på samme måde som med andre sager, at statsministeren skulle bidrage til, at sagen bliver undersøgt ordentligt og til bunds. Regeringen kan da heller ikke være tjent med, at det her står uafklaret.

Det må regeringen da bidrage til bliver undersøgt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Jens Peter Vernersens udlægning af mine svar må stå for hr. Jens Peter Vernersens egen regning helt og holdent. Og det er en forkert gengivelse af, hvad jeg rent faktisk har sagt. Jeg sagde, at man selvfølgelig skal gribe ind, når man bliver opmærksom på, at der er et hul i en lovgivning. Og det er, hvad enten det er skatte-lovgivningen eller andre former for lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 639

3) Til statsministeren af:

Ole Sohn (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at han forud for sidste folketingsvalg har afgivet et løfte til vælgerne om ikke at ændre ved dagpengesystemet, og at han på trods heraf har haft fuld tillid til sin finansminister og sin beskæftigelsesminister, der har forsøgt at gennemføre nedskæringer i dagpengesystemet for 800 mio. kr.?«

Skriftlig begrundelse

Det er klart fremgået af bl.a. arkivklip fra DR, at statsministeren forud for valget lovede vælgerne ikke at gennemføre ændringer af dagpengesystemet.

Til medierne har statsministeren sagt, at han har taget beslutningen om tilbagetrækning »til efterretning«, og at han har »fuld tillid til, at det er finansministeren, der forhandler finansloven«.

For almindelige mennesker kan det undre, at statsministeren har en sådan tillid til en finansminister og en beskæftigelsesminister, der åbenlyst gør alt, hvad de kan, for at gennemføre store nedskæringer på dagpengesystemet, som for mange mennesker vil betyde, at de ikke kan få den understøttelse, de hidtil har kunnet regne med, hvis de er så uheldige at blive arbejdsløse.

Ole Sohn (SF):

Jeg har stillet spørgsmålet ud fra de seneste dages debat, hvor det jo er fremgået af medierne, at statsministeren meget klart har tilkendegivet, at der ikke under den her regering ville blive

grebet ind i dagpengesystemet. Så undrer det mig, at statsministeren med den viden og med den klare udmelding kan have tillid til sin beskæftigelsesminister og sin finansminister, som åbenlyst har arbejdet på at foretage et indgreb i dagpengesystemet med 800 mio. kr. Det er faktisk fremgået af finanslovsforslaget, siden regeringen offentliggjorde det i august måned.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun sige, at jeg har fuld tillid til såvel finansministeren som beskæftigelsesministeren.

Ole Sohn (SF):

Jeg er opmærksom på, at beskæftigelsesministeren har betegnet forholdet mellem statsministeren, finansministeren og beskæftigelsesministeren som mellem et gammelt ægtepar. Og det gør selvfølgelig, at der kan være ting, som man ser igennem fingre med. Man har fået slebet en masse kanter af, og parterne i et sådant ægteskab skal også have frihed til at slå sig i tøjret.

Kl. 13.30

Men er det ikke lidt underligt, at man kan komme med en så klar udmelding, at der ikke skal gribes ind i dagpengesystemet, og at statsministeren på trods heraf har haft en viden om, at det faktisk var det, regeringen planlagde? Det vil sige, at statsministeren har sagt dét til vælgerne, men været vidende om i månedsvi, at man faktisk var i gang med at planlægge et brud på det valgløfte.

Formanden:

Så er det hr. Ole Vagn Christensen som medspørger.

Ole Vagn Christensen (S):

Statsministeren har sagt, at han ikke vil ændre ved dagpengesystemet før valget. Er statsministeren enig i, at fundamentet for dette dagpengesystem er et forsikringssystem, som sikrer, at modtageren har ret til en arbejdsløshedsunderstøttelse?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Vi havde jo en lang runde om det her i går, og derfor tror jeg ikke, der er meget mere at føje til.

Jeg vil kun sige til hr. Ole Sohn, at det var min klare opfattelse, at de forslag, regeringen havde lagt frem, lå inden for rammerne af, hvad der var sagt før valget, men som det fremgik af debatten i går, har vi konkluderet, at når andre var af en anden opfattelse, ville vi med det samme

trække forslaget tilbage, for vi ønsker ikke den diskussion om, hvorvidt løfter, der er afgivet, også bliver overholdt, for er der noget, der er helt afgørende for den her regering, så er det, at man kan have tillid til, at det, vi siger før valget, står vi ved, og det gennemfører vi efter valget. Derfor blev forslaget trukket tilbage.

Til hr. Ole Vagn Christensen: Ja, dagpengesystemet er principielt et forsikringssystem. Det er korrekt. Man må selvfølgelig også sige, at det er et forsikringssystem med et ganske betydeligt offentligt tilskud, men det er et forsikringssystem.

Ole Sohn (SF):

Ved regeringens tiltræden og statsministerens præsentation af ministerkollegiet understregede statsministeren i klare vendinger, at statsministeren forventede hård arbejdsomhed og stor redelighed af ministrene. Så undrer det mig, at statsministeren kan have en opfattelse af, at man kan skære 800 mio. kr. væk fra dagpengesystemet og på trods heraf overholde et valglofte. Det må da åbenlyst stride mod hinanden. Så enten må statsministeren have været vidende om det og have tiltrådt, at der skulle foretages et løftebrud, eller også er der af beskæftigelsesministeren og finansministeren foretaget et uredeligt arbejde i forhold til statsministerens lederskab af regeringen.

Formanden:

Så er der et sidste spørgsmål til hr. Ole Vagn Christensen.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil godt takke statsministeren for, at han siger, at fundamentet i dagpengesystemet er et forsikringssystem, og at ydelserne herfra går til at sikre modtageren en understøttelse. Er de forslag, der er fremsat, så ikke et angreb på dette dagpengesystem, og er det ikke også med de ord, som statsministeren har udtalt her, et udtryk for, at statsministeren er enig i, at det er et angreb imod det dagpengesystem, som statsministeren stod og sagde at han ikke ville angribe?

Formanden:

Så er det hr. Jan Petersen som medspørger.

Jan Petersen (S):

Jeg kunne godt tænke mig at høre statsministeren fortælle lidt om, hvornår statsministeren fik kendskab til forslagene om 800 mio. kr. i bespa-

relser på dagpengeområdet, og jeg kunne også godt tænke mig at spørge, om det aldrig har strejft statsministeren, at der blev afgivet løfter på dette område før valget.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til hr. Jan Petersen og hr. Ole Sohn kan jeg sige: Regeringen har ikke haft til hensigt overhovedet at bryde nogen løfter.

Til hr. Ole Vagn Christensen kan jeg sige: Regeringen har ikke haft til hensigt at bryde med forsikringsprincippet i dagpengesystemet.

Ole Sohn (SF):

Jeg forstår godt, at statsministeren ikke bryder sig om debatten her og så svarer meget kort. Det er måske også lidt uvant, at det er oppositionen, der ligesom forsøger at sikre, at statsministeren ikke kommer ud i for meget snavs, men det er unægtelig væsentligt at vide, hvordan statsministeren reagerer, når statsministeren i månedsvi ikke bare af oppositionen, men også i fuld offentlighed af alle interessenter inden for dagpengesystemet er blevet gjort opmærksom på, at man ikke kan spare 800 mio. kr. uden at bryde med et valglofte, uden at nedsætte satserne eller – som i regeringens tilfælde her – ikke bare at nedsætte satserne, men fuldstændig at fjerne dem. Derfor er det da lidt interessant at vide, hvornår statsministeren blev bekendt med – ikke blev bekendt med, for det skete jo for flere måneder siden, men hvornår statsministeren erkendte, at man var i gang med at foretage et indgreb imod et valglofte.

Kl. 13.35

Det andet er, at jeg ikke forstår, hvordan statsministeren kan have tillid til to ministre, som åbenlyst har i hvert fald handlet mod bedre vidende.

Jan Petersen (S):

Jeg synes, statsministeren skal svare på det spørgsmål, jeg stillede, og det spørgsmål, hr. Ole Sohn stillede: Hvornår fik statsministeren kendskab til, at regeringen arbejdede med forslag om disse besparelser, og hvornår godkendte statsministeren dem?

Jeg har forstået, at statsministeren ved andre lejligheder har talt for stor åbenhed i regeringssamarbejdet. Jeg synes, at på dette punkt har befolkningen også krav på at få at vide, på hvilken måde statsministeren har deltaget i beslutninger, og hvornår statsministeren har fået kendskab til dette her.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er jo spørgsmål, der er så selvfølgelig, at svarene giver sig selv. Det siger jo sig selv, at når regeringen fremlægger sit finanslovsforslag, jamen så har man jo også godkendt det. Det er det ene; det ligger i finanslovsforslaget.

Og så kan jeg kun gentage over for hr. Jan Petersen og hr. Ole Sohn, at regeringen ikke har haft til hensigt at bryde nogen løfter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 640

4) Til statsministeren af:

Ole Sohn (SF):

»Vil statsministeren oplyse, om han enig med finansministeren, når finansministeren i går i Folketinget gentagne gange sagde, at regeringen (og ikke kun partiet Venstre) ikke vil ændre på dagpengesystemet på denne side af et valg, men derimod forbeholder sig retten til at komme med ændringer, når Velfærdskommissionens rapport foreligger efter næste folketingsvalg, og om han dermed lægger op til, at han som eventuel statsminister efter et folketingsvalg vil fremlægge forslag til ændringer af dagpengesystemet, som ikke har været drøftet med vælgerne inden valget?«

Skriftlig begrundelse

Statsministerens vicestatsminister har talt for nye forsøg på »at komme målrettet misbrug af dagpengesystemet til livs« allerede inden næste valg, og beskæftigelsesministeren forsvarede så sent som mindre end to timer, før regeringen trak dagpengenedskæringerne tilbage, nedskæringerne som retfærdige og nødvendige af hensyn til regeringens skattestop, ventelister m.v.

Ole Sohn (SF):

Spørgsmålet her er sådan set stillet for at give regeringen mulighed for at handle med rettidig omhu. Nu har finansministeren efter statsministerens hjemkomst fra det store udland også bekræftet, at der ikke foretages indgreb i dagpengesystemet i indeværende valgperiode, og at man nu ser frem til Velfærdskommissionens arbejde.

Det, der er afgørende, er jo, om regeringen forud for næste valg vil bekendtgøre, hvorvidt

man forestiller sig, at der skal foretages indgreb i dagpengesystemet efter et kommende valg; så man ikke kommer i den situation, at der umiddelbart efter valget fra Velfærdskommissionens side kommer nogle ideer, og så gennemfører man dem, uden at det har været til offentlig debat, uden at vælgerne har haft mulighed for at tage stilling til forslaget.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Svaret på det spørgsmål har jeg givet gentagne gange allerede under debatten i Folketingssalen i går, nemlig at hvis regeringen har planer om større omlægninger af dagpengesystemet i den kommende valgperiode, vil det naturligvis blive meddelt til vælgerne inden valget, så man ved, hvor man står.

Ole Sohn (SF):

Vil det sige, at statsministeren er uenig med finansministeren, når finansministeren her i Folketingssalen har sagt, at nu bliver det skudt ud til Velfærdskommissionen, det vil sige til efter næste valg, og så må man se, hvad Velfærdskommissionen kommer med, inden man tager stilling til eventuelle forslag?

Formanden:

Så er det hr. Ole Vagn Christensen som medspørger.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg forstod før, at statsministeren er enig i, at dagpengesystemet består af en forsikringsdel. Det produkt, man betaler for, er, at man kan modtage sin understøttelse, men jeg forstår, at det ikke er under dagpengesystemet i statsministerens terminologi. For hvis det var sådan, at det var i forbindelse med et dagpengesystem, så havde statsministeren selvfølgelig anerkendt både forsikringsprincippet og også, at der skulle være en understøttelse. Og det er jo her, denne karenstid, som vi jo har været udsat for, kommer ind, for lige pludselig kan man ikke få produktet mere.

Hvordan vil statsministeren forklare det?

Formanden:

Så er det hr. Jan Petersen som medspørger.

Jan Petersen (S):

Jeg vil godt have at vide af statsministeren, hvor mange millioner kroner der går på en mindre omlægning. Statsministeren har nu og vist også i

går sagt, at større omlægninger vil blive varslet forud i forbindelse med et folketingsvalg, men hvor mange millioner går der så på en mindre omlægning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til hr. Ole Sohn kan jeg blot sige, at ingen jo ved, hvad Velfærdskommissionen vil arbejde med, eller hvad Velfærdskommissionen vil foreslå, og det må man så forholde sig til den dag, Velfærdskommissionens rapport kommer, og politisk håndtere det.

Det, jeg har slået fast, er, at hvis der i kølvandet på Velfærdskommissionens rapport findes et politisk behov for at foretage sig ting, der betyder større omlægninger af det danske velfærdssystem, så skal det efter min opfattelse baseres på et meget bredt flertal i Folketinget. Det er det eneste, der giver tryghed og ro og holdbarhed ved sådanne reformer.

Kl. 13.40

Til hr. Jan Petersen vil jeg sige, at det spørgsmål kan man jo i sagens natur ikke besvare. Men jeg tror, alle regeringer har behov for at kunne sige, at små tekniske ændringer skal man kunne foretage, for at systemerne kan fungere. Så det bør man jo aldrig afskære sig fra. Men mit synspunkt er det, at med hensyn til ting, som berører folks hverdag økonomisk, har man behov for at vide, hvor man står.

Ole Sohn (SF):

Som udgangspunkt må man i hvert fald gå ud fra, at små teknikaliteter af ændringer i dagpengesystemet må være væsentligt under 800 mio. kr., i og med at regeringen, indtil man kom på bedre tanker, forestillede sig, at det var små justeringer af dagpengesystemet. Men skal statsministerens svar fra tidligere forstås sådan, at regeringen ikke forud for valget vil varsle ændringer i dagpengesystemet, og at man efterfølgende på baggrund af eventuelle anbefalinger fra Velfærdskommissionen ikke agter at gennemføre Velfærdskommissionens anbefalinger med et smalt flertal i Folketinget?

Formanden:

Hr. Frank Jensen som medspørger.

Frank Jensen (S):

Vi forstod på statsministerens pressemøde i går, at de forslag til forandring af dagpengesystemet, som lå i regeringens finanslovsforslag, efter statsministerens opfattelse lå inden for rammerne af

det løfte, statsministeren havde givet forud for valget. Og løftet var jo, at der ikke var nogen forslag om forringelser af dagpengesystemet. Sådan var løftet formuleret af statsministeren.

Statsministeren sagde også i går på sit pressemøde, at hvis regeringen har planer om at ændre større dele af dagpengesystemet i den kommende valgperiode, så vil de selvfølgelig meddele det før valget. Der synes jeg sådan set, at det er meget relevant nu at få statsministerens svar på: Var forslaget om dagpengebesparelser i finanslovsforslaget for 2004 en større omlægning, eller var det en mindre omlægning? Det svar må jeg kunne få, for det er jo ikke abstrakt. Det forholder sig præcist til det forslag, statsministeren og regeringen har trukket af bordet.

Formanden:

Hr. Ole Vagn Christensen for et sidste spørgsmål.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg glæder mig også til at høre det svar, som hr. Frank Jensen har spurgt efter her.

Jeg har et andet spørgsmål, og det er jeg lidt ked af kommer ind nu, men det går i retning af: Hvornår er det her forsikringsssystem med understøttelse blevet et velfærdsgode? For det, jeg må forstå på statsministeren, når han vil føre det ind i velfærdsdebatten, er, at det faktisk er et velfærdsgode. Der vil jeg godt høre, om det er statsministerens udlægning af vores dagpengesystem. Jeg har en anden opfattelse. Det tror jeg også man har rundtomkring på arbejdspladserne, nemlig at man kan blive afskediget, og derfor har man behov for at modtage en understøttelse. Og at det giver det fleksible arbejdsmarked, som vi har. Men hvis det skal at være et velfærdsgode, så er det nok noget, man bør overveje, hvordan man håndterer i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger. Men det bliver jo dyrt også for den danske konkurrenceevne.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er enig med hr. Ole Vagn Christensen i, at det danske dagpengesystem på mange måder bidrager til, at vi har et fleksibelt arbejdsmarked.

Til hr. Frank Jensen kan jeg kun gentage, hvad jeg sagde utallige gange i går: Regeringen har trukket sit forslag tilbage. Der kommer ikke dagpengeforslag på denne side af valget. Planlægges der noget efter valget, bliver det meddelt før valget. Det kunne være interessant at vide,

om Socialdemokraterne har de samme planer, eller om det sådan skal holdes hen i det skjulte, hvad Socialdemokratiet egentlig vil.

Jeg synes, vi kører i ring nu. Jeg kan ikke føje mere til, hvad jeg meget fyldigt besvarede i går, og kan helt henholde mig til det.

Ole Sohn (SF):

Vi kommer da også et skridt videre, hver gang vi spørger, selv om det er meget små skridt.

Så skal jeg bare afslutningsvis spørge, om statsministeren har cleared helt af internt i regeringen, således at vicestatsministerens parti ikke har andre holdninger, for Det Konservative Folkeparti er jo fremkommet med ideer, også efter at regeringen har trukket dagpengeforslaget tilbage, om, at man næste år ikke vil holde sig tilbage med at komme med nye forsøg på at komme det, man kalder målrettet misbrug af dagpengesystemet, til livs.

Men jeg går ud fra – og det vil jeg gerne have bekræftet – at statsministerens holdning også dækker Det Konservative Folkepartis linje, så der heller ikke derfra kommer forslag om indgreb på den her side af et valg.

Formanden:

Hr. Jan Petersen for et sidste spørgsmål.

Jan Petersen (S):

Jeg forstår godt, at statsministeren ønsker her i tredje svar at tale uden om og så spørge, hvad Socialdemokratiet vil, men det er jo ikke Socialdemokratiet, der stiller op til spørgetid, det er statsministeren. Det er den sædvanlige måde at forsøge at undgå at svare på centrale spørgsmål.

Kl. 13.45

Derfor: Betyder det, statsministeren nu siger, at der ikke bliver tale om større eller mindre omlægninger, og at hvis mindre omlægninger påvirker folks hverdag, så bliver der ikke tale om dem?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er faktisk nødt til at sige, at jeg har svaret meget fyldigt på det alt sammen i går og i dag, og jeg har ikke mere at føje til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 625

5) Til statsministeren af:

Jan Petersen (S):

»Er statsministeren enig med finansministeren i, at regeringen ikke har begået løftebrud, men blot trukket finansloftaftalens dagpengedel tilbage, fordi befolkningen opfatter dagpengenedskæringerne som løftebrud?«

Skriftlig begrundelse

Finansministeren sagde under spørgetiden tirsdag den 11. november 2003 følgende: »Jeg vil sige, at vi lægger ikke noget frem, hvor vi selv mener, vi begår løftebrud. Det er såmænd egentlig meget klart. Her konstaterer vi, at dem, vi har givet løftet til, de mener i virkeligheden, at det er i strid med de forventninger, de havde, og derfor laver vi det om, for der er to parter, der skal holde en aftale.«

Jan Petersen (S):

I går var det jo 11 år siden, at statsministeren måtte forlade skatteministerposten på baggrund af kreativ bogføring.

Baggrunden for det her spørgsmål er ikke kreativ bogføring, men kreativ omgang med politiske valgløfter.

Statsministeren sagde under valgkampen meget tydeligt, at der ingen forslag var om forringelser af dagpengesystemet, og jeg forstår også på citatet, at der endda var tale om en præcisering vedrørende forslag om forringelser af dagpengesystemet.

Nu siger statsministeren så i går og sådan set også i dag, at regeringen ikke er af den opfattelse, at der er tale om, at man ikke overholder valgløftet, og at det kun er, fordi andre mener det.

Har statsministeren, og det er det, jeg ønsker at få belyst, slet ikke haft den tanke, at hvad han lovede før valget, også skulle holdes efter valget?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror, alle kan høre nu og se, at vi i den grad kører i ring. Vi har været igennem det her så mange gange, det var vi i går, og det har vi været nu i dag, og jeg er simpelt hen ikke i stand til at variere mine svar. Jeg har ikke mere at føje til.

Jan Petersen (S):

Det må være muligt for Folketingets medlemmer og for offentligheden at få at vide, om der er overensstemmelse imellem statsministerens svar på spørgsmål i tv, hvor han har sagt, at man ingen forslag har om omlægninger af dagpenge-systemet, og så nu, hvor statsministeren og finansministeren begge insisterer på, at man ikke var af den opfattelse, at det var et brud på et valglofte. Ikke desto mindre er der med statsministerens godkendelse, hvilket vi har fået bekræftet af finanslovsforslaget – det ville også være unormalt, hvis det ikke var tilfældet – kommet forslag, godt nok forhandlede regeringen dem ned, men aftaledækkede alligevel også forslag om forringelser af dagpengesystemet, hvorefter statsministeren kommer og siger, at det ikke er et brud på et valglofte, og ikke vil snakke mere om sagen.

Jeg kan sådan set godt forstå, at statsministeren ikke vil snakke mere om den, men det bliver vi nødt til, og befolkningen er nødt til at vide, hvad det er, statsministerens løfter indeholder.

Formanden:

Hr. Ole Stavad som medspørger.

Ole Stavad (S):

Har statsministeren tænkt over, at når der bliver ved med at komme spørgsmål, så er det måske, fordi statsministeren ikke svarer særlig klart.

Når statsministeren eksempelvis siger, at det forud for næste valg vil blive inddraget i valgkampen, hvis der skal ske større ændringer, når statsministeren selv siger, at det løfte om, at der ikke kom ændringer, faktisk kunne medføre, at man kommer med et forslag til finansloven, der koster folk på dagpenge 800 mio. kr., så vil det sige, at 800 mio. kr. efter statsministerens opfattelse vil være inden for rammerne, selv om man har sagt, at der ingen ændringer kommer.

Nu siger statsministeren så, at der vil komme debat om det, hvis der kommer større ændringer. Er det så 2 mia. kr. eller 4 mia. eller 3 mia., hvis det er sådan, at der kommer mindre ændringer, man ikke behøver at bebude på forhånd? Statsministeren må da kunne forstå, at ikke kun vi, men befolkningen, som vi hele tiden møder usikkerhed hos, har et behov for at få et svar, der er til at forstå.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Man skal jo passe meget på med at kaste med sten, når man selv bor i et glashus. Regeringen

foretrækker at spille med åbne kort, også når det gælder mulige reformer af velfærdssystemerne.

Det er derfor, vi naturligvis trækker et forslag tilbage, hvis det opfattes bredt, som om vi dér har brudt et løfte, for vi har det sådan, at hvis vi afgiver et løfte før valget, så står vi ved det, og så gennemfører vi det, vi har lovet, efter valget, i modsætning til Socialdemokratiet, som jo lusker med tingene, Socialdemokratiet, som før valget i 1998 udstedte en efterlønsgaranti for så bagefter at gennemføre store ændringer af efterlønsordningen.

Den slags er med til at skabe en mistillid mellem vælgerne og politikerne, og det er det, vi skal have udryddet. Det kan man kun, hvis der hersker tillid til det, politikerne siger. Og derfor er det naturligvis sådan, at når vi lægger vægt på det, så tøver vi ikke med at trække et forslag tilbage, såfremt det bredt bliver opfattet, som om det strider imod afgivne løfter. Derfor har vi gjort, som vi gjorde.

Kl. 13.50

Jan Petersen (S):

Så kom den for anden gang. Statsministeren fejrer sagen væk. Fordi han ikke ønsker at diskutere sagen, drejer han væk, og så skal vi diskutere efterlønen igen. Der er sådan set kun én ting at sige til det: Vi har lært af det, men statsministeren har ikke.

For statsministeren fremturer med det finanslovsforslag her om besparelser på 800 mio. kr. med et brud på et klokkeklart løfte, statsministeren selv har fremlagt i tv før valget. Statsministeren ønsker ikke at diskutere det. Og så fremstår det nu helligt, som om statsministeren og hans parti og hans regering er bedre end andre, fordi man så trækker sit forslag. Ja, det er godt for dem i skurene, det ville gå ud over.

Men jeg kunne godt tænke mig, om statsministeren ville kommentere følgende: Efter straffetretten – jeg ved godt, det ikke er en straffesag, vi er i gang med, i hvert fald ikke i den forstand – er forsøg lige så strafbart som fuldbyrdet gerning. Statsministeren var langt inde i en politisk kriminalitet her i forbindelse med et løfte, han selv havde afgivet, og straffen er faktisk lige så hård. Statsministeren burde have lært af det.

Men jeg vender tilbage til hovedspørgsmålet, for jeg synes, at statsministeren skal svare på det nu, ellers er jeg sikker på, at statsministeren vil blive stillet det mange andre steder end blot i Folketingssalen. Statsministeren har fremlagt

forslag, og statsministeren har lovet ikke at fremlægge forslag.

Formanden:

Hr. Ole Sohn som medspørger.

Ole Sohn (SF):

Jeg bliver en lille smule bekymret for regeringen, når statsministeren slet ikke opfatter den politik, som man fremlægger, som værende ændringer af et bestående system. Altså man giver et løfte om ikke at gribe ind i dagpengesystemet, man fremlægger åbenlyst et forslag, som griber ind i dagpengesystemet, hvorefter man så stikker fingeren i jorden og spørger: Hvad siger pressen? Hvad siger offentligheden? Kommer der lidt modvind, ja, så trækker vi det. Det er da udtryk for værdislaphed.

Statsministeren må da stå ved sine ord fra før valget. Og jeg kan ikke forstå, hvorfor statsministeren ikke bare gennemfører forslagene eller i det mindste erkender, at man er kommet til at foretage et løftebrud.

Formanden:

Hr. Frank Jensen som medspørger.

Frank Jensen (S):

Jeg synes, at det beklagelige i den her sag er, at statsministeren åbenlyst ikke har lært noget af de seneste dages debat om det løftebrud, regeringen har bragt sig selv ud i ved at fremsætte forslag om så væsentlige ændringer i dagpenge-systemet.

Debatten her viser jo, at der overhovedet ikke kan sættes spørgsmålstegn ved den formulering, statsministeren brugte i går, fordi statsministeren så krampagtigt holder fast i, at der kun er det her ene lille soundbyte, som er givet til tv, og det kan der ikke røres ved.

Statsministeren burde jo kunne se, at når statsministeren siger, at hvis der forud for næste valg er planer om større omlægninger af dagpengesystemet, så vil det indgå i debatten, så burde statsministeren jo her i salen i dag kunne give et svar på, hvad større omlægninger er. Er større omlægninger 800 mio. kr., eller er det 170 mio., som blev taget af bordet, fordi det var i strid med statsministerens seneste løfte?

Det burde statsministeren kunne antyde, måske ikke fuldt ud sige, hvad det er for nogle regelændringer, men i hvert fald antyde størrelsesordenen, der vil indgå i en kommende valgkamp, hvis statsministeren har planer om at

gennemføre ændringer, hvis statsministeren får magt, som han har agt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 624

6) Til statsministeren af:

Lotte Bundsgaard (S):

»Er statsministeren enig i, at nedskæringerne på hjemmeservice er udtryk for løftebrud, når statsministeren den 19. november 2001, dagen før folketingsvalget, til en vælger over telefonen på dagbladet B.T. udtalte, at der ikke var planer om at ændre på hjemmeserviceordningen?«

Skriftlig begrundelse

Statsministeren udtalte i forbindelse med besvarelse af telefonopkald fra vælgerne på B.T. den 19. november 2001 (bragt i B.T. den 20. november 2001) til Peter Lauersen, ejer af et hjemmeservicefirma den 20. november 2001: »Vi har ingen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen«.

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg har valgt at stille det her spørgsmål til statsministeren, fordi vi jo i den sidste uges tid har hørt meget om, at regeringen vil overholde de løfter, som statsministeren gav, da han var i valgkamp.

Det er jo herligt, at statsministeren har tænkt sig at stå ved, hvad han siger – måske ikke helt, hvad han mener, men i hvert fald, hvad tv har på bånd. Sådan er det.

Så kan man jo spørge sig selv: Hvad er det så, statsministeren vil stå ved? På et pressemøde i går fik vi det at vide, da han svarede på et spørgsmål, som TV-Avisen stillede om dagpengebesparelserne. Her sagde statsministeren: Det er klart vores opfattelse, at det forslag, vi havde fremlagt, lå inden for de løfter, vi gav før valget. Det er vores opfattelse, men jeg er bare nødt til at konkludere, at hvis andre er af en anden opfattelse, så er det et brud på de afgivne løfter, og det kan vi naturligvis ikke leve med.

Så ved vi også, at statsministeren altså står ved det, han siger, hvis tv har det på bånd, samt at statsministeren har en opfattelse af, at det, han siger, gælder, men kun hvis der er mange, som har hørt det.

Derfor burde det være nemt for statsministeren at svare på mit spørgsmål i dag. Når statsministeren umiddelbart før valget sagde til en læser, der ringede ind til B.T.: »Vi har ingen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen«, så må statsministeren vel nu trække forslaget om dramatiske nedskæringer på hjemmeserviceordningen tilbage.

Kl. 13.55

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Også dette spørgsmål havde vi en meget lang omgang om i går, hvor jeg svarede fyldigt på de spørgsmål, der blev stillet, og jeg vil helt henholde mig til, hvad jeg svarede i går.

Lotte Bundsgaard (S):

Det er altså lidt ærgerligt, at vi har en statsminister, der taler om, at alle andre har slappe værdier, skolelæreren og hvem ved jeg, men når det kommer til stykket og statsministeren skal svare på spørgsmål, som bliver stillet til statsministeren her i Folketingssalen, så ønsker statsministeren ikke at svare på dem.

Jeg vil gerne have statsministeren til at svare på, hvad forskellen er på regeringens løftebrud på dagpengeområdet og regeringens løftebrud på hjemmeserviceområdet. Hvorfor vil statsministeren ikke også trække dette forslag tilbage, når det klart hører ind under kategorien af løftebrud, hvad også statsministeren tilslutter sig?

Formanden:

Så er det hr. Ole Stavad som medspørger.

Ole Stavad (S):

Som det allerede er påpeget, er der jo en meget stor forskel til den foregående diskussion, hvor regeringen godt nok ikke har erkendt, at den har brudt noget, men alligevel erkendt, at det bliver oplevet, som om den bryder noget, og derfor er forslaget trukket tilbage.

Derfor kan jeg ikke lade være med at spørge statsministeren: Hvad er forskellen på spørgsmålet om hjemmeservice, hvor vi har en fuldstændig klar tekst, et svar fra statsministeren, der er i meget lodret strid med det, som regeringen har aftalt i finanslovsforslaget, og så dagpengesiden?

Er forskellen, at man ikke har billeder, der bevæger sig, af det? Gælder det kun, når man i pressen har klip fra tv, der kan bringes i den bedste sendetid med statsministerens eget billede fra valgkampen, hvor han med sin egen

mund siger det, som vi godt ved og statsministeren også godt ved han har sagt og vedstår at han har sagt, nemlig at der heller ikke kommer ændringer her?

Hvad er baggrunden for, at der ikke drages en tilsvarende konklusion på hjemmeserviceforslaget, som der blev med hensyn til dagpenge? Forskellen er jo helt ens, om jeg så må sige. Der er ikke nogen forskel. Der er et løfte. Løftet er klart. Løftet er brudt.

Formanden:

Så er det hr. Ole Sohn som medspørger.

Ole Sohn (SF):

... komme statsministeren til hjælp.

I den omtalte artikel i B.T. forud for valget, hvor regeringen lovede ikke at foretage ændringer af hjemmeserviceordningerne, havde statsministeren en lille kattelem, netop det her spørgsmål om tekniske ændringer. Statsministeren formulerede det sådan over for borgerne, at der jo kunne være tale om enkelte små vildskud, som man måtte se på.

Så er mit spørgsmål: Når regeringen så efter valget kapper fire femtedele af hjemmeserviceordningen væk, to hovedformål, nemlig havearbejde og rengøringsarbejde kapper man væk af hjemmeserviceordningen, er der så tale om små teknikaliteter, om vildskud, man ikke lige havde opdaget før valget, eller er der tale om et løftebrud?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må klart afvise fru Lotte Bundsgaards påstand om, at jeg ikke ønsker at svare. Det, jeg svarede, var, at jeg i går meget fyldigt her i Folketingssalen gav svar på de her spørgsmål, og hvis fru Lotte Bundsgaard havde været til stede eller i øvrigt havde orienteret sig om, hvad der blev snakket om i går i Folketingssalen, ville fru Lotte Bundsgaard have fået fyldige svar på sine spørgsmål. Og det var bare det, jeg henviste til.

Jeg afviser fuldstændig påstanden om, at der skulle være tale om løftebrud.

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg synes egentlig, det ville klæde statsministeren at svare på mit spørgsmål.

Jeg forstår godt, hvis der sidder mange seere derhjemme og tænker: Statsministeren må da have fejlet et eller andet ind under gulvtæppet, når statsministeren ikke vil svare på, hvad der bliver spurgt om.

Jeg har siddet og gennemlæst debatten fra i går. Statsministeren svarer ikke klart på, hvad forskellen på det løftebrud, regeringen lavede på dagpengeområdet, og det løftebrud, regeringen laver på hjemmeserviceområdet, er. Det ville klæde statsministeren at svare på det.

Statsministeren sagde før valget: Vi har ingen planer om at ændre på dagpengesystemet. Det prøvede man på at gøre. Man fandt ud af, at det nok ikke gik alligevel. Man trak forslaget tilbage. Statsministeren sagde før valget: Vi har ingen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen. Det er man ved at gøre i øjeblikket. Hvad er forskellen på de to løftebrud, hr. statsminister?

Formanden:

Så er det hr. Jens Peter Vernersen som medspørger.

Jens Peter Vernersen (S):

Hvad angår diskussionen om løftebrud, så tegner der sig jo efterhånden et klart billede.

Sidste år var det erhvervsskolerne, hvor man overhovedet ikke mente, at der var tale om nogen løftebrud. Så vises der et tv-klip oppe fra Nordjylland, og så må man gå til biddet og indrømme, at der så alligevel var et løftebrud. Så kommer spørgsmålet om arbejdsmarkedsområdet: 800 mio. kr. i besparelser på trods af, at man før valget havde sagt, at der ingen besparelser blev. Det skulle også prøves at fifles igennem, indtil der var et tv-klip og en tilstrækkelig stærk opinion, så trak man det tilbage.

Kl. 14.00

Nu er der så spørgsmålet om hjemmeservice. Der er måske ikke så stærk en opinion, der er måske heller ikke nogen tv-klip, der er et citat fra B.T., men der er tale om, at ca. 1.000 mennesker – måske 2.000 – mister deres arbejde.

Jeg vil så spørge statsministeren: Hvis der nu var et tv-klip, der viste det, som har stået i B.T., var det så det, der skulle til, for at statsministeren ændrede politik? Det er jo det billede, der efterhånden tegner sig.

Formanden:

Så er det hr. Ole Sohn for et sidste spørgsmål.

Ole Sohn (SF):

Jeg mener ikke, at statsministeren kan være bekendt helt at undlade at svare på spørgsmålet. Faktisk forsøgte jeg at give statsministeren en kattelerm, for når der ikke er tale om løftebrud,

henviste jeg bare til, at statsministeren faktisk har sagt, at hvis der var tale om små vildskud, altså små teknikaliteter, så måtte man jo justere hjemmeserviceordningen efter det.

Så kan statsministeren jo bare svare i Folketingssalen: Ja, der er tale om små teknikaliteter, når vi skærer fire femtedele af hjemmeserviceordningen væk. Den mulighed har statsministeren, at kalde det en teknikalitet, så har man ikke brudt valgløftet. Statsministeren sagde udtrykkeligt: Vi har ingen planer om at ændre i hjemmeserviceordningen, men der kan være små vildskud, vi vil kigge på. Og så er mit spørgsmål: Er der med en nedskæring af hjemmeserviceordningen på fire femtedele tale om et vildskud, en teknikalitet? Det kan der jo svares ja eller nej til.

Alternativet er selvfølgelig løftebrud, så derfor er det sådan set at være hjælpsom over for statsministeren, at han får muligheden for at svare.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er naturligvis dybt berørt af hr. Ole Sohns omsorg for mig, men jeg vil bare slå fast, at vi bevarer hjemmeserviceordningen som en ordning, der nu er målrettet til de mindrebemidlede grupper i befolkningen. Det, der er skåret væk, er de dele af hjemmeserviceordningen, som henvender sig til den bedrestillede del af befolkningen, og det synes vi er en udmærket hjemmeserviceordning.

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg tror nok, hvis jeg var Peter Lauersen, der havde stillet det her spørgsmål til statsministeren før valget og fået at vide, at der ikke var nogen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen, at jeg ville sidde og undre mig meget nu.

Jeg hører statsministeren sige: Dagpengebesparelserne, ja, det var vistnok et brud på et valgløfte, men hjemmeservice, det gider jeg overhovedet ikke diskutere. Alle de kvinder, der bliver arbejdsløse på baggrund af den her besparelse, det gider jeg ikke diskutere.

Det ville klæde statsministeren at svare på mit spørgsmål: Hvad er forskellen på det løftebrud, statsministeren var i gang med at lave på dagpengeområdet – ingen planer om at ændre på dagpengesystemet, men så ville man gøre det alligevel – og det løftebrud, statsministeren nu vil lave på hjemmeserviceområdet; hvor stats-

ministeren ordret sagde: »Vi har ingen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen«.

Nu er jeg sikker på, at statsministeren vil begynde at sige en masse grimme ting om den tidligere regering, det plejer han jo at gøre, når man svarer på det fjerde spørgsmål, men det ville klæde statsministeren at være en sand politiker, der stillede sig op og svarede på, hvorfor han vil lave løftebrud på det her område.

Formanden:

Hr. Ole Stavad for det sidste spørgsmål.

Ole Stavad (S):

Det der figenblad, statsministeren forsøger at gemme sig bag, at det er til de mindrebemidlede, er jo noget sludder, det er rent aldersafhængigt. Folk, som er over 65 år, Mærsk McKinney Møller, Erling Olsen, Ivar Nørgaard, Anders Andersen og hvad de ellers hedder, folk, som vi ved har en rimelig god økonomi, også i gennemsnittet, kan benytte den her ordning, hvorimod den hårdt trængte børnefamilie ikke kan.

Forstår statsministeren ikke, at vi står med et meget klart citat fra statsministeren, som statsministeren siger ikke giver grundlag for nogen som helst overvejelse i hans hoved om løftebrud, men som for os og 60 pct. af befolkningen har skabt mistillid til regeringen i det her forløb? Forstår statsministeren ikke det?

Alt det, han nu besværges i besværelserne på de spørgsmål, han har fået i dag, og som han fik i går, og alt det, han sagde på pressemødet, hvad er det værd? Hvad er det værd, når man står med svarene fra statsministeren og derefter kan konstatere, at uanset hvad man kan referere at statsministeren har sagt, og som han vedstår han har sagt, så benægter han? Han har det som en tidligere partifælle, der for mange år siden sagde: »Hvis det er fakta, så benægter a fakta.«

Formanden:

Så er det hr. Jan Petersen som medspørger.

Jan Petersen (S):

Jeg forstod på statsministeren, at det her kunne gå, fordi det kun ramte den lidt mere velstillede del af befolkningen. Jeg erindrer, at på Venstres landsmøde spillede det også en central rolle i argumenterne for dagpengeindgrebet, hvor beskæftigelsesministeren jo meddelte, at han ikke lå søvnløs om natten, fordi det ramte de øvre indkomster. Det forslag blev jo trukket, hvorfor kan det her så ikke trækkes?

Det andet spørgsmål: Det rammer den velstillede del af befolkningen, men er statsministeren helt uvidende om, at de, der bliver fyret, er ufaglærte kvinder med lav løn?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er ganske fantastisk at høre det hykleri, som de socialdemokratiske medlemmer her giver udtryk for; de socialdemokrater, som op til sidste valg og umiddelbart efter sidste valg foreslog at lukke hjemmeserviceordningen. Det var dog alligevel fantastisk.

Jeg står her med udtalelser, hvor fru Pia Gjellerup, finanspolitisk ordfører for Socialdemokratiet, den 29. november 2001, altså lige efter valget, sagde, at vi skal starte en afvikling af tilskuddet til hjemmeservice. Det har Socialdemokratiets finanspolitiske ordfører sagt i november 2001: Vi skal starte en afvikling af tilskuddet til hjemmeservice.

Jeg hører lige hr. Ole Stavad stå og sige, at det er stærkt kritisabelt nu at målrette hjemmeserviceordningen til ældre, og at de hårdt trængte børnefamilier ikke kan få hjemmeservice; den samme hr. Ole Stavad, som i egenskab af erhvervsminister den 23. oktober 2001 udtalte, at hvis man skal prioritere »i den situation, hvor hjemmeserviceordningen er med til at forhindre kommunerne i at få tilstrækkeligt personale til at servicere vore gamle med rengøring og pleje, vil jeg prioritere ældreomsorgen og det, at vore ældre får en god behandling, over en hjemmeserviceordning.«

Det sagde den daværende erhvervsminister, som nu i dag kritiserer regeringen for at have gennemført sådan en ordning. Det er dog fantastisk.

Jeg må sige, at jeg finder det rigtigt og rimeligt, at når vi bruger offentlige penge på en ordning, så skal vi målrette den til grupper, som har et særligt behov. Og jeg er af den opfattelse, at ældre mennesker, der kan have behov for hjælp i hjemmet, har et særligt behov. Derfor kan det være rimeligt så at give et tilskud til hjemmeservice til de ældre, og det er det, regeringen gør.

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg synes, det ville klæde statsministeren, hvis han svarede på mit spørgsmål.

Nu har vi endnu en gang overværet statsministeren give en opvisning i, hvordan man bedst taler udenom. Hvorfor svarer statsministeren ikke på mit spørgsmål?

Før valget sagde statsministeren: Vi har ingen planer om at ændre på dagpengesystemet. Ups, man kom til det alligevel, og der var nogle, der blev utilfredse med det, så trak man forslaget.

Før valget sagde statsministeren: Vi har ingen planer om at ændre på hjemmeserviceordningen. Ups, man kom til det alligevel.

Hvorfor trækker man ikke denne ændring? Statsministeren ved godt, at det, man gjorde på dagpengeområdet, var et klart løftebrud. Det, statsministeren er i gang med at gøre med hjemmeserviceordningen, er et lige så klart løftebrud. De to sager er fuldstændig parallelle.

Jeg tror, der er mange vælgere, der ville synes, at det var rimeligt, at statsministeren i det her land svarede på, hvad forskellen er på de to løftebrud, i stedet for at bruge sin tid på at kritisere tidligere ministre. Giv os et klart svar, statsminister.

Formanden:

Hr. Nicolai Wammen som medspørger.

Nicolai Wammen (S):

Så kom lyden i mikrofonen. Det kan man desværre ikke sige om svaret fra statsministeren.

Jeg må spørge statsministeren, som jo har været ude at rejse og derfor måske ikke har haft lejlighed til at se det interview, der var i tv med den mand, som rent faktisk talte med statsministeren dagen før valget, hvor han blev spurgt, om han havde fået et løfte af statsministeren på, at der ikke skulle ske ændringer her. Han svarede, at han havde fået et løfte, og at det sådan set var en af grundene til, at han stemte på Venstre. Han troede på, at hr. Anders Fogh Rasmussen, daværende formand for Venstre, nu statsminister, stod ved sit ord.

Har den mand fuldstændig misforstået den samtale, han havde med statsministeren?

Kl. 14.10

Jeg kan forstå, at statsministeren ikke ønsker at diskutere ret meget med Folketingets medlemmer. Men havde denne mand, som dagen før valget talte med statsministeren, misforstået alt? Det synes jeg statsministeren burde give både Folketinget og den mand, der ringede ind – hr. Peter Lauersen ringede ind til B.T. for at høre statsministerens holdning – et klart svar på.

Ole Vagn Christensen (S):

Den begrundelse, som statsministeren gav før, var en enkel fremstilling, nemlig at prøve på at trække frem, hvad man siger i nogle debatter

om fremtidens systemer; for at kunne svare på et meget enkelt spørgsmål, der hedder: Er statsministeren enig i, at han har begået et løftebrud i henhold til det, som han har udtalt til B.T.?

Så enkelt er det, og man burde kunne svare på, om man mener, der er et løftebrud, og om man mener, at man kan leve videre med dette løftebrud. Det er to korte spørgsmål, og dem håber jeg vi kan få svar på, for det er jo det, der er blevet spurgt om hele eftermiddagen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg afviser fuldstændig, at der skulle være tale om løftebrud. Det, der står klart efter den debat her, er, at Socialdemokratiet repræsenterer topmålet af hykleri. Socialdemokratiet påstår i dag at ville forsvare den hjemmeserviceordning, som partiet selv var i fuld færd med at afskaffe.

Det, der ligger fast, er, at denne regering har beholdt en hjemmeserviceordning og målrettet den til en gruppe i befolkningen, der har brug for hjemmeservice, nemlig de ældre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 695

7) Til statsministeren af:

Nicolai Wammen (S):

»Vil statsministeren oplyse baggrunden for, at regeringen og Dansk Folkeparti i forbindelse med finanslovforhandlingerne »som en tyv om natten« og uden saglig begrundelse valgte at fjerne tilskuddet til kaospilotuddannelsen i Århus?«

Nicolai Wammen (S):

Den 28. maj i år vedtog et enigt Finansudvalg, altså også repræsentanterne for regeringen og Dansk Folkeparti, at forlænge KaosPiloternes liv. Man ville gøre det permanent. Siden har Undervisningsministeriet og undervisningsministeren arbejdet seriøst med KaosPiloterne om at opnå dette.

Alligevel kunne man se, da dørene gik op til Finansministeriet og finanslovtaftalen lå der, at man uden varsel havde fjernet tilskuddet til KaosPiloterne, på trods af at det er en uddannelse, hvor 9 ud af 10 kommer i arbejde, de fleste i erhvervslivet, cirka en fjerdedel starter egen virksomhed – det, som regeringen har råbt på skulle ske hos de unge – og på trods af at vi efterfølgende har set også de helt tunge drenge i

erhvervslivet sige, at det dog var en forfærdelig dårlig idé.

Derfor står vi i dag i en situation, hvor der står et meget stort spørgsmål tilbage: Er der overhovedet nogen saglig grund til, at regeringen og Dansk Folkeparti som en tyv om natten fjernede tilskuddet, eller var det blot et led i en studehandel, hvor pengene skulle gå op?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Finanslovaftalen er blevet til ligesom talrige finanslovaftaler, som Socialdemokratiet har været med til at indgå. Der er ikke noget mærkeligt i det. Bortfaldet af statstilskuddet til kaospilotuddannelsen er en del af den samlede finanslovaftale for 2004 mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

Det, jeg kan oplyse, er, at statstilskuddet til kaospilotuddannelsen afvikles, i takt med at de studerende færdiggør deres uddannelse. De studerende, der allerede er i gang med uddannelsen, vil få statstilskud til at afslutte uddannelsen.

Nicolai Wammen (S):

Jeg kan forstå, at statsministeren har valgt blot at læse op af den tekst, der var i finanslovaftalen, men slet ikke forholder sig til spørgsmålet: Hvordan kan det være, at regeringens egen undervisningsminister i maj måned i Finansudvalget siger, at det her skal fortsætte, det her er godt, og at man så få måneder senere i finanslovdiskussionen som en tyv om natten går ind fuldstændig og ændrer den beslutning?

Er der én eneste saglig grund til det? Kan vi ikke bare høre én saglig grund til, at regeringen på den måde har lavet en kæmpe kovending? For indtil nu har det været umuligt at få nogen, der har forstand på det her, til at se den saglige grund.

Så kunne statsministeren ikke i dag efter at have haft god tid til at tænke over sagen give os bare én eneste saglig grund til at fjerne tilskuddet til KaosPiloterne, selv om man den 28. maj gjorde det stik modsatte i et enigt Finansudvalg på opfordring fra statsministerens egen undervisningsminister og partifælle?

Kl. 14.15

Louise Frevert (DF):

KaosPiloterne startede som en privat undervisningsvirksomhed, der derefter blev tilført støtte på et tidspunkt, hvor det var meget moderne at støtte alle mulige eksperimenterende tiltag. Vil

statsministeren ikke mene, at KaosPiloterne kan fortsætte deres virke, hvis de ønsker det, på de almindelige markedsmæssige vilkår?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Til fru Louise Frevert kan jeg svare: Jo, og det er jo netop også svaret til hr. Nicolai Wammen.

Personligt vil jeg gerne sige, at jeg ikke har noget at udsætte på den uddannelse, der har fundet sted, og som kaldes KaosPiloterne. Personligt er jeg af den opfattelse, at der finder mange spændende ting sted. Men det er jo hele tiden et spørgsmål om, hvordan man skal prioritere offentlige midler, og om det så absolut også skal være med offentlige tilskud, uddannelsen skal foregå. Der findes jo stribevis af eksempler på, at andre uddannelser foregår som private uddannelser.

Jeg må da sige, at i lyset af, hvor mange fremtrædende erhvervsfolk der har udtalt deres støtte til uddannelsen, er det da nærliggende, at erhvervsvirksomheder og andre i givet fald går ind og fører uddannelsen videre. Det er jo muligt at køre uddannelser på privat basis her i landet. Det er der faktisk mange der gør.

Nicolai Wammen (S):

Det er pinligt. Det er det ord, der står tilbage, når man hører både statsministeren og i øvrigt også repræsentanter fra Dansk Folkeparti prøve at løbe fra det tilsagn, man i enighed gav en uddannelse den 28. maj, hvor man netop fra regeringens side sagde: Lad os permanentgøre det her, lad os give dem trygge arbejdsvilkår, for det er en god uddannelse. Og så kommer man få måneder senere og har lavet den største kovending, som er set på uddannelsesområdet, siden statsministeren lige prøvede at løbe fra løfterne om handelsskolerne.

Jeg har ikke hørt et eneste sagligt argument fra statsministeren for, hvorfor man lige pludselig skulle fjerne pengene. Man kommer med en tynd forklaring, der lyder: Jamen med alle de erhvervsvirksomheder, der er inde, må man da kunne klare sig. De erhvervsvirksomheder er jo allerede på banen. Der er allerede samarbejde med dem. De udgør en væsentlig del af KaosPiloternes økonomi, og derfor kan man ikke blot sende sorteper videre til de mennesker, der i forvejen støtter op. Statsministeren har et ansvar.

Jeg vil gerne spørge endnu en gang: Er der et eneste sagligt argument for, at man har lavet en kovending fra den 28. maj og til finanslovaftalen? Jeg har endnu ikke hørt det.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne gå lidt videre til den holdningsændring, der er sket i Finansudvalget eller i de partier, som i maj måned var enige om at give tilsgagn om støtte fremover til KaosPiloterne. Der var der jo fuldstændig enighed blandt Folketingets partier repræsenteret i Finansudvalget, og så få måneder efter i forbindelse med finansloven er der altså tre partier, der har skiftet standpunkt.

Jeg kan forstå på statsministerens svar til hr. Nicolai Wammen lige før, at det såmænd ikke er, fordi man har noget særligt at udsætte på KaosPiloterne, men sådan et forlig indgår nu engang i forbindelse med forhandlinger, og så går det sådan, som det ofte går, at der altså er nogle ting, der bliver beskåret, for det går man i forlig om.

Men eftersom statsministeren ikke har noget at udsætte på KaosPiloterne, må ønsket om at beskære KaosPiloterne jo komme fra partneren, nemlig Dansk Folkeparti. Jeg vil gerne spørge statsministeren: Er det sådan, det forholder sig?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan sige til fru Elisabeth Arnold, at det jo altid er sådan, at de, der indgår en finanslovaftale, selvfølgelig samlet påtager sig et ansvar for den pågældende finanslovaftale. Sådan er det jo.

Det, jeg blot anførte, var, at personligt er jeg af den opfattelse, at der finder mange spændende ting sted under kaospilotuddannelsen, men det er jo altid en afvejning, om man absolut skal give offentlige tilskud til det. Der findes altså andre private uddannelser her i landet. Det er jo således, at hvis uddannelsen fortsætter som en privat uddannelse, vil den på lige fod med andre private uddannelser kunne ansøge om f.eks. at blive SU-berettiget.

Nicolai Wammen (S):

Jeg vil gerne bede statsministeren om at forholde sig til en udtalelse, der er kommet fra statsministerens partifælle i Århus borgmester Louise Gade, som har kaldt beslutningen grotesk set i lyset af, at regeringen jo netop i sit finanslovforslag også har afsat penge til innovation og udvikling, hvilket er det, den her uddannelse til fulde lever op til. Den sender unge mennesker i arbejde på et tidspunkt, hvor arbejdsløsheden stiger; den skaber flere selvstændige erhvervsdrivende på et tidspunkt, hvor de fleste er enige om, at det er noget af det, vi mangler i Danmark. Derfor er det jo så håbløst, når regeringen argu-

menterer, som den gør. Men jeg vil da gerne spørge, også i lighed med fru Elisabeth Arnold: Er regeringen parat til at genoverveje det her?

Kl. 14.20

Jeg har set, at hr. Eyvind Vesselbo, fremtrædende medlem af Venstres folketingsgruppe, siger – jeg går ud fra, at han udtaler sig på vegne af Venstre, ellers må statsministeren jo dementere det – at Venstre er parat til at lave om på det her.

Er statsministeren parat til at lave om på det her?

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg kunne forstå på statsministerens svar for et øjeblik siden, at regeringen stadig væk ikke havde fundet noget at udsætte på KaosPiloternes uddannelse. Jeg kan også konstatere, at undervisningsministeren har været inde på, at det var en god uddannelse, der gav gode resultater. Århus' borgmester, som er partifælle til statsministeren, er også godt tilfreds med uddannelsen.

Så sagde statsministeren før, at derfor var det jo ikke nødvendigt, at de skulle have statstilskud. Jamen det mente man altså i maj. I maj måned vedtog samtlige Folketingets partier i Finansudvalget, at der fortsat skulle være statstilskud, så det mente man i maj. Det var undervisningsministeren enig i, og det var Århus' borgmester glad for, og det var der i øvrigt mange, der var glade for.

Men så i november måned skal man ikke mere give statstilskud. Jeg kan kun se en eneste forskel, der er indtrådt i mellemtiden, nemlig at Dansk Folkeparti er kommet ind med et krav om, at KaosPiloterne skal lukkes. Det er den eneste forskel, der i virkeligheden er indtrådt imellem maj og november måned. Hvis ikke det er tilfældet, så savner jeg i hvert fald en forklaring fra statsministerens side. Jeg har ikke hørt nogen som helst kritik af KaosPiloterne på noget tidspunkt fra regeringen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har ikke hørt noget krav fra nogen side om, at KaosPiloterne skulle lukkes. Men det er jo hele tiden et spørgsmål om at prioritere de offentlige midler. Hvis man gerne vil have ekstra midler til ét område, så er der nogle andre områder, hvor man må finde dem.

Jeg synes da, der skulle være baggrund for at mene, at KaosPiloterne vil kunne fortsætte som en privat uddannelse. Med den store opbakning, der er om deres uddannelse fra bl.a. en række

erhvervsledere, burde det være muligt, og som jeg sagde før, er det også muligt at søge om at blive SU-berettiget til privat uddannelse.

Nicolai Wammen (S):

Jeg må konstatere, at statsministeren overhovedet ikke svarede på spørgsmålet om, hvorvidt Venstre er parat til at tage denne sag op med Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Hr. Eyvind Vesselbo, fremtrædende medlem af Venstres folketingsgruppe, har så sent som i dagens aviser været ude med den tanke. Jeg vil bare høre, om han udtaler sig på Venstres vegne og på regeringens vegne. Ellers må statsministeren jo sætte tingene på plads.

Jeg var meget glad for at se den åbning, der var fra hr. Eyvind Vesselbos side, for den gav da håb om, at regeringen også på det her område kunne se, at man havde begået en fejl.

Regeringen har jo med statsministeren i spidsen dagen igennem sagt: Det, vi lover før valget, holder vi efter valget. De løfter, vi giver befolkningen, står vi ved.

Der blev givet et løfte den 28. maj i Finansudvalget til den her uddannelse, som statsministeren og regeringen er løbet fra. Men hr. Eyvind Vesselbo åbner i dagens avis op for, at man kan genoverveje det.

Deler statsministeren det håb? Er statsministeren parat til at arbejde for det? Eller er det bare tom snak, som vil forsvinde i intetheden, ligesom man kan frygte, det vil ske med KaosPiloterne, efter at regeringen har trukket tæppet væk under dem?

Formanden:

Hr. Jan Petersen som medspørger.

Jan Petersen (S):

Jeg tror, statsministeren nu sidder og ønsker: Bare det snart går over, det her.

Jeg forstod på statsministerens besvarelse, at det her kun var udtryk for et ønske om at prioritere. Statsministeren har jo medvirket til, at andre forslag blev trukket, og så fandt man lynhurtigt finansiering dertil.

Kunne statsministeren ikke, når det drejer sig om KaosPiloterne, have en tilsvarende høj hastighed og finde alternativ finansiering med det samme? Det er jo muligt, der er lidt ekstra penge i Hypotekbanken, det har jeg ikke undersøgt, men finansministeren er da åbenbart i stand til lynhurtigt at finansiere ting, hvor regeringen forbrøder sig mod løfter, den har afgivet.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det er efterhånden ved at blive sådan her i Folketingssalen, at så snart man er uenig med Socialdemokraterne, påstår Socialdemokraterne, at der er tale om løftebrud. Det er altså en selvovervurdering, der savner enhver baggrund i virkeligheden fra socialdemokratisk side.

Jeg kan ikke føje så meget mere til, hvad der allerede er sagt, og jeg kan helt henholde mig til, hvad jeg nu har svaret flere gange.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 668

8) Til statsministeren af:

Nicolai Wammen (S):

»Vil statsministeren oplyse, hvilke konkrete tiltag regeringen vil tage for at sikre, at kaospilotuddannelsen kan overleve, set i lyset af, at den netop indgåede finanslovaftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti fratager uddannelsen 5,5 mio. kr. i statslig støtte?«

Nicolai Wammen (S):

Begrundelsen er den, at vi har konstateret, at regeringen lavede denne aftale, som smækker låget i i forhold til, at KaosPiloterne kan fortsætte, og nu prøver vi her i, hvad man kunne kalde anden halvleg, at finde ud af: Hvad vil regeringen så gøre for at hjælpe KaosPiloterne?

Statsministeren har nu to gange undgået at svare på den åbning, som hr. Eyvind Vesselbo har givet, hvor hr. Eyvind Vesselbo siger: Vi er parate til at lave om på det her, hvis Dansk Folkeparti er til at snakke med. Vi er parate til at åbne, vi er parate til at diskutere.

Er det Venstres holdning? For ud over at være statsminister er det også Venstres formand, vi har siddende, og selv om formanden og statsministeren har været en tur i Mexico, har man vel haft lejlighed til at se den byge af kritik fra både indland og erhvervsliv, fra uddannelsesinstitutioner og fra kulturliv, der er over det her. Det ville da klæde statsministeren at sige: O.k., vi lavede en fejl, vi kan godt se det. Nu er vi til gengæld parate til at åbne op for, at vi kan løse den fejl.

Er statsministeren enig med hr. Eyvind Vesselbo? For tredje gang spørger jeg. Nu håber jeg, der kan komme et svar.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Det spørgsmål, hr. Nicolai Wammen stiller nu, er præcis det samme, som hr. Nicolai Wammen stillede før, og mine svar er derfor også de samme, og dem kan jeg helt henholde mig til.

Nicolai Wammen (S):

Statsministeren må undskylde, at smilebåndet kommer på hårdt arbejde. Det er jo noget surrealistisk, at statsministeren siger, at han fuldt ud kan henholde sig til sine tidligere svar, når han ikke har besvaret spørgsmålet. Det er jo en virkelig kunstnerisk form for at snige sig udenom.

Spørgsmålet er sådan set utrolig enkelt, og for en statsminister, der er kendt for at have stor kontrol med, hvad der sker i regering og folketingsgruppe, er det da påfaldende, at man ikke kan give et svar på så enkelt et spørgsmål.

Er man enig i, at der er grund til at revurdere beslutningen, og at man vil tage kontakt til Dansk Folkeparti, som Venstres ordfører på sagen – går jeg ud fra – hr. Eyvind Vesselbo har udtalt, eller er man ikke enig? For det er faktisk ret væsentligt for de mennesker, der i disse timer sidder i Århus og rundtomkring i landet og venter på et svar: Vil regeringen gøre noget her, eller er løbet kørt? Hvad har man at forholde sig til? Venstre er altså i dag kommet med en udmelding, og statsministeren nægter at svare på den indtil videre.

Jeg synes egentlig, det er uværdigt, at statsministeren på den måde prøver at smyge sig udenom. Jeg er sådan set ligeglad med, om statsministeren bliver sur på mig og vil skælde mig ud for ikke at have forstået noget, men jeg synes nok, at de mennesker, der ved, at de er i en meget, meget svær situation lige nu, men som til gengæld ikke ved, om regeringen vil være med til at løse den, har behov for et svar og har krav på et svar.

Formanden:

Så er det fru Louise Frevert som medspørger.

Louise Frevert (DF):

Fordi man giver et tilsagn om et tilskud i Finansudvalget, er det jo ikke ensbetydende med, at man derved direkte permanentgør en uddannelse.

Så mener statsministeren ikke, at det var i enighed, at Dansk Folkeparti og regeringen ville fjerne tilskuddet til KaosPiloterne over en 3-årig periode, og at det var med velberåd hu og ikke som en tyv om natten? Og mener statsministeren ikke, at det er relevant at fjerne tilskud fra

selvopfundne nicheuddannelser, hvis erhvervslivet vil, eller skal vi sige kan støtte uddannelsen, i stedet for at staten skal gøre det.

Formanden:

Hr. Jan Petersen som medspørger.

Jan Petersen (S):

Statsministerens svar er et angreb, en tilsvining af Socialdemokratiet, jeg tænker på udtrykket selvovervurdering, og på den måde undgår statsministeren at svare. Jeg tror sådan set, det er lige meget, hvad statsministeren og socialdemokrater her i salen står og slynger af ord mod hinanden. Det, der er centralt, er, om ikke statsministeren vil svare på spørgsmålet, sådan at ikke bare socialdemokrater, radikale, SF'ere, folk fra Enhedslisten, men også gode Venstrefolk i Århus og Østjylland får et svar på spørgsmålet og ikke en tilsvining af oppositionen.

Det er ikke statsministeren værdigt at bruge den debatform. Statsministeren bør svare på de spørgsmål, han bliver stillet, frem for at bruge lejligheden til polemik.

Kl. 14.30

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må sandelig også sige, at jeg svarer i flere omgange, men man må altså undskylde mig: Når man stiller de samme spørgsmål, er jeg altså også nødt til at give de samme svar. Jeg kan jo ikke opfinde nye svar. Og der er det, jeg siger, at jeg altså så må henholde mig til, hvad jeg allerede har svaret. Jeg kan altså ikke opfinde nye svar på de samme gamle spørgsmål. Så når det kører i ring, må man altså finde sig i, at jeg så også svarer det samme.

Med hensyn til det, hr. Nicolai Wammen nu siger om usikkerhed osv., så kan jeg afvise det fuldstændig. Det er jo sådan, at de studerende, som er optaget på uddannelsen i 2003, naturligvis fortsat vil få tilskud. Og det vil sige, at de frem til 2006 vil få statstilskud til at afslutte uddannelsen. Det er altså ikke sådan, at tilskuddet pludselig bortfalder for studerende, der allerede er optaget på uddannelsen.

Som jeg også har sagt før – nu kan jeg så gentage det igen, for hvis jeg skal bruge tid på at gentage de samme svar, så kan jeg da godt gøre det – så har jeg da en forventning om, at KaosPiloterne vil kunne fortsætte som en privat uddannelse. Og med den store opbakning, der er til uddannelsen fra en række erhvervsledere, burde det jo være muligt. Som jeg også tidligere allerede

de har svaret, nu i flere omgange, så er det sådan, at hvis uddannelsen fortsætter som en privat uddannelse, så kan den på lige fod med andre private uddannelser kunne søge om at blive SU-berettiget.

Nicolai Wammen (S):

Jeg må konstatere, at statsministeren nægter at forholde sig til det, jeg helt konkret har spurgt hr. Eyvind Vesselbo om, og det må jeg så tage som et udtryk for, at statsministeren ikke deler hr. Eyvind Vesselbos synspunkt om, at man bør prøve at finde en løsning på det her.

Jeg kan ikke forstå det anderledes, så medmindre statsministeren i sit svar korrigerer den opfattelse, så er det jo det, der må stå tilbage. Det beklager jeg meget. Jeg havde håbet, at statsministeren i dag ville have erkendt, at det her var en fejl, og at man havde lyttet meget til den hårde, men også konstruktive kritik, der er kommet fra både erhvervsliv, kulturliv, uddannelsesliv, fra Venstrefolk i Århus og fra andre gode kræfter. Det ønsker man ikke, kan jeg forstå.

Men statsministeren svarede ikke på fru Louise Freverts spørgsmål om, hvorvidt det tilsagn, der blev givet den 28. maj i Finansudvalget, var med henblik på permanentgørelse. Det forstår jeg godt, for det var lige præcis det, det var. Og jeg vil gerne bede statsministeren om at bekræfte, at statsministerens egen undervisningsminister den 28. maj bad om en permanentgørelse af uddannelsen. Det er det, man er rendt fra her i november, og man har i dag vist, at der ikke er nogen vilje til at lave om på det løftebrud.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg har også bidt mærke i, at statsministeren ikke svarer på andet end det, han ønsker at svare på. Bl.a. har han ikke svaret på fru Louise Freverts spørgsmål, om ikke også det var sådan, at et enigt Finansudvalgs tilsagn i maj måned ikke på nogen måde skulle opfattes som et løfte om permanentgørelse – det kunne man derfor roligt rende fra – og at det ikke var en statsopgave at understøtte selvopfundne nicheuddannelser.

Vil statsministeren ikke tage afstand fra dette udsagn, så må vi opfatte det på den måde, at statsministeren er fuldstændig enig med fru Louise Frevert i hendes spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 441

9) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan statsministeren bekræfte, at han på en flyvetur hjem fra Bruxelles i efteråret 2003 kaldte tjetjenerne for »kriminelle fanatikere«, som ikke fører en legitim kamp for selvstændighed?«

Søren Søndergaard (EL):

Der kommer utrolig mange spændende bøger for tiden. Jeg ved ikke, om statsministeren får mulighed for at læse dem alle sammen. Der er lige kommet en her, der hedder »Fogh bag facaden«. Nåh nej, den hedder »I spidsen for Europa«, men den kunne have heddet »Fogh bag facaden«, for den indeholder mange interessante ting om livet i regeringen.

Bl.a. er der et afsnit om en bestemt begivenhed, da statsministeren var på vej hjem med et fly fra Bruxelles og fik orientering om, at tjetjenske terrorister havde gennemført en aktion i Moskva.

Jeg vil godt læse op for statsministeren, i tilfælde af at statsministeren ikke skulle have haft mulighed for selv at få tid til at læse det. Der står i bogen, at statsministerens reaktion på den tjetjenske krise er kontant. Han kommer med et skarpt udfald mod tjetjenerne, som han kalder for kriminelle fanatikere og en bande mordere. De fører ikke en legitim kamp for selvstændighed, mener han. Og så er det, jeg vil spørge statsministeren, om statsministeren kan genkende det her forløb fra flyveturen på vej hjem fra Bruxelles.

Kl. 14.35

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Med al respekt for hr. Søren Søndergaard må jeg sige, at jeg altså ikke agter at kommentere meningsudvekslinger mellem regeringens medlemmer, som finder sted, eller som påstås at have fundet sted.

Men jeg kan sige til hr. Søren Søndergaard, at det klart er min opfattelse, at den gidseltagning, og man kan vel godt tillade sig at tale om den terroraktion, der fandt sted i teatret i Moskva, klart var udtryk for kriminalitet.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, jeg forstår sådan set godt statsministerens bekræftelse af, at det er hans opfattelse, at de, der stod bag denne aktion, var kriminelle fanatikere, at de var en bande mordere, og at det ikke var

tjetjernerne generelt, statsministeren mente, men at det lige præcis var dem, som gennemførte aktionen i Moskva.

Så er der bare en ting, jeg ikke forstår, for i det efterfølgende afsnit står der: Dernæst vender statsministeren sig i sædet og kigger på udenrigsminister Per Stig Møller, der sidder ved siden af ham, og siger: Men det er jo dine venner, Per.

Det, jeg ikke forstår, er: Er det virkelig statsministerens opfattelse, at tjetjenske terrorister, som angriber uskyldige mennesker i et teater i Moskva, er udenrigsministerens venner? Jeg stiller mig altså lidt uforstående over for påstanden, men måske statsministeren kan udrede forvirringen her?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, naturligvis ikke. Jeg holder mig til, hvad jeg sagde før, at jeg ikke vil begive mig ud i meningsudvekslinger, der finder sted eller påstås at have fundet sted mellem regeringens medlemmer, men jeg vil gerne slå fast, at jeg absolut ikke på nogen som helst måde opfatter tjetjernerne generelt som kriminelle fanatikere. Men jeg mener, at det må være hævet over enhver tvivl, at den gidseltagning og den terror, der fandt sted i teatret i Moskva, var og er en kriminel handling.

Søren Søndergaard (EL):

Jamen det glæder mig meget, at vi her får slået fast, at statsministeren ikke generelt opfatter tjetjernerne som terrorister, og at det derfor må være et fejlagtigt referat. Derfor vil jeg også godt bede statsministeren så konstatere, at det, der står i bogen, ikke er korrekt, det er ikke en korrekt gengivelse, fordi det jo giver, som statsministeren her giver udtryk for, en helt forkert opfattelse af, hvad statsministerens mening er. Statsministeren har ikke den opfattelse, at alle tjetjerner er terrorister.

Så kunne statsministeren ikke lige bekræfte, at det, der står her i bogen, altså ikke er korrekt og ikke er et udtryk for statsministerens opfattelse?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil ikke kommentere hverken bogen eller påståede meningsudvekslinger eller noget som helst andet af den karakter.

Men det, jeg vil gøre, er endnu en gang at slå fast, hvad der er min, og hvad der er regeringens holdning, og det er naturligvis, at det tjetjenske spørgsmål skal finde en politisk løsning,

og det skal netop ikke finde sin løsning ved terroraktioner som dem, vi så i Moskva.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må jo sige, at jeg er en lille smule skuffet over statsministerens svar, for statsministeren går jo ind for åbenhed, og statsministeren har lavet en hel film, som bl.a. viser mange meningsfulde udvekslinger mellem ham selv og udenrigsministeren – så var der også nogle, der var klippet fra, og som ikke blev bragt, men lad det nu ligge. Derfor kunne man jo godt forstå det på den måde, at statsministeren, når nu statsministeren er så interesseret i åbenhed, i hvert fald så kunne sige, at det her ikke passede, men o.k., statsministeren er ikke så åben alligevel.

Så vil jeg så spørge om noget helt andet, bare for at få det klart: Står statsministeren ethundredeti procent bag sin udenrigsminister i hans mangeårige og gentagne kritik af de russiske myndigheders overgreb på den tjetjenske befolkning? Står statsministeren hundredeti procent bag sin udenrigsminister, for det vil jo også være en slags svar på det her?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror, at svaret giver sig selv. Regeringen er jo en enhed, og det, udenrigsministeren udtaler på regeringens vegne, og det, jeg udtaler på regeringens vegne, er naturligvis regeringens politik.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes stadig væk ikke, at statsministeren svarede på, om statsministeren står hundredeti procent – eller bare hundredre procent, det er også tilstrækkeligt – bag sin udenrigsminister i udenrigsministerens gentagne kritik af det russiske regimes overgreb på den tjetjenske befolkning. Står statsministeren hundredre procent bag sin udenrigsminister i den kritik?

Kl. 14.40

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen svaret giver fuldstændig sig selv. Man kan jo ikke have en regering med ministre, der ikke repræsenterer regeringen.

Så det, en minister udtaler på regeringens vegne, er regeringens politik. Hvad enten det er udenrigsministeren eller statsministeren eller en tredje minister, så er det regeringens politik, og det står regeringsmedlemmerne naturligvis bag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 442

10) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan statsministeren oplyse, hvilke konkrete initiativer regeringen har taget på det seneste for at støtte det tjjetjenske folks legitime kamp for dets fundamentale rettigheder?«

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringen har, som jeg sagde det før, en fast holdning til konflikten i Tjetjenien. Kun en politisk løsning kan skabe et holdbart grundlag for fred i republikken og normale levevilkår for den tjjetjenske befolkning.

Og menneskerettighederne skal respekteres af alle parter i konflikten. De, der begår overgreb mod civilbefolkningen, skal retsforfølges, de skal drages til ansvar. Der skal være adgang for de humanitære organisationer, og flygtningene må ikke tvinges tilbage mod deres vilje.

Disse målsætninger forfølger regeringen til stadighed både i vore bilaterale relationer med Rusland og gennem EU-samarbejdet.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg siger selvfølgelig tak for svaret fra statsministeren. Men jeg kunne måske godt tænke mig måske at få en lille smule udbygget, hvad man så konkret har gjort for at forfølge de målsætninger. For det er jo fint, at der er nogle flotte målsætninger, men hvad har man konkret gjort, for at de målsætninger så også skal føres ud i livet?

Jeg tænker f.eks. på, at Italien har en leder, der hedder Berlusconi, som jeg forstår ud fra filmen »Fogh bag facaden«, at statsministeren kender ganske udmærket, og han har jo bl.a. for nylig, i øvrigt i sin egenskab af EU-formand, udtalt sig meget rosende ikke kun om Putin, men også om krigen mod den tjjetjenske befolkning. Der kunne man jo så forestille sig f.eks., at statsministeren straks kontaktede Berlusconi og sagde: Her taler du ikke på Danmarks vegne, det her respekterer Danmark ikke.

Derfor vil jeg godt spørge: Var det noget, statsministeren gjorde, umiddelbart efter at de der skandaløse udtalelser var kommet frem fra Berlusconi, tog afstand fra dem i offentligheden?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror ikke, det er forbigået nogens opmærksomhed, at regeringen har ytret sig i den sag ved udenrigsministeren. Der har i øvrigt også været lejlighed til at drøfte det i EU-kredsen.

Regeringens holdning og politik ligger fuldstændig fast, og jeg kan i øvrigt sige, at det jo er en politik i forhold til Rusland, som koordineres gennem EU. Og under det danske formandskab blev sagen faktisk taget op meget markant.

Jeg kan henvise til, at udenrigskommissær Patten i Europa-Parlamentet afgav en erklæring umiddelbart efter det EU-topmøde med Rusland, som fandt sted, da Danmark havde formandskabet. Der udtalte kommissær Patten, at intet formandskab i de tidligere seks topmøder, han havde deltaget i, havde rejst Tjetjenien-spørgsmålet så omfattende, så energisk og så kraftigt, som den danske statsminister gjorde i går. Det er et faktum. Vi havde en ekstremt energisk udveksling af synspunkter, udtalte kommissær Patten i Europa-Parlamentet dagen efter det pågældende topmøde.

Så vi har inden for rammerne af EU gjort en meget energisk indsats for at sikre, at Tjetjenien-spørgsmålet bliver taget alvorligt på EU-topmøderne med Rusland.

Søren Søndergaard (EL):

Men med al respekt for, hvad der skete sidste år, så kan man jo altså ikke i længden leve på fortidens store gerninger. Og jeg respekterer fuldstændig, hvad der blev gjort i forhold til Rusland. Jeg synes, der kunne have været gjort mere, men jeg respekterer hver eneste ting, der blev gjort, også når det var statsministeren, der gjorde det. Det skal statsministeren kun have ros for, og ingen kritik for alt det, der blev gjort.

Men der er jo gået en tid siden da. Der er jo gået en tid, siden Danmark havde formandskabet sidst, og derfor er det interessante jo ikke bare, hvad der er regeringens målsætninger, men hvordan man har forfulgt de målsætninger i det år, der næsten er gået siden.

Vi kan f.eks. tage sagen med Sakajev, som jo desværre blev udvist af Danmark, men som nu også er blevet frikendt ved en engelsk domstol. Der ville det da være naturligt, synes jeg, hvis man f.eks. sammenligner med den tidligere Rushdiesag, at statsministeren sendte et brev til Sakajev og sagde, at han selvfølgelig altid er velkommen i Danmark igen for ligesom at markere helt klart, hvor Danmark står i det her spørgsmål. Eller også kan statsministeren gøre noget andet. Han kan jo selv vælge, hvad han vil nævne om, hvad der konkret er gjort i den sidste periode.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan jo mindes, at under den tidligere regering var der en kritik, jeg tror faktisk fra bl.a. den nuværende statsminister, hvor man hævdede, at den daværende statsminister havde uld i mund. Det var vist det udtryk, man yndede at anvende.

Jeg vil bare spørge statsministeren, om der ikke er en risiko for, at han kan blive ramt af den samme kritik. Når man lytter til udvekslingen af synspunkter mellem hr. Søren Søndergaard og statsministeren, synes jeg nemlig ikke, man kan høre et klart svar på det spørgsmål, hr. Søren Søndergaard har stillet.

Nu har jeg siddet og læst det meget omhyggeligt, og det lyder: Hvilke konkrete initiativer har regeringen taget på det seneste? Jeg vil bare spørge statsministeren, om hans svar skal forstås sådan, at man ikke har taget nogen; så kan man jo sige det, som det er. Det kan også være, man har sovet lidt i timen på det sidste, men så kan man jo gøre noget ved det. Så kan statsministeren bare bede udenrigsministeren om det, og så skal vi ikke trampe mere rundt i det. Jeg synes bare, statsministeren skulle give et svar på de spørgsmål, der er stillet.

Margrete Auken (SF):

Jeg synes det er rigtig, rigtig godt at høre, at statsministeren er stolt over, at Danmark fik ros for sin indsats over for Tjetjenien, som jo ellers havde været glemt, og den ros vil vi gerne deltage i.

Men jeg vil godt i lighed med de to andre spørgere efterlyse, hvad man har gjort for, at Tjetjenien ikke bare igen skal synke ned i den glemsel, som jo rammer en del konflikter. Tjetjenien er vel en af de mere skandaløse glemelser, vi har set, så jeg håber meget, at statsministeren kan sige til os her og nu, hvad der gøres, for at EU ikke igen skal blive en glemmebog for Tjetjenienkonflikten, og at Danmark stadig er drivende kraft for, at den sag kan komme i fokus, også når vi ikke har formandskabet.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

For det første vil jeg gerne slå fast, at det er dansk politik at stå sammen i EU-kredsen, når det gælder forholdet til Rusland, for vi kommer altså længst, når vi bevæger os i fællesskab. Det er det første.

Det andet er, at inden for rammerne af det presser vi hele tiden på fra dansk side for at holde

de Tjetjeniensspørgsmålet på dagsordenen, og det gjorde vi også meget markant under det danske formandskab. Men der er jo ingen grund til at skjule, at skiftende formandskaber har haft forskellige opfattelser af, hvordan den sag skulle håndteres. Jeg tror, at den måde, det danske formandskab håndterede sagen på, havde bred opbakning i bl.a. Europa-Parlamentet, og jeg er helt sikker på, at den også har bred opbakning her i Folketinget, også selv om andre formandskaber har valgt at håndtere sagen på en anden måde.

Det er vores opfattelse, at det er vigtigt at holde sagen på dagsordenen på alle topmøder mellem EU og Rusland, og jeg kan nævne, at fra Sankt Petersborg-topmødet i maj i år blev der faktisk udsendt en erklæring, som også omhandlede Tjetjenien og netop understregede vigtigheden af en politisk løsning samt overholdelse af menneskerettighederne. Denne erklæring blev altså udsendt i fællesskab af EU-landene og Rusland fra Sankt Petersborg-topmødet, og vi tror, det er vigtigt at holde den kritiske dialog i gang og få rejst spørgsmålet på hvert eneste topmøde.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, men med al respekt for det, der sker her, er det jo ikke bare et spørgsmål om, hvad der sker på nogle topmøder, og jeg vil sige, at erklæringen fra Sankt Petersborg er jo ikke ligefrem lysende præcis i sin kritik af den russiske fremfærd – i hvert fald ikke set i lyset af, hvad den fremfærd består i.

Hvis man ikke vil nøjes med, at der bare udtales et eller andet på et topmøde, må man spørge: Hvad sker der indimellem? Jeg synes, vi må høre konkret fra regeringen: Hvad er det, regeringen har gjort på det sidste? Hvad er det for nogle konkrete initiativer, man har taget?

Fra statsministerens side kunne man f.eks. have sendt et brev øjeblikkelig, og det kunne såmænd godt have været et åbent brev, for statsministeren har jo erfaring med at sende åbne breve. Han kunne have sendt et åbent brev til Berlusconi, hvor han kritiserede de fuldstændig skandaløse russiske overgreb i Tjetjenien og den lige så skandaløse opbakning af dem. Statsministeren kunne også have sendt et brev til Sakajev for at ønske tillykke med, at Sakajev nu var blevet rensset ved en britisk domstol, og ønske ham velkommen i Danmark, når han måtte have lyst til det, eller have gjort noget helt tredje.

Der er mange ting, statsministeren kunne gøre. Det er ikke sikkert, mine forslag er gode, men så kan statsministeren jo komme med noget andet og oplyse, hvilke konkrete ting man er i gang med.

Margrete Auken (SF):

Det er jo ikke godt at høre, at statsministeren siger, at det vigtigste er enighed i EU-kredsen. Vi er enige om, at det er godt med enighed i EU-kredsen, men når det netop er Berlusconi, der står i spidsen i øjeblikket, er det måske ikke så godt. Der er jo ingen, der tvinger nogen til at tale så meget i takt, at man fra dansk side skifter politik, alt efter hvem formanden er, så jeg synes nok, at det er et meget, meget spinkelt argument.

Vi har som medlemmer af Europarådets parlamentariske forsamling været på nippet til at føle, at det snart var det eneste sted, hvor der kom en forholdsvis højrodet og præcis kritik af russernes overgreb, ja, næsten folkedrab i Tjetjenien. Det har været meget godt, at der trods alt har lydt lidt fra Danmark engang imellem, men det har været meget, meget stille, og jeg håber meget, at vi nu vil høre statsministeren sige, at det selvfølgelig ikke er Berlusconi, der er talsperson for den danske regering i Tjetjenien-spørgsmålet.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne klart afvise over for fru Margrete Auken, at regeringen skulle have skiftet politik. Jeg kan nævne, at sagen har været drøftet på det seneste udenrigsministermøde, hvor det fra dansk side blev gjort klart, hvad vores holdning er, og jeg tror også, jeg kan sige, at resultatet af det udenrigsministermøde er, at EU fastholder sin linje over for Rusland.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 443

11) Til statsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan statsministeren oplyse, hvem den danske regering anerkender som Tjetjeniens retmæssige regering, herunder hvordan man karakteriserer den regering, som blev resultatet af det seneste såkaldte valg i Tjetjenien?«

Søren Søndergaard (EL):

Der har jo været afholdt et valg i Tjetjenien – et valg, som var et totalt farceagtigt svindevalg uden nogen som helst legitimitet, og derfor synes jeg, det er vigtigt at få fastslået, hvem Danmark og den danske regering egentlig anerkender som den legitime repræsentant for det tjetjenske folk, og hvem Danmark anerkender som den retmæssige regering. Jeg håber ikke, og jeg regner heller ikke med, at regeringen overhovedet kunne drømme om på nogen måde og på noget tidspunkt at anerkende den regering, der blev resultatet af det farceagtige valg.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Svaret er meget kort: Danmark anerkender Ruslands suverænitet og territoriale integritet, som det hedder, over hele det russiske territorium, og det omfatter som bekendt også Tjetjenien.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo et svar, man bliver rystet over, for statsministeren snakker jo lige præcis udenom.

Der har været et valg i Tjetjenien, der resulterede i en tjetjensk regering, og hvordan stiller den danske regering sig til det? Det er spørgsmålet. Jeg tror måske nok, at udenrigsministeren er det, men er statsministeren enig med talsmanden for Europarådet, Frans Timmermanns, som sagde, at der var tale om et sovjetagtigt valg med kun én kandidat? Er statsministeren enig i det? Og er statsministeren enig i, at Danmark selvfølgelig under ingen omstændigheder kan have noget at gøre med en regering, som er et resultat af et sådant valg, og at en sådan regering selvfølgelig ikke kan have nogen som helst form for legitimitet nogen steder og ingen som helst kompetence til at tale på vegne af det tjetjenske folk i nogen international forsamling? Det er relativt simple spørgsmål, og statsministeren må kunne svare relativt simpelt.

Keld Albrechtsen (EL):

Statsministerens svar kunne jo beklageligvis nærmest tolkes derhen, at omverdenen ikke har mulighed for at blande sig i, hvad der foregår, heller ikke når menneskerettighederne krænkes på det groveste af de russiske myndigheder.

Jeg lagde mærke til, at statsministeren sagde, at det er fornuftigt, at der skal findes en politisk løsning. Men hvordan kan man finde en politisk løsning, hvis man ikke vil tage stilling til, hvem der repræsenterer den tjetjenske befolkning? Det vil jeg godt spørge statsministeren om, for ellers

bliver det en fuldstændig tom påstand fra statsministerens side, at der skal findes en politisk løsning, hvis der ikke er nogen at snakke med om den politiske løsning.

Jeg går ud fra, at statsministeren kan bekræfte, at den premierminister, som blev valgt ved det farcevalg, ikke er den, som repræsenterer den tjetjenske befolkning; det går jeg ud fra at vi er enige om. Men så må statsministeren også kunne besvare det spørgsmål, som er stillet, for ellers er statsministerens påstand om, at han arbejder for en politisk løsning, jo tom og uden indhold.

Kl. 14.55

Margrete Auken (SF):

Jeg bliver også lidt forskrækket, når vi nu får et svar, som så vidt jeg kunne høre stort set gik på, at det må Rusland strengt taget selv om, og det skal vi andre ikke blande os i, for de har fuldstændig råderet over, hvad der foregår. Men vi er ude på en katastrofal kurs i Tjetjenienspørgsmålet, hvis de ikke har mere støtte fra os.

Jeg håber, statsministeren sidder med noget i lommen, der er lidt bedre end det første svar. Statsministeren må åbenbart holde meget af debatterne herinde, siden han er sikker på, at han får lejlighed til at læse et rigtigt svar op, når der er kommet sådan et papegøjesvar først.

Jeg går ud fra, at statsministeren er enig i den kritik, der har været af valget. Jeg kan igen henviser til Europarådets behandling af det, hvor lord Judd holdt en af de mest bevægende taler, jeg har hørt i rådet om, hvordan situationen var i Tjetjenien; hvordan de demokratiske kræfter var ved at komme til kort, hvordan menneskerettighederne var ved at komme fuldstændigt til kort, og hvordan man oplevede sig svigtet af regeringerne rundtomkring i Europa.

Lord Judd gjorde også rådet og rådsmedlemmerne opmærksom på, at det valg ville det have været fuldstændig umuligt for Europarådet at observere – ikke bare fordi det havde den farceagtige karakter, som er blevet nævnt, men simpelt hen fordi det ville være for farligt at færdes der, sådan som situationen var i Tjetjenien. Jeg håber, at statsministeren har noget lidt mere at sige, end at russerne må gøre, som de har lyst til.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg må gøre opmærksom på, at udtrykket papegøjesvar ikke er defineret nærmere.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, men vi har den fordel, at hvis man gentager nogle ting, bliver de forstået til sidst, og nogle gange er man altså nødt til at gentage nogle ting. Det er jeg også her.

Jeg vil gerne afvise påstanden om, at Rusland bare kan gøre, som Rusland vil, for det kan Rusland ikke, Rusland skal naturligvis opfylde sine folkeretlige forpligtelser, bl.a. som de er fastslået i FN-pagten og i internationale menneskerettighedskonventioner. De forpligtelser skal Rusland respektere. Men inden for den ramme har Rusland det, der hedder territorial højhedsret, og den giver altså den russiske stat ret til at udøve den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt på sit territorium. Sådan er det. Men naturligvis skal Rusland overholde de folkeretlige forpligtelser, der gælder for ethvert land.

Søren Søndergaard (EL):

Det er det rene pludder, men nu går vi ned til grundelementet.

Er statsministeren enig i, at valget i Tjetjenien var en total farce og ud fra alle demokratiske synspunkter uacceptabelt? Og er statsministeren derudover enig i, at hvis han insisterer på, at Rusland har overhøjhed over Tjetjenien osv., osv., osv., er det Rusland, kun Rusland og Rusland alene, som har ansvaret for, at valget var svindelagtigt og farceagtigt og bragte en regering uden nogen som helst støtte i den tjetjenske befolkning til magten?

Statsministeren må svare klart og tydeligt: Er statsministeren og den danske regering enig i det, som Europarådet har sagt, som alle internationale organisationer har sagt, og som alle, der har en demokratisk indstilling, har sagt: Valget i Tjetjenien var en farce. Er statsministeren enig i det?

Holger K. Nielsen (SF):

Det vi hørte før fra statsministeren, var jo en repetition af de russiske synspunkter, og det er jo det, som skaber konflikten i Tjetjenien, fordi Rusland mener at have lov til hvad som helst, og fordi russerne definerer tjetjenerne som terrorister.

Det, hr. Søren Søndergaard refererede før, og det, som blev sagt af statsministeren, er præcis det, russerne siger hele tiden. Det er derfor, en politisk løsning bliver umuliggjort, og det er derfor, statsministerens svar i virkeligheden

umuliggør den politiske løsning, som er så nødvendig.

I forlængelse af det vil jeg spørge: Er statsministeren klar over, at den tankegang, der gives udtryk for her, er den samme, som skaber den muslimske religiøse fundamentalisme, som er på vej i Tjetjenien, og som risikerer at give også os her i Vesteuropa meget store problemer, og at vi derfor har en meget stor interesse i at finde en politisk løsning? Og her kan man vel ikke komme uden om Maskhadovfolkene, for det var de folk, der blev valgt for nogle år siden ved legitime valg i Tjetjenien.

Kl. 15.00

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må indrømme, at jeg synes, statsministerens svar giver kuldegysninger, for statsministeren står jo i virkeligheden og formulerer et ikkeindblandingsprincip over for andre magter, i hvert fald stormagter. Det er i øvrigt tvetunget, for der er jo visse andre lande, som man ikke holder sig tilbage fra ligefrem at besætte, hvis man mener, at regeringsforholdene skal laves om i de lande. Her gælder der nogle andre målestokke.

Det, statsministeren siger, er simpelt hen uden hoved og hale, og jeg vil godt gentage mit spørgsmål: Betyder denne nye ikkeindblandingspolitik, som statsministeren nu er ved at rode sig ud i, at Danmark ikke kan kræve, at et nationalt mindretal inden for en føderation – den russiske stat er jo en føderation med nationale mindretal – har ret til selvbestemmelse inden for føderationen, og at det skal respekteres? Er det det, statsministeren siger?

Det er da helt utroligt, at man skal høre sådan noget. Jeg håber, det skyldes, at efter at statsministeren er kommet hjem, har han ikke haft tid til at gennemarbejde spørgsmålets besvarelse ordentligt sammen med sine embedsmænd, og jeg vil egentlig opfordre ham til at gå hjem og foretage en ny læsning af spørgsmålet og så vende tilbage med en redegørelse til Folketinget.

Margrete Auken (SF):

Nu bliver der jo lejlighed til at svare, fordi vi også skal have en forespørgsel om problemet, men jeg vil godt lige bede statsministeren præcisere, hvad han mener med en politisk løsning. Det er jo ikke nok bare at sige en politisk løsning, vi må have at vide konkret, hvad statsministeren tænker på med det udtryk, når han er så tilbageholdende med at sige, at der er parter,

vi som danskere, der overholder de demokratiske procedurer, vil have mere tillid til end andre.

Hr. Holger K. Nielsen nævnedes Maskhadov og de andre, der var blevet valgt ved en proces, som alle anerkendte var fair. Det ville da være lidt uhyggeligt, hvis vi siger, at bare fordi det ikke passer russerne at forhandle med Maskhadov, passer det heller ikke Danmark at støtte ham, og så passer det heller ikke Danmark at kalde det en politisk løsning, hvis det er de mennesker, man efterlyser. Hvad mener statsministeren med udtrykket en politisk løsning? Hvem skal være aktører, hvem skal Danmark i givet fald støtte og hjælpe ud over Putin?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må fuldstændig afvise hr. Keld Albrechtsens påstande om, at jeg i dag har givet udtryk for en ikkeindblandingsstrategi, for det er da det modsatte, jeg har givet udtryk for.

Hr. Keld Albrechtsen var af den opfattelse, at jeg havde savnet tid til at forberede et svar, men jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg har fået det indtryk, at hr. Keld Albrechtsen og andre lider af nedsat hørevne eller nedsat evne til at forstå, hvad jeg siger. Jeg har sagt mange gange, at det naturligvis er EU's forpligtelse at holde denne sag på dagsordenen, vi har selv som aktivt formandskabsland for EU i den grad taget spørgsmålet op over for Rusland, og det er da alt andet end ikkeindblanding. Det er da indblanding, fordi vi ikke mener, at spørgsmålet om menneskerettigheder er et internt anliggende. Det er et universelt anliggende. Det er noget, vi alle sammen har ikke blot ret, men også en forpligtelse til at blande os i, og det er derfor, vi har det på dagsordenen i vores dialog med Rusland. Må jeg hertil føje, at spørgsmålet om nationale mindretalsrettigheder mener jeg er omfattet af de folkeretlige forpligtelser, som jeg omtalte før.

Så spørger hr. Søren Søndergaard, hr. Holger K. Nielsen og navnlig fru Margrete Auken, hvad der ligger i en politisk løsning. Det vil selvfølgelig føre for vidt at gå ind i alle detaljer her og nu, men hvis den skal være holdbar, og hvis den skal være bæredygtig, skal man efter min mening finde en løsning, der inkluderer de forskellige grupper i Tjetjenien på en måde, som gør, at de forskellige interesser bliver tilgodeset. Hvis jeg skal sige det overordnet, er det dét, man skal sikre, for at der kan blive varig fred og stabilitet i området.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg tror, der er andre end hr. Keld Albrechtsen, der har problemer med hørelsen i denne sag, og jeg tror i det hele taget, det bliver en god sæson for høreapparater i år, når jeg hører statsministerens svar. Alle bør jo lægge mærke til, at statsministeren er blevet stillet et utrolig enkelt og simpelt spørgsmål fire gange, men statsministeren har ikke svaret på det endnu.

Nu tager vi en sidste gang. For sidste gang får statsministeren chancen for at svare: Er statsministeren enig i, hvad Europarådets repræsentant Frans Timmermanns har sagt, nemlig at valget i Tjetjenien var et sovjetagtigt valg med kun én kandidat? Er statsministeren enig i, at valget var en farce, at det ikke opfyldte nogen former for demokratiske standarder, og at resultatet derfor ikke på nogen måde kan anerkendes? Er statsministeren enig i det? Skal statsministeren have fat i høreapparatet, eller kan statsministeren give et klart svar?

Kl. 15.05

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må altså sige til hr. Søren Søndergaard, at jeg ikke har sat mig ind i omstændighederne omkring valget i Tjetjenien på en sådan måde, at jeg er i stand til at afsige nogen dom over det. Jeg kan kun sige, at rent folkeretligt, rent statsretligt er det ikke relevant for den danske regering at skulle anerkende myndigheder i Tjetjenien.

Rent statsretligt har Danmark forpligtelser over for Rusland som stat, for som jeg sagde før, er det således, at det er Rusland, der har det, der hedder territorial højhedsret, over Tjetjenien. Tjetjenien er jo ikke en selvstændig stat. Men det ændrer jo ikke ved, at vi naturligvis må interessere os for menneskerettighedssituationen i Rusland, herunder ikke mindst i Tjetjenien, og det er også grunden til, at sagen er på dagsordenen og også bør være på dagsordenen, når EU har møder med eller samarbejder med Rusland. Det er redskabet, og det er det, vi bruger fra dansk side.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver altså nødt til at sige til statsministeren, at det er det rene volapyk, statsministeren leverer.

Der er en lang række internationale organisationer, som Danmark er medlem af, der har taget stilling til valget. Danmark er medlem af OSCE, og de har taget stilling til, om de ville overvåge valget. Danmark er medlem af Europarådet, og

de har ikke bare taget stilling til, om de ville overvåge valget; deres talsmand har også givet udtryk for, hvad Europarådet mener om det. Jeg tror oven i købet, EU også har givet udtryk for det, men alligevel siger statsministeren, at man fra den danske regerings side ikke har fundet anledning til at have en mening om valget.

Hvorfor har man ikke fundet anledning til at have en mening? Hvis det er Rusland, som har overhøjhed over Tjetjenien, og den russiske regering organiserer et valg i Tjetjenien, som er fuldstændig udemokratisk, er der så ikke grundlag for, at den danske regering har en mening om det og gør den mening klar over for Rusland? Ellers hænger tingene jo overhovedet ikke sammen. Jo mere statsministeren siger, at Tjetjenien er et russisk anliggende, jo mere burde statsministeren jo protestere over for Rusland over det, der foregik i Tjetjenien. Sådan burde det være.

Det er et meget, meget dårligt svar fra statsministeren, og jeg tror, vi kommer tilbage til spørgsmålet. Men jeg ser frem til, at vi i hvert fald formentlig kan få regeringens udenrigsminister til at sige, hvad han utvivlsomt også mener: Valget i Tjetjenien var en farce. Det var udemokratisk, og det var uacceptabelt ud fra alle demokratiske standarder.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som jeg nu har sagt efterhånden flere gange, er det regeringens opfattelse, at politikken over for Rusland og herunder politikken over for Tjetjenien bedst og mest effektivt fastlægges i et samarbejde i EU-kredsen, så vi udtrykker vores holdninger gennem EU.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 357

12) Til statsministeren af:

Villy Søvnald (SF):

»Har Rusland efter statsministerens opfattelse ret til at gennemføre forebyggende angreb (som omtalt i Politiken den 22. oktober 2003)?«

Villy Søvnald (SF):

Vi skal blive i Rusland og diskutere forebyggende angreb.

Spørgsmålet her er ikke et teoretisk spørgsmål. Det har baggrund i, at den russiske præsident Putin både den 21. og 22. oktober er citeret i

Politiken for at give udtryk for at lægge sig på linje med USA, efter at USA har lanceret doktrinen om retten til det forebyggende angreb.

Mit spørgsmål til statsministeren er: Har Rusland efter statsministerens opfattelse den samme ret som USA til at definere en situation, hvor der er behov for at gribe ind, også med militær-magt, uden om internationale organisationer?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der gælder de samme regler for Rusland og for USA som for andre lande, og kort sagt går de regler ud på, at i henhold til international ret har et land ret til at anvende magt i selvforsvar og efter særlig bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd. Det gælder for Rusland, det gælder for USA, og det gælder for alle andre lande.

Kl. 15.10

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal takke for svaret, som jo i virkeligheden er bekymrende, nemlig at der gælder de samme regler for Rusland som for USA og for alliancen. Det vil sige, at Rusland har samme ret eller samme mangel på ret som USA og dets allierede i Irakkrigen til at gribe ind.

Statsministeren var meget præcis i sit svar: FN-pagten hjemler anvendelse af magt i to og kun to situationer. Den ene er, hvis et land bliver angrebet, og den anden er, hvis Sikkerhedsrådet, som statsministeren også sagde, giver ret til at anvende militær magt. Men sagen er jo, at i tilfældet Irak gav Sikkerhedsrådet jo netop ikke nogen ret til at anvende militær magt, og det var derfor, USA i slutningen af processen undlod at indkalde Sikkerhedsrådet, fordi der ikke var flertal i Sikkerhedsrådet for det.

Det, statsministeren i virkeligheden svarer, er, at alle har samme ret, og dermed også at den nye Bushdoktrin, der giver ret til forebyggende angreb, er legitimeret af bl.a. den danske regering. Ethvert andet land har i sagens natur den samme ret, som statsministeren formulerede det, og det vil sige, at Putin har lige så stor ret eller mangel på ret som USA til at foretage et militært angreb, hvis han føler, at der er behov for det.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det var absolut ikke det, jeg svarede.

Lad mig bare for en ordens skyld præcisere, at i henhold til FN-pagten – helt præcist i art. 2, stk. 4 – er der et almindeligt forbud mod fysisk magtanvendelse staterne imellem. Forbud mod

magtanvendelse staterne imellem er det klare udgangspunkt. Men den hovedregel bliver brudt af to væsentlige undtagelser, dels af en ret til magtanvendelse i selvforsvar, dels såfremt FN's Sikkerhedsråd giver en særlig bemyndigelse til brug af magt. Det er, hvad der ligger i FN-pagten, og de regler gælder selvfølgelig for alle lande.

Villy Søvndal (SF):

Det er jo dybt bekymrende, at statsministeren ikke vil forholde sig lidt mere analytisk til spørgsmålet. Jeg forstår det slet ikke, men jeg tror ikke, det skyldes manglende evne. Jeg tror, det skyldes manglende vilje.

Sagen er, at vi er fuldstændig enige om den formelle del: Magtanvendelse kan kun ske i de to tilfælde, som både statsministeren og jeg nu har repeteret. Men problemet er jo, at Bushdoktrinen har iscenesat et brud på reglerne. Nu behøver man ikke længere at have det blå stempel fra FN's Sikkerhedsråd for at gå i krig. Det var derfor, man kunne gå i krig i Irak, og det er derfor, Putin med direkte henvisning til USA udtaler til Politiken den 21. og 22. oktober, at når USA har den ret, har han selvfølgelig også ret til selv at definere en tilsvarende situation. Efter den nye Bushdoktrin, som Danmark jo støtter, er Sikkerhedsrådet ikke længere et afgørende led i fortolkningen af, hvornår der må anvendes militær magt, og dermed har man åbnet Pandoras æske.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er ikke bekendt med nogen doktrin, og regeringen har ikke forholdt sig til nogen doktrin, men udgangspunktet er altså helt klart det, jeg allerede har svaret. Det er helt klart det formelle udgangspunkt.

Vi ved alle sammen, at det internationale trusselsbillede er ændret, og at der naturligvis er behov for at overveje, hvilke konsekvenser det skal have for FN, for folkeretten og for reglerne om magtanvendelse. Vi har jo haft dilemmaet mange gange. Vi havde det f.eks. også på Balkan, da der blev grebet ind mod Milosevic, og her var der også en vældig diskussion om, på hvilket formelt grundlag det kunne ske.

Når vi ikke betragter menneskerettigheder som et internt anliggende, men som noget, det internationale samfund har ikke blot ret, men også pligt til at blande sig i, opstår spørgsmålet om, på hvilke vilkår man kan bryde den klare hovedregel, altså at der må ikke være fysisk

magtanvendelse staterne imellem. Det er selvfølgelig en diskussion værd, men det er vigtigt for mig at understrege, at der naturligvis må gælde de samme vilkår for alle, og de er altså fastslået meget klart i FN-pagten.

Villy Søvndal (SF):

Igen synes jeg, at statsministeren i virkeligheden forværrer det billede, der tegner sig, med sit svar.

Statsministeren siger, at reglerne er klare, men så fortsætter han med at sige, at der kan være situationer, hvor de nuværende regler ikke er tilstrækkelige, og det er netop også det, Putin siger. Putin siger meget konkret, at når andre kan fortolke folkeretten frit, så kan han også. Og der har statsministeren jo igen understreget – senest i det sidste svar – at der gælder samme regler for alle, altså kan Putin også, altså har vi forladt folkeretten.

Kl. 15.15

Man kan så mene som statsministeren, at der er behov for et nyt regelsæt, der præciserer betingelserne, og hvad det er for tillægsbetingelser, der så skal til, men det er jo en ganske anden situation end at argumentere for, at man godt kan bryde det ikke kun i teorien, som statsministeren har gjort, men også i praksis ved at være med til at bryde det internationale regelsæt i forbindelse med krigen mod Irak.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge, om statsministerens svar skal forstås på den måde, at statsministeren nu er ved at bevæge sig tilbage på folkerettens grund, for sådan kunne det, statsministeren sagde, jo også forstås, og statsministeren, går jeg ud fra, er godt klar over, at den krig, der blev indledt af USA med dansk støtte i Irak, ikke var lovlig efter folkeretten.

Nu understreger statsministeren meget klart, at der er to undtagelser, der gør det muligt at føre krig, enten at man er angrebet, eller at man har et FN-mandat. Jeg synes, det er klogt af statsministeren så omhyggeligt at understrege de to betingelser, for det kunne jo fortolkes sådan, at statsministeren efter Irakangrebet er i en læreproces, hvor det er gået op for ham, at der måske er gode grunde til, at der står sådan i FN's spilleregler.

Hvis det skal forstås sådan, synes jeg så sandelig, at vi fra venstrefløjens side ikke skal stå i vejen for, at statsministeren kommer tilbage på lovens grund. Det ville være helt forkert af os.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):
Jeg bliver altid rørt til tårer, når jeg mærker hr. Keld Albrechtsens omsorg for mit velbefindende og hans interesse for, at jeg ikke kommer galt af sted og ud i noget snavs, og jeg takker meget for al den opmærksomhed. Men jeg er bare nødt til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at der ikke er nogen grund til at bruge formuleringen, at jeg er på vej tilbage på folkerettens grund, for regeringen og jeg har hele tiden været på folkerettens grund, også i spørgsmålet om deltagelsen i den internationale koalition til befrielse af det irakiske folk.

Jeg må også afvise hr. Villy Søvndals påstand om, at jeg skulle lægge op til at bryde et internationalt regelsæt, eller at jeg vil acceptere, at andre bryder et internationalt regelsæt, absolut ikke. Danmark har som lille land interesse i, at der hersker en stærk international retsorden, og at stater adfærd er reguleret af klare regler og ikke af, at man tager sig selv til rette. Det er derfor, jeg hele tiden tager udgangspunkt i FN-pagten, men også føjer til, at man selvfølgelig hele tiden må forholde sig til den praktiske virkelighed.

Jeg ved godt, at hr. Villy Søvndal i sin tid ikke ville være med til at fjerne Milosevic, men hvis ikke der var nogle, der havde taget det initiativ, hvem ved, om så folkemordet var blevet bragt til fuldførelse på Balkan. Vi må da være glade for, at der var nogle, som altså havde politisk handlegkraft til at ville fjerne en tyran som Milosevic, selv om FN's Sikkerhedsråd var lammet i sagen.

Dengang var der altså almindelig enighed om, at aktionen til fjernelse af Milosevic fandt sted på folkerettens grund, men vi er da ude i et område, hvor der i høj grad er behov for at få fastlagt nogle regler og nogle procedurer. For jeg deler fuldstændig hr. Villy Søvndals interesse i, at vi skal have et internationalt regelsæt, og det skal man holde sig til, og det skal selvfølgelig være ens for alle.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 358

13) Til statsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil statsministeren arbejde for at ophæve EU's associeringsaftale med Israel for at udvise konsekvens i en situation, hvor Israel opfører en mur, der afspærrer store dele af de palæstinensiske områder på Vestbredden?«

Villy Søvndal (SF):

Det er jo ikke så lang tid siden, vi fik fjernet en mur i Europa, og det festede vi over i fællesskab. Nu er Sharonregeringen i Israel i gang med at bygge en mur, der er tre gange så høj som Berlinmuren, som skiller palæstinensiske bønder fra deres jord, som splitter familiemedlemmer, og som umuliggør enhver demokratisk proces i de besatte områder i Palæstina.

Kl. 15.20

Statsministeren har jo ved mange lejligheder gjort sig til talsmand for et opgør med konsekvensløshed og slaphed og sådan noget og for, at ting skal have konsekvens, og noget for noget. Det er sådan, at EU som bekendt har en associeringsaftale med Israel. Jeg vil spørge: Når man efter statsministerens opfattelse på et tidspunkt til det punkt, hvor nok er nok i forhold til, hvad Israel kan tillade sig som besættelsesmagt i de palæstinensiske områder, og vil man aktivt bruge associeringsaftalen i den sammenhæng?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Såvel regeringen som et samlet EU tager skarpt afstand fra Israels opførelse af den såkaldte sikkerhedsmur. Men jeg vil så føje til det, at regeringen ikke agter at arbejde for at ophæve EU's associeringsaftale med Israel. Regeringen finder tværtimod, at vi i den nuværende situation må udnytte de muligheder, der ligger i associeringsaftalen med Israel, for at føre en kritisk dialog med landet, herunder om sikkerhedsmuren.

Villy Søvndal (SF):

Det er rigtigt, at regeringen tager skarpt afstand fra muren, men jeg tror bare ikke, det har den voldsomme betydning. Så ville Israel holde op med at bygge muren, hvis det havde nogen virkning. Sagen er, at man er i gang med at bygge muren.

Jeg vil bare sige lidt om, hvad muren betyder ifølge en FN-rapport, som kom her i sidste uge. Den siger, at den betyder, at 274.000 mennesker kommer til at ende på den forkerte side af hegnet. Det vil altså sige, at de er koblet fra resten af det område, de i øvrigt hører til. Derudover vil det betyde, at 400.000 palæstinensere vil blive afskåret fra landbrugsjord og fra skolegang eller videregående uddannelse. Det er altså trekvart million mennesker, hvis dagligdag ikke kan bringes til at virke på grund af muren.

Så forstår jeg ikke efter statsministerens tale om konsekvensløshed og slaphed osv., at det eneste, man kan mande sig op til i EU-kredsen,

er at tage afstand fra det, uden at det har nogen som helst virkning. Statsministeren ved, at det ingen virkning har.

Dermed sidder man med ét kort i ærmet, og det hedder samhandelsaftalen. Det er sådan, at Israel sælger næsten halvdelen af sine ting via EU. Man har et ekstremt skarpt våben, hvis man vil anvende det. Er det ikke et udtryk for en voldsom slaphed, en voldsom konsekvensløshed, en voldsom bare-seen-på og laden-det-skride, når regeringen over for noget, der er så inhumant, som det, der foretages af besættelsesmagten i øjeblikket, bare nøjes med ord, men ikke handler?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg går ud fra, at statsministeren er enig i, at det på baggrund af, at vi er sluppet af med Berlinmuren og forhåbentlig inden for en relativt overskuelig tid også kan slippe af med den mur, der deler Nicosia, er en dyb tragedie, at der nu rejses en ny berlinmur. Det er uudholdeligt at se på. Det går jeg ud fra at vi er enige om, så det vil jeg ikke stille spørgsmål om.

Hvis det skal være nogen mening bestemmelserne i associeringsaftaler mellem EU og andre lande om respekt for rettigheder, så må tiden være inde til, at man håndhæver disse bestemmelser i associeringsaftalerne. Kunne man så ikke blive enig om, eller i hvert fald fra dansk side foreslå i EU-kredsen, at man sætter en tidsfrist og siger til Israel: Hvis ikke den mur er kommet væk inden for den tidsfrist, så suspenderer vi associeringsaftalerne. For er det ikke korrekt, at associeringsaftalerne indeholder bestemmelser, der muliggør en sådan suspension af aftalerne?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er dybt uenig i, at det ville hjælpe noget at suspendere eller at ophæve, fjerne, associeringsaftalen mellem EU og Israel. Det er tværtimod min opfattelse, at i forhold til Israel har det meget større effekt, at vi i kraft af associeringsaftalen har et samarbejde med Israel og dér kan føre vores synspunkter frem.

FN's Generalforsamling vedtog den 21. oktober med EU's fulde opbakning en resolution, som kræver, at Israel standser og omgør opførelsen af sikkerhedsmuren i de besatte områder. Men resolutionen opfordrer så samtidig det palæstinensiske selvstyre til aktivt at sætte ind over for personer eller grupper, som planlægger og udfører voldelige angreb. Så vi gør altså gen-

nem EU vores synspunkter gældende på alle de planer, vi kan, og det tror vi har større effekt i forhold til Israel.

Kl. 15.25

Villy Søvnald (SF):

Men så er det præcise spørgsmål jo til statsministeren: Hvordan synes statsministeren så, det går med den anvendte pædagogik?

Jeg forstår, at statsministerens hovedsynspunkt er, at det er godt at have associeringsaftalen, dermed kan vi presse Israel. Imens statsministeren siger det og tager afstand fra muren, så bygger man videre på muren, først den første del og så kommer den næste mur, som er planlagt, bagefter. Det vil altså sige, at man udtaler sig så slapt og så konsekvensløst, at der sker det modsatte af, hvad man hævder man gerne vil have skulle ske. Giver det slet ikke anledning til overvejelser?

Associeringsaftalen er jo netop bundet op på, at den kan trækkes tilbage, hvis der sker brud på menneskerettighederne. Her er besættelsesmagtens brud på 750.000 palæstinenseres menneskerettigheder det, der sker, og jeg kan slet ikke genkende statsministeren i forhold til den voldsomme handlekraft og den voldsomme sprogbrug om konsekvens og opgøret med slaphed og sådan noget, når der sidder en så tavs og stille statsminister og ser på, at en sådan krænkelse af et folks menneskerettigheder får lov til at ske.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne gentage, og nu har jeg sagt det flere gange: Regeringen har taget afstand fra sikkerhedsmuren på linje med EU som sådan.

Men så vil jeg også godt sige til hr. Villy Søvnald, hvis der skal balance i de her ting, hvor hr. Villy Søvnald altså vil have, at vi skal arbejde for at opsigte associeringsaftalen med Israel, at der jo altså er det problem i Mellemøsten, at israelerne jævnlige bliver udsat for terror fra palæstinensere. Det må vi også tage kraftigt afstand fra. Jeg ved ikke, hvordan hr. Villy Søvnald så vil reagere på det, hvilke aftaler hr. Villy Søvnald vil opsigte i forhold til palæstinenserne. Det ved jeg ikke om hr. Villy Søvnald har noget bud på.

Min konklusion er: Ja, vi er kritiske, vi tager afstand fra opførelsen af sikkerhedsmuren, men det er vigtigt at beholde de platforme, hvor vi kan føre en kritisk dialog med Israel.

Villy Søvnald (SF):

Statsministeren er jo ikke i tvivl om – det lå heller ikke i spørgsmålet – at alle, tror jeg, i Folketinget tager afstand fra den type af terror, der rammer fuldstændig tilfældige civile. Jeg gør i hvert fald, jeg har aldrig på noget tidspunkt støttet det.

Jeg synes bare, man skal overveje, hvad det er, der sker, når Israel som besættelsesmagt bringer folk til det punkt af ydmygelse, vi ser. Det her er ikke et udtryk for forståelse for selvmord, det er et forsøg på at forklare, hvorfor mennesker kan blive så desperate, at livet er værre end døden. Jeg er sikker på, at jo flere mennesker man afskærer fra at kunne passe deres arbejde, jo flere børn man afskærer fra at kunne gå i skole, jo flere, der ser deres forældre ydmyget af en besættelsesmagt, jo mere vanvid og had producerer man, og jo flere selvmordere producerer vi også.

Jeg synes, at svaret er de ønsker, som det palæstinensiske selvstyre har, nemlig at sende internationale observatører derned for at dæmpe spændingerne, men det modsætter Israel sig jo.

Men jeg synes stadig væk, at statsministeren mangler at svare på det grundlæggende spørgsmål. De midler, statsministeren indtil nu har anvendt og gør sig til fortaler for, betyder, at israelerne fortsætter med at bygge en berlinmur dernede. Synes statsministeren virkelig, det er acceptabelt, at der er en sådan mangel på konsekvens, en sådan slaphed i forhold til regeringens ønsker, at man bare ser igennem fingre med det her?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om ikke statsministeren kunne tænke sig at bruge noget for noget-princippet i den her sag. For det er jo således, at Israel i kraft af associeringsaftalen har en privilegeret adgang til markedet i Europa, og det er jo en stor fordel, Israel dér har økonomisk. Så var det vel ikke urimeligt, at vi sagde, at vi til gengæld også gerne ville have noget, og det kunne jo så være nedrivning af den mur, og at man så sagde til israelerne: Noget for noget; hvis I fortsat vil have adgang til vores marked, må I opføre jer ordentligt!

Er det en tankegang, som er fuldstændig fremmed for statsministeren? Jeg synes egentlig, det lyder fuldstændig snusfornuftigt og lige ud ad landevejen: noget for noget. Var det ikke det, statsministeren brugte hele sin åbningstale på?

Så kunne han da passende begynde, bare i den her sag, at handle efter sit eget princip.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Jeg synes, det er tankevækkende, at venstrefløjen hele tiden ensidigt er efter Israel.

Lad mig gentage: Regeringen er imod Israels opførelse af sikkerhedsmuren, men regeringen er altså også imod de palæstinensiske terrorbomber. Derfor mener vi, at indsatsen i Mellemøsten og svaret på problemerne i Mellemøsten skal være afbalanceret. Og der er ikke balance i det, venstrefløjen foreslår, overhovedet ikke.

Kl. 15.30

Vi mener i øvrigt, at det er et helt forkert redskab at opsiges associeringsaftalen med Israel som svar på det her. Vi mener tværtimod, at associeringsaftalen er en glimrende platform til, at vi kan føre vore kritiske synspunkter frem i forhold til Israel.

Jeg synes, det er tankevækkende, at venstrefløjen hele tiden hæfter sig ved én ting i den her ulykkelige situation, nemlig hele tiden hæfter sig ved det, israelerne gør for at beskytte sig, herunder også de ting, som vi er uenige med israelerne i, for vi er imod opførelsen af denne mur. Men det er interessant, at venstrefløjen altid falder over Israel og aldrig kan få sig selv til på samme måde at tage fat på den anden side af konflikten, nemlig de palæstinensiske terrorbomber.

Hermed har jeg ikke påstået, at venstrefløjen er tilhænger af terrorbomber. Det er ikke det, jeg står og siger. Men jeg synes bare, at venstrefløjen burde interessere sig for, hvad man kan gøre for at stoppe den del af det. Det hele er jo en ond cirkel, og det er man nødt til at have et afbalanceret svar på og ikke det ensidige svar, som venstrefløjen hele tiden giver, nemlig hele tiden ensidigt angreb på Israel.

Villy Søvnal (SF):

Jeg tror altså, at statsministeren i sin ophidselse her til sidst helt glemte at høre efter, hvad jeg sagde i hvert fald. Statsministeren efterlyste: Hvad skal man så gøre i forhold til at dæmpe konflikten dernede, når man nu tager afstand fra de midler, som begge sider bruger? Jeg tager afstand fra terror under enhver form, der rammer uskyldige mennesker. Og svaret er, at man da skal sende observatører derned. Det er et udbredt ønske blandt palæstinenserne, at der kommer nogle internationale folk ned og beskytter

dem mod det, de opfatter som israelernes overgreb.

Jeg kan i øvrigt anbefale statsministeren selv at tage derned. Jeg tror, at enhver, der selv har været dernede og har oplevet, hvad der sker lige nu, kommer hjem med et nyt og knap så afbalanceret syn, for det, som besættelsesmagten Israel gør i øjeblikket, er så voldsomt. Derfor er svaret at sende observatører derned. Vil statsministeren arbejde for, at der kommer internationale observatører derned, ja eller nej?

Og synes statsministeren stadig væk, at associeringsaftalen hjælper ham til at bringe Israel til det punkt, han gerne vil, i forhold til murens opførelse?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil bestemt ikke udelukke, at udstationering af international, jeg vil endda ikke engang bare sige observatører, men international militær tilstedeværelse for at overvåge en fred kan blive aktuel.

Jeg tror desværre, at vi må sige, at der ikke bliver varig fred og stabilitet i området, før der punkt 1 er fundet en holdbar politisk løsning på problemet, og at det internationale samfund derefter som punkt 2 gør en indsats for at overvåge, at en sådan holdbar politisk løsning så også bliver beskyttet og overholdt af begge parter.

Det tør jeg bestemt ikke udelukke. Men forudsætningen er altså, at der er en ramme for en holdbar fred mellem parterne, for at det overhovedet har nogen virkning.

Så vil jeg bare sige igen, at det er min klare opfattelse, at det i forhold til Israel er langt mere effektivt, at vi har det samarbejde, som ligger mellem EU og Israel i associeringsaftalen. Det ville være et helt forkert og helt ubalanceret skridt i forhold til denne konflikt ensidigt at opsiges associeringsaftalen med Israel.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 520

14) Til statsministeren af:

Villy Søvnal (SF):

»Vil statsministeren, der i sin åbningstale påpegede, at »forudsætningen for at føre en meningsfyldt samtale« kun er til stede, når »man ved, hvad man snakker om«, og at »alting [ender] i tomhed og dumhed«, hvis »ukvalificerede me-

ninger bliver lige så gangbare som kvalificeret viden«, redegøre for, om synspunktet også gælder ministeransvaret, jf. statsministerens tilståelse af, at det, der blev fremlagt som viden om Irak og masseødelæggelsesvåben, nu viser sig at være en »politisk vurdering«, jf. Information den 3. og 4. november 2003?»

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil gerne starte med at citere statsministeren fra åbningstalen den 7. oktober, hvor statsministeren siger, at den første forudsætning for at føre en meningsfyldt samtale er, at man ved, hvad man snakker om, og hvis ukvalificerede meninger bliver lige så gangbare som kvalificeret viden, så ender det alt sammen i tomhed og dumhed.

Det synes jeg er kloge ord, statsministeren dér fik sagt. Derfor undrer det mig også, at statsministeren i marts måned udtalte sig til Jyllands-Posten om masseødelæggelsesvåben i Irak. Her bliver statsministeren spurgt, om det er noget, han tror, og han afbryder interviewer og siger: Nej, det er ikke noget, jeg tror; det er noget, jeg ved. Her ophæver statsministeren altså forskellen på tro og viden; det her ved han.

Senere siger statsministeren så til Information i et interview, at sådan var det alligevel ikke; det var alene en politisk vurdering. For det har jo vist sig, at statsministerens viden heller ikke på det her punkt holdt stik.

Kl. 15.35

Jeg vil spørge statsministeren: Er den første forudsætning for en kvalificeret samtale ikke, at man skelner mellem meninger og viden? Ender det ellers ikke alt sammen i tomhed og dumhed?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Villy Søvndal har da helt bestemt ret i, at det er formuleringer, der tåler at blive gentaget – absolut. Så tak for det.

Så vil jeg blot sige, at vi i regeringen lagde en politisk vurdering til grund, da vi valgte at støtte USA og Storbritannien i, at Saddam Hussein skulle tvinges til at samarbejde med FN og leve op til sine forpligtelser. Det var en rigtig vurdering. Det mente vi den gang, og det mener jeg stadig. 12 års bedrag og foragt for FN's Sikkerhedsråd måtte have en ende.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen jo ikke var ene om den vurdering. I november 2002 var der enighed i FN's Sikkerhedsråd om, at Saddam Husseins manglende samarbejde og hans masseødelæggelsesvåben udgjorde en

trussel mod international fred og sikkerhed. Det var derfor, FN's Sikkerhedsråd med resolution 1441 gav Saddam Hussein en sidste chance og krævede omgående, betingelsesløst og aktivt samarbejde med FN om Iraks afrustning.

Villy Søvndal (SF):

Jamen det er jo ikke det, vi diskuterer. Det synes jeg er en debat for sig, om man mener, at det måtte have en ende med Saddam Hussein. Det tror jeg i øvrigt at vi er enige om. Men det er jo ikke det, vi diskuterer.

Vi diskuterer, at statsministeren om masseødelæggelsesvåben siger, at det ikke er noget, han tror; det er noget, han ved. Han bliver også spurgt om terror og er lige så sikker i mælet, når han siger, at det ikke er et spørgsmål om tro; det er et spørgsmål om viden. Nu viser det sig så, at sådan er det ikke alligevel. Der var ikke masseødelæggelsesvåben, og der var ingen terrorforbindelser. At der er terror i Irak i dag, er en anden sag.

Så er det bare, jeg spørger: Hvis ukvalificerede meninger bliver lige så gangbare som kvalificeret viden, ender det så ikke alt sammen i tomhed og dumhed? Har statsministeren ikke med det her bidraget til fuldstændig at ophæve skellet mellem viden og tro ved oven i købet i et interview at tilstå, at det, han sagde at han vidste meget sikkert for at overbevise befolkningen om nødvendigheden af at gå i krig, ikke var noget, han vidste; det var nogle politiske vurderinger, som altså alene byggede på statsministerens fornemmelser, som altså viste sig at være forkerte?

Er det ikke et problem, at man kommer til ikke alene at misinformere Folketinget, men man kommer til at misinformere en hel befolkning, fordi man synes, man er nødt til at bruge nogle argumenter, der er stærke nok til at overbevise en tøvende offentlighed, når det så bagefter viser sig, at alt det, man sagde, byggede på fordrejelser, på fortællinger, på undladelser og nogle gange på direkte usandheder?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det, jeg henviste til, var, at vi ved, at Saddam Hussein rådede over masseødelæggelsesvåben. Vi ved det, fordi han havde brugt dem. Det, vi også ved, er, at han aldrig nogen sinde ville redegøre for over for FN's Sikkerhedsråd, hvad han så havde gjort ved dem.

Altså måtte man klart opfatte det, som om han stadig havde dem, for hvis det var rigtigt, at han ikke havde dem, hvorfor i alverden rede-

gjorde han så ikke for det over for FN's Sikkerhedsråd? Det var det, FN's Sikkerhedsråd krævede, og fordi han ikke ville fortælle, hvor masseødelæggelsesvåbnene var blevet af, og fordi det internationale samfund derfor måtte opfatte det, som om han stadig havde dem, så pålagde FN's Sikkerhedsråd økonomiske sanktioner mod Irak, sanktioner, som holdt den irakiske befolkning hen i fattigdom og dårlige levevilkår, som i virkeligheden førte til massedødsfald. Det, som hr. Villy Søvndal og hans lige ville have skulle fortsætte, var denne elendige situation for det irakiske folk.

Fordi Saddam Hussein ikke kunne eller ikke ville redegøre for, hvad han havde gjort ved sine masseødelæggelsesvåben, måtte man jo antage, at han stadig havde dem. Ellers havde det været en skærpende omstændighed, at han har holdt sit folk fast i sanktioner, blot fordi han ikke ville fortælle, hvor masseødelæggelsesvåbnene var, hvis det virkelig var sandt, han ikke havde dem – det har formodningen imod sig.

Det var på den baggrund, jeg sagde, hvad jeg gjorde.

Villy Søvndal (SF):

Det er simpelt hen for meget. Et er at være uenige, noget andet er at fremføre noget, der er direkte usandt, som statsministeren gjorde lige nu.

Jeg stillede i 2001 en forespørgsel om sanktionerne mod Irak, hvor jeg foreslog, at man lempe dem. Dengang som nu var statsministeren formand for Venstre. Venstre holdt en tale, hvor man sagde: Vi skal ikke lempe på sanktionerne, vi skal skærpe dem. Og vi fremsatte et forslag til vedtagelse, som blev stemt ned af bl.a. Venstre.

Kl. 15.40

Så er det bare for meget at skulle høre på, at statsministeren siger, at der var nogle, der ville fastholde sanktionspolitikken. Ja, det var der, det var nemlig statsministeren og statsministerens parti sammen med de daværende regeringspartier.

Statsministeren er usandsynlig heldig, at der er så ukritisk en dansk presse i det her spørgsmål, for det her er simpelt hen direkte usandt, og jeg forventer, at statsministeren siger, at han beklager.

Så til den anden del om masseødelæggelsesvåben: Det var ikke noget, som hørte fortiden til. Statsministeren siger til Jyllands-Posten, at Irak har – ikke havde – masseødelæggelsesvåben, og det er ikke blot noget, vi tror; det er noget, vi ved.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

For det første må jeg sige til hr. Villy Søvndal, at det var ingen som helst løsning bare at lempe sanktionerne og lade Saddam Hussein fortsætte sit spil. Hvis man skulle lempe sanktionerne, var det da, fordi Saddam Hussein samarbejdede med FN's Sikkerhedsråd, og det gjorde han jo ikke, og det var alle enige om at han ikke gjorde.

Så var der to muligheder: Enten kunne man fortsætte sanktionerne og pine det irakiske folk, eller også kunne man gribe til en anden løsning, nemlig afvæbning af Saddam Hussein, og det var det, vi var nogle som mente var det rigtige i situationen.

Så vil jeg gerne sige til hr. Villy Søvndal, at jeg jo ikke var den eneste, der var af den opfattelse, at masseødelæggelsesvåben i Saddam Husseins hænder udgjorde en trussel mod det internationale samfund. Jeg står her med resolution 1441, som FN's Sikkerhedsråd enstemmigt vedtog i november 2002, hvor der tales om den trussel, som Iraks ikkeoverholdelse af rådsresolutionerne og spredning af masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler udgør mod international fred og sikkerhed. Det sagde FN's Sikkerhedsråd enstemmigt i november 2002.

Det var jo ikke derom, uenigheden stod. Alle var enige om, at det var en trussel mod international fred og sikkerhed. Uenigheden bestod kun i én ting, nemlig i spørgsmålet om, hvordan vi så skulle reagere på den trussel. Skulle man sige: Nu er nok nok, og nu må vi gøre noget ved problemet Saddam? Eller skulle man blive ved med at lave sanktioner? Vi var af den opfattelse, at det efter 12 års legen kispus med det internationale samfund måtte have en ende. Vi kunne ikke byde det irakiske folk fortsat at blive udpint af økonomiske sanktioner, og nu måtte sagen have en ende. Derfor valgte vi, som vi gjorde.

Det kan hr. Villy Søvndal være uenig i, men hr. Villy Søvndal skal ikke komme og påstå, at jeg eller den danske regering var de eneste, der var af den opfattelse, at masseødelæggelsesvåben udgjorde en trussel, for det sagde FN's Sikkerhedsråd enstemmigt i november 2002.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes egentlig, det er bemærkelsesværdigt, at statsministeren ikke vil vise den storhed – når man kommer med en fuldstændig forkert fremstilling om, at venstrefløjen modsatte sig ophævelse af sanktionerne, og så får at vide, at det er direkte løgn – at gå op og sige: Beklager, det var jeg ikke opmærksom på.

Det er en forkert fremstilling, som statsministeren også har prøvet at fremføre med i tv. Det er simpelt hen lodret usandt. Det var højrefløjen plus de daværende regeringspartier, der ønskede at fortsætte sanktionerne.

Når vi synes, det var forkert, var det, fordi det formentlig har betydet, at 1,5 millioner irakere er blevet dræbt. Det er Hans von Sponnecks, den tidligere FN-udsending i Irak, bedste bud på, hvor mange der måtte lade livet. Vi synes ikke, at man skal tage mennesker som gidsler på den måde, også fordi de, der skulle være modstanden mod Saddam Hussein, var i en situation, hvor hele deres liv gik med overhovedet at opretholde livet.

Så derfor: Kan vi ikke godt vænne os til en debatform, hvor man, når man som statsminister bliver taget i en direkte usandhed, så rejser sig op og siger: Jeg beklager, jeg beklager, jeg beklager?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, for der er ikke det fjerneste at beklage. Tværtimod er der grund til at anklage hr. Villy Søvndal og SF for den holdning, som partiet har indtaget i forhold til Saddam Hussein. Hr. Villy Søvndals løsning på det her problem har jo været, at Saddam Hussein skulle have lov til at fortsætte, uden at nogen greb ind. Konsekvensen af hr. Villy Søvndals holdning er jo, at det internationale samfund ingenting måtte gøre over for Saddam Hussein. Og i tilgift ville hr. Villy Søvndal bare lempe sanktionerne som en opmuntring til Saddam Hussein og hans regime.

Derfor er der ikke grund til at beklage noget. Der er tværtimod grund til at anklage SF for at vise blødhed over for en tyran som Saddam Hussein, der er stærkt angribelig i forhold til det arabiske folk, der blev undertrykt og pint og plaget af Saddam Hussein og hans regime – også i forhold til verdens andre tyranner og terrorister, som på den måde ville få et meget, meget farligt signal om, at hvis de bare håndfast fortsatte deres farlige spil, var der sådan nogle som SF og andre, der ville vise blødhed og lade fem og syv være lige.

Kl. 15.45

Så der er ikke grund til at beklage noget. Det er en regulær politisk uenighed mellem hr. Villy Søvndal og mig. Men hr. Villy Søvndal skal ikke komme og påstå, at jeg er den eneste, eller at den danske regering er den eneste, der opfattede Saddam Hussein som en trussel mod international fred og sikkerhed, for det har FN's Sikker-

hedsråd fastslået enstemmigt i november 2002 og bl.a. henvist til truslen fra masseødelæggelsesvåben og langtrækkende missiler.

Villy Søvndal (SF):

Jeg tror, vi er inde i en politisk fase i øjeblikket i forholdet mellem regeringen og oppositionen, hvor vi er i gang med, hvad man kan kalde en dokumentation af de ting, der er lodret forkerte, som statsministeren går rundt og siger.

Jeg vil gerne påtage mig at fremskaffe det klip, hvor statsministeren siger, at det var hans hold, der var modstandere af sanktionerne, og venstrefløjen, der var tilhænger af sanktionerne, og bare forære ham det for at vise, at der var han igen ude med en lodret forkert, urigtig påstand.

Jeg synes, det er et problem for debatten, at vi har en statsminister, der så ofte bliver taget i ud-sagn, der oplagt er usande. Det pirrer mit almindelige instinkt som politiker, at vi ikke er i stand til at få en mere ordentlig tone i debatten.

Så vil jeg sige til fremstillingen, at enten er man tilhænger af at bryde alle regler, som statsministeren gjorde sammen med sine gode venner Bush og Blair, eller også er man tilhænger af bare at lade Saddam Hussein sidde. Tænk sig her et halvt år efter krigen, hvor det ikke går ret godt, at kunne fremføre med så primitivt og usandt et billede. Det synes jeg er lidt deprime-rende.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg er jo så nødt til at stille spørgsmålet: Hvad er det hr. Villy Søvndal vil? Vil hr. Villy Søvndal virkelig ønske sig Saddam Hussein tilbage? Jeg går ud fra, at svaret er nej, det vil hr. Villy Søvndal ikke. Det går jeg trods alt ud fra. Anderledes kan jeg ikke opfatte det. Hr. Villy Søvndal er også enig i, at det var godt at komme af med hr. Saddam Hussein.

Hvis vi er enige om det, så er spørgsmålet: Hvordan kommer man bedst af med ham? Tror man, at det ville være ved at lade fem og syv være lige, og at Saddam Hussein selv ville gå af, eller tror man, at det var ved at iværksætte en militær aktion? Jeg må altså sige, at det er naivt at tro, at Saddam Hussein selv ville gå af.

Nu har han i 12 år leget kispus med det internationale samfund og pint, plaget, undertrykt og forfulgt sit eget folk. Der har det internationale samfund en forpligtelse til at gribe ind. Det var vi altså nogle der mente, og det var vi nogle der bakkede op. Og det er en regulær politisk uenighed mellem hr. Villy Søvndal og mig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 617

15) Til statsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvorfor har regeringen accepteret at flytte EU's kemikalielovgivning til Konkurrenceevnerådet?«

Jørn Jespersen (SF):

I EU har vi op mod 100.000 uvurderede kemiske stoffer, som vi ved er en meget stor trussel mod sundhed og miljø. EU er i gang med at udarbejde en skrappe kemikalielovgivning. Det går alt for langsomt, og det ser ikke ud til at blive godt nok, men det er dog trods alt et fremskridt.

Nu er der imidlertid sket det, at man på topmødet i oktober besluttede at flytte hele sagskomplekset fra Rådet af miljøministre til Rådet af konkurrenceevneministre, altså erhvervsministrene. Der er jo ingen tvivl om, at det er et led i en strategi, hvor man ønsker at lægge mere vægt på kortsigtede omkostninger for erhvervs virksomhederne og mindre på hensynet til menneskers sundhed og miljø.

Den beslutning har statsministeren medvirket til, og derfor er spørgsmålet: Hvorfor har statsministeren gjort det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må meget klart afvise hr. Jørn Jespersens påstand om, at der i dette her skulle ligge, at vi ville slække vores holdninger til kemikalielovgivningen. Jeg vil gerne slå fast, at det er regeringens faste politik, at vi skal have skærpede regler vedrørende kemikalier.

Kl. 15.50

Men det her drejer sig om noget andet. Det drejer sig om, at det altså er EU-formandskabets opgave at tilrettelægge Rådets arbejde. Og det er derfor op til formandskabet, hvordan man ønsker at behandle forslag fra Kommissionen i Rådet, altså hvordan de skal behandles i Rådet.

Det var også regeringens holdning tidligere, herunder under det danske formandskab, og jeg kan oplyse hr. Jørn Jespersen om, at det vil også være regeringens holdning fremover. Det er formandskabets opgave at tilrettelægge, hvordan man ønsker forslagene behandlet i Rådet, men hvor man behandler dem, påvirker naturligvis ikke regeringens holdning til kemikalielovgivningen. Den holdning er uændret.

Jørn Jespersen (SF):

Det kommer da til at påvirke resultatet ganske voldsomt, og jeg synes ærligt talt, at det er et skuffende svar. Jeg havde regnet med, at statsministeren havde et lidt mere begavet svar på spørgsmålet.

Sagen er jo den, at der er foregået en massiv lobbyindsats forud for beslutningen fra Italiens, Frankrigs, Tysklands og Englands side med henblik på at skubbe balancen over i retning af mere hensyntagen til kortsigtede omkostninger i virksomhederne og til gengæld mindre vægt på miljø- og sundhedshensyn.

Der er skrevet et brev fra Chirac, Schröder og Blair til Kommissionen med henblik på at få flyttet beslutningen fra miljøministrene til erhvervsministrene, og derfor har der da været en diskussion og en situation, hvor også Danmark burde gøre sit synspunkt gældende.

Derfor spørger jeg: Hvad har Danmark foretaget sig i den sammenhæng? Hvornår vidste den danske regering, at der var det her forslag og planer om at flytte det? Hvad har Danmark gjort? Hvad har Danmark sagt? Hvad gjorde statsministeren på topmødet: Støttede han forslaget, modsatte han sig forslaget, eller sagde han ingenting?

Ritt Bjerregaard (S):

I fortsættelse af statsministerens svar vil jeg gerne vide, om statsministeren er opmærksom på, at der er meget forskellige holdninger i Rådet for miljøministre og i Rådet for erhvervsministre, og derfor er det ikke nok, at Danmark vil indtage den samme holdning i forhold til kemikalielovgivningen.

Det er helt klart, at Danmark vil få meget, meget vanskeligere ved at komme igennem med sine synspunkter med den flytning, der er sket, og dermed har statsministeren ved at acceptere flytningen bidraget til en langt svagere løsning på kemikalieområdet.

Keld Albrechtsen (EL):

Ud over de spørgsmål, der er stillet, synes jeg også, der er et spørgsmål, som jeg godt vil bede statsministeren redegøre for, nemlig hvad man så fra den danske regerings side vil gøre for at rette op på den fejl, der er sket. Nu har det italienske formandskab altså tænkt sig at få det flyttet over til erhvervsministrene, men det kan jo godt laves om.

Hvad vil den danske regering så gøre? Vil den danske regering f.eks. lade den danske mil-

jøminister varetage den her sag, også på ministerrådsmøderne, for at markere over for de andre lande, at vi først og fremmest betragter det som et miljøspørgsmål?

Der er altså sket en fejl. Det vil jeg gerne give udtryk for. Men den fejl kan der jo godt gøres et forsøg på at råde bod på.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne understrege, at regeringens opfattelse er, at reguleringen af kemikalier har til formål at beskytte miljøinteresser, sundhedsinteresser og forbrugerinteresser. Og den holdning er fuldstændig upåvirket af, hvilket ministerråd sagen tilfældigvis placeres i.

Det italienske formandskab har valgt at placere kemikalieforslaget i Konkurrenceevnerådet under inddragelse af andre råd, og det har regeringen, ligesom de øvrige medlemslande, taget til efterretning, og det er fuldstændig i overensstemmelse med sædvanlig procedure. Sådan har det altid været. Man lader formandskabet tilrettelægge, hvordan forslagene skal behandles. Og vores holdning vil være fuldstændig upåvirket af, hvor og hvordan sagen bliver behandlet.

Hr. Jørn Jespersen spurgte, hvordan jeg har behandlet det her. Jamen det har jeg behandlet på den måde, jeg har sagt her. Vi har ligesom andre lande taget til efterretning, at det italienske formandskab har valgt at tilrettelægge sagen sådan.

Til fru Ritt Bjerregaard kan jeg sige, at regeringens holdning vil være fuldstændig den samme, uanset hvilket råd der behandler denne her sag. Så vores holdning er altså ikke ændret af, at det er nu er Konkurrenceevnerådet, der behandler sagen. Og vi mener fremdeles, at formålet er at beskytte miljø-, sundheds- og forbrugerinteresser.

Jørn Jespersen (SF):

Hvis det er formålet, så forekommer det da fuldstændig ulogisk at acceptere, at det bliver flyttet til Rådet af erhvervsministre, så burde det da være en kombination af forbrugerministre, miljøministre og sundhedsministre, der håndterede det. Men det er det ikke. Nu er det lige pludselig flyttet over i Rådet af erhvervsministre efter en massiv lobbyindsats fra kemivirksomhedernes side.

Kl. 15.55

Derfor bliver jeg nødt til at spørge igen: Er det virkelig rigtigt, hvad statsministeren siger her, at

det eneste, han har foretaget sig, er at sidde fuldstændig mundlam og tage det til efterretning?

Der har været store diskussioner i alle medlemslandene i september og oktober måned om det. Er det ikke gået op for den danske regering? Der er mange, der har forsøgt at påvirke den her beslutning. Har den danske regering også gjort det? Hvorfor har miljøministeren og erhvervsministeren ikke været med i diskussionen i Danmark om, hvorvidt det her var en god idé? Har det været holdt hemmeligt i Statsministeriet, eller opdagede statsministeren det først på selve topmødet? Sagde statsministeren noget, eller sad han bare fuldstændig musestille og tog det til efterretning?

Jeg synes, det er i fælles interesse i hvert fald at få sagsforløbet oplyst.

Ritt Bjerregaard (S):

Ud over at jeg også er interesseret i de spørgsmål, hr. Jørn Jespersen stillede, vil jeg sige, at jeg egentlig altid har opfattet statsministeren som en, der tilstræbte nogle politiske resultater. Det synes jeg er meget reelt i politik. Men hvordan i alverden kan statsministeren så mene, at det er ligegyldigt, om et forslag, som statsministeren siger regeringen har den samme holdning til, behandles i Miljøministerrådet eller Erhvervsministerrådet?

Det må da i alle tilfælde være muligt for statsministeren at snakke med de pågældende ministre, sådan at det står helt klart, at der er himmelvid forskel på, hvordan de to råd vil behandle denne her sag. Og statsministerens gode ønsker for Danmark vil have meget, meget vanskelige ved at slå igennem i Rådet for erhvervsministre. Hvordan i alverden kan statsministeren uden videre acceptere en sådan flytning?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil bare minde statsministeren om, at han ikke besvarede mit meget enkle spørgsmål: hvad man vil gøre for at råde bod på den fejl, der er sket. Det må jo være helt afgørende, hvis vi nu er enige om, at det er miljø-, forbruger- og sundhedshensyn, der skal varetages, for den danske regering at få de hensyn markeret og få sagen behandlet på en bedre måde i EU, end der nu er lagt op til.

Der svarer statsministeren ingenting. Jeg kommer med nogle forslag. Hvad vil regeringen gøre for f.eks. at få miljøministrene aktivt ind og tage ansvaret for behandlingen af den her sag? Eller vil statsministeren bare lade det køre på

den måde, som den italienske regering har besluttet det skal være, altså hen over hovedet på statsministeren, der bare passivt har siddet og ladet det ske og tilsyneladende ikke foretaget sig noget som helst?

Svarene til hr. Jørn Jespersen tyder jo på, at man fra dansk side intet har foretaget sig – desværre. Men så må man da prøve at gøre noget for at rette op på det. Jeg forstår slet ikke statsministerens passivitet i den her sag.

Henrik Dam Kristensen (S):

Jeg forstår, at argumentet er, at det italienske formandskab kan bestemme, hvor en sag skal være. Men jeg må spørge statsministeren om to ting.

For det første: Har jeg ret i, at sagen ikke er af ny dato, men har været behandlet igennem, jeg tror faktisk år, og at det er foregået i miljøministerregi? Det er altså en aktiv handling, der som sådan er foretaget, og hvad er så argumentet for det?

For det andet: Er statsministeren ikke enig i, at når man vælger at sende det til et råd, hvor det ikke naturligt hører hjemme, sender man i realiteten også et signal til Europas befolkning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at der er aldeles ikke noget, der er foregået hen over hovedet på mig eller på andre. Der er en fuldstændig sædvanlig procedure i den her sag.

Derfor vil jeg også sige til hr. Jørn Jespersen, at der ikke er noget mystisk ved sagsforløbet. Det er helt normal praksis, at formandskabet tilrettelægger, hvor i Rådet sagerne behandles. Og her har vi på linje med en række lande taget til efterretning, at det italienske formandskab har tilrettelagt det sådan.

Så spørger fru Ritt Bjerregaard, hvordan jeg dog kan acceptere en sådan flytning. Det har jeg lige sagt. Det er hel sædvanlig praksis, at man gør det sådan, at det er formandskabet, der tilrettelægger forløbet.

Men jeg vil da også gerne sige, at fru Ritt Bjerregaards frygt må bygge på den opfattelse, at der i regeringerne, i de enkelte landes regeringer, er en uenighed, altså at en regering ikke er en helhed, at der er en forskellig politik i en regering, hvis man spørger den ene minister eller den anden minister. Man må jo have lov at gå ud fra, at en regering er et hele og en regering har en politik.

Sådan er det i hvert fald i Danmark. Vi har en skrap politik, når det gælder kemikalielovgivning, og vi mener, at reglerne skal tilgodese miljøinteresser, sundhedsinteresser og forbrugersinteresser, og det er altså en samlet regering, der mener det. Uanset hvilken minister, der tegner firmaet i den aktuelle sag, så er det regeringens politik, og det står jeg i hvert fald inde for. Det er en samlet regering, og det tror jeg faktisk må være gældende i alle lande.

Så gør det jo ingen forskel, om det er det ene, det andet eller det tredje råd, der behandler sagen. Regeringens politik må være den samme, uanset hvilket råd der behandler sagen.

Jørn Jespersen (SF):

Ja, det er da muligt, det er en enig regering. Jeg kan bare sige, at da vi for første gang havde erhvervsministeren i samråd om kemikaliespørgsmålet, var det meget, meget begrænset, hvad han overhovedet mente om sagen på det tidspunkt, men han kan selvfølgelig have brugt den mellemliggende tid til at sætte sig ind i det. Det håber jeg da meget.

Men det var altså ikke sådan en meget spontan holdning til kemikaliespørgsmålet, der kom fra erhvervsministeren på det tidspunkt.

Men sagen er jo, at statsministeren siger, det her er meget almindeligt. Jeg husker ikke en eneste sag, hvor Miljøministerrådet i Årevis har behandlet et stort og afgørende spørgsmål, og det så lige pludselig skulle være blevet flyttet til et andet råd. Når statsministeren er så overbevist om, at det er meget almindeligt, kan statsministeren så give bare ét andet eksempel på, at et meget stort og vigtigt miljøspørgsmål er blevet flyttet væk fra miljøministrene og over i Erhvervsministerrådet eller et andet råd?

Det andet er, at den svenske miljøminister i Svenska Dagbladet den 20. oktober siger:

Sverige beklager meget den her beslutning. Men vi har følt os helt isoleret, for vi fik ikke støtte fra andre til at bevare arbejdet med kemikalier i miljøministrenes råd.

Hvorfor har Danmark ikke taget et initiativ til, at man kunne beholde det hos miljøministrene?

Mit tredje spørgsmål er: Er det her noget, som statsministeren på nogen måde har talt eller kommunikeret med miljøministeren om, for det kunne godt være, at han efter at have arbejdet med det i 2 år havde en mening om, hvorvidt det ville være fornuftigt at flytte det. Har stats-

ministeren undersøgt det eller fået det at vide på nogen måde?

Henrik Dam Kristensen (S):

Det er lidt i samme spor, for jeg fik heller ikke svar før. Det, der jo er sket, er, at man foretager en aktiv handling. Vi starter jo ikke sagen her og diskuterer, hvor den skal placeres henne. Sagen har været kørt i Miljøministerrådet, så det er en aktiv handling.

Mener statsministeren virkelig, at det er en normal måde at gøre tingene på, at når man har haft en sag i et givent råds regi i en længere periode, så flytter man den pludselig hen til et andet? Jeg er også spændt på at høre svaret på, hvor der i den sammenhæng er fortilfælde. Det afgørende er her, at man sender et klart signal til befolkningen. Er statsministeren ikke enig i det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Jørn Jespersen, at det, jeg har udtalt mig om med hensyn til procedurer, er, at det hele tiden har været regeringens linje – det tror jeg i øvrigt også har været tidligere regeringers linje – at det altså er formandskabet, der tilrettelægger, hvordan arbejdet i EU finder sted, hvilket råd der behandler hvad. Det er det, jeg har udtalt mig om.

Jeg har ikke udtalt mig om, hvorvidt der findes andre eksempler på det. Det er jeg i hvert fald ikke rustet til at kunne svare på. Men det, jeg har udtalt mig om, og det er det, jeg vil holde mig til, er, at det er regeringens linje, at det er formandskabets opgave at tilrettelægge arbejdet.

Sådan ønskede vi det jo også, da vi havde formandskabet. Vi ville jo også som formandskab forbeholde os, at det var os, der besluttede, hvordan vi skulle behandle sagerne for at få dem igennem. Jeg synes, man må respektere, at det er et formandskabs privilegium at kunne tilrettelægge arbejdet.

Så vil jeg gerne sige til hr. Henrik Dam Kristensen, at der efter min opfattelse ikke ligger nogen signalgivning i det her. Vi betragter det som noget teknisk, at det behandles i ét råd og ikke i et andet råd.

Vores politiske holdning er i hvert fald fuldstændig upåvirket, så det politiske signal, der gives fra vores side, er, at kemikalielovgivning skal tilgodese miljøinteresser, sundhedsinteresser, forbrugerinteresser, og det er ikke ændret af, om det behandles i det ene råd eller i det andet

råd, for danske ministre vil repræsentere dette synspunkt, uanset hvilket råd sagen behandles i.

Sådan går jeg da også ud fra, at det er i andre regeringer. Regeringen kan jo ikke fungere, hvis ikke den er en helhed, og hvis ikke enhver minister, der udtaler sig, udtaler sig på regeringens vegne. Så derfor kan jeg ikke se, at der skulle ligge noget forkert signal i det. Det er altså en måde at tilrettelægge arbejdet på. Men det politiske signal må være det, man siger om, hvad indholdet i kemikalielovgivningen skal være.

Kl. 16.05

Jørn Jespersen (SF):

Grundsynspunktet om, at det ingen som helst betydning har, om det er miljøministre eller erhvervsministre, der behandler et miljøspørgsmål, tror jeg ikke engang, at statsministeren kunne få en børnehaveklasse til at hoppe på. Det er så indlysende forkert. Jeg forstår ikke engang, at statsministeren vil optræde med det synspunkt. Selvfølgelig har det en betydning, og det er da det, der er hensigten med det.

Derfor er spørgsmålet bare: Hvor har vi den danske regering i det her spil? Jeg kan nu forstå, at selv om statsministeren siger, det er meget almindeligt, så har han ikke noget belæg for det. Han har ikke noget fortilfælde ud over det generelle synspunkt, at formandskabet gerne vil tilrettelægge arbejdet.

Men her har vi en sag, der har været kørt i årevis, som er behandlet af miljøministrene den ene gang efter den anden, og som der er arbejdet med og arbejdet med og lavet nye undersøgelser af og høringer om osv., og så flytter man det lige pludselig. Gjorde det danske formandskab det på noget område? Tog man en sag, som havde kørt i årevis i et bestemt råd, og som havde stor betydning, og flyttede det til et andet råd? Det tror jeg ikke.

Så jeg vil tillade mig at konkludere, at statsministeren taler mod bedre vidende. Det er ikke meget almindeligt, det er en meget usædvanlig beslutning, og jeg har ikke fået noget svar på, om man har drøftet det i den danske regering, om miljøministeren har haft nogle synspunkter, om de er blevet inddraget, om det overhovedet er noget, man har været opmærksom på, eller om statsministeren bare har siddet fuldstændig mundlam og bedøvet hen og efterfølgende taget det til efterretning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 618

16) Til statsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvad betyder konkurrenceevne på kemikalieområdet for regeringen?«

Jørn Jespersen (SF):

Oveni at man åbenbart fra dansk side stiltiende enten på grund af uopmærksomhed eller på grund af passivitet eller fordi man dybest set synes, det er meget fornuftigt, har flyttet kemikalierreguleringen til erhvervsministrene, så har statsministeren jo også været med til at vedtage en topmødeerklæring. Nu håber jeg ikke, statsministeren vil sige, at det også er formandskabet, der vedtager topmødeerklæringen, for så begynder topmøderne jo at være noget tømt for funktion.

I den topmødeerklæring står der, at det helt afgørende, ja, faktisk det eneste afgørende, ved den kommende kemikalielovgivning er, at den ikke belaster virksomhederne, det vil sige kemikalievirksomhederne, for hårdt omkostningsmæssigt. Der står intet om det miljø, den sundhed, de forbrugerhensyn, som statsministeren lige har nævnt.

Hvorfor har statsministeren accepteret formuleringen i topmødeerklæringen og den ensidige vægt på konkurrencekraft?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Vi har jo været rundt om det her efterhånden flere gange i dag, og lad mig derfor gentage, at det er regeringens opfattelse, at reguleringen af kemikalier har til formål at beskytte miljøinteresser, sundhedsinteresser, forbrugerinteresser. Så siger det sig selv, at vi selvfølgelig samtidig må sikre, at det sker på en sådan måde, at vi kombinerer fremme af miljøhensyn, sundhedshensyn og forbrugerhensyn med fastholdelse og forbedring af industriens konkurrenceevne.

Men jeg kan oplyse, at det umiddelbart er regeringens vurdering, at kemikaliepakken generelt kan forventes at medføre betydelige miljøforbedringer.

Jørn Jespersen (SF):

Ja, det kan miljøreguleringen af kemikalier godt gøre, altså få betydelige miljøgevinster, hvis ikke der er for mange, der får ødelagt hensigten og får forringet forslaget.

Men jeg bliver nødt til at sige til statsministeren, når han siger, at det her har vi været rundt

om flere gange: Nej, det har vi ikke, for statsministeren er blevet kaldt i samråd for over en måned siden efter det her topmøde for at kunne forklare sig med hensyn til både, hvad det er for en konkurrenceevneopfattelse, og hvilke miljøeffekter osv. det har. Men statsministeren har ikke været til at trække i samråd og har nu meddelt, at han først kan komme den 16. december, 2 måneder efter at det her er sket.

Så vi har bestemt ikke været heldige med at få forklaringer fra statsministeren, og statsministeren kunne heller ikke svare på spørgsmålet sidste onsdag i spørgetiden. Så det er da på høje tid at begynde at komme med nogle svar, vil jeg sige.

Det, som ministeren skylder et svar på, er: Hvad er det, der ligger i erklæringen om, at nu er det konkurrenceevnen, der er det eneste vigtige? Hvordan opfatter statsministeren konkurrenceevne? Er det virksomhedernes kortsigtede omkostningsniveau, eller er det, at man konkurrerer på grønnere produkter og på højere kemikaliesikkerhed i sin produktion? Og hvorfor er miljø, sundhed og forbrugerhensyn slet ikke nævnt i topmødeerklæringen?

Henrik Dam Kristensen (S):

Jeg synes, vi mangler en bedre forklaring. Vi får ikke nogen forklaring på, hvorfor det er flyttet fra miljøministeren, hvor jeg tror, de fleste af os synes, det må høre naturligt hjemme, og hvor der i øvrigt har været arbejdet med det i flere år. Og så bare, fordi det efter statsministerens mening er formandskabslandet, som har ansvaret for det, flytte det midt i en proces. Og så har vi en topmødeerklæring, som dog trods alt må tillægges en vis vægt, hvor konkurrenceevne står tilbage.

Jeg vil bare sige til statsministeren, at statsministeren jo netop i en beslutning som denne desværre er med til at bære ved til det bål omkring EU om, at det er de store virksomheder, som bestemmer osv. Jeg er ikke enig i det synspunkt, men statsministeren skal bare være klar over, at med signalet, der bliver sendt her, skader man i realiteten meget den danske EU-debat, og det synes jeg er synd og skam. Der skulle være nogle bedre forklaringer, når man gør sådan noget som det, statsministeren præsterer her i dag.

Kl. 16.10

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg efterlyser også en forklaring på, hvorfor der her udtryk, som statsministeren har refereret er

en del af regeringens kemikaliepolitik, ikke indgår i erklæringen.

Så vil jeg derudover sige, at det selvfølgelig er meget smukt, at regeringen udgør en helhed. Det ved vi alle sammen. Det er en banalitet, men mener statsministeren, at økonomi- og erhvervsministeren ved lige så meget om miljøpolitik og dermed kemikalielovgivningen som miljøministeren gør? Og hvordan kan det være, at vi fik indtryk af, at økonomi- og erhvervsministeren faktisk overhovedet ikke anede det fjerneste om, at han nu skulle være ansvarlig på det her område? Hvis regeringen var en helhed, så var det vel meget fornuftigt, at han vidste det.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om Danmark på topmødet udviste passivitet i det her spørgsmål. Og i givet fald hvad årsagen til det så er, om statsministeren simpelt hen fundamentalt set har været helt uopmærksom, da man vedtog den her formulering, eller om Danmark forsøgte at få den ændret, sådan at miljøhensyn, sundhed, forbrugerbeskyttelse kom ind i teksten. Det kan jo også være, at man fra dansk side faktisk forsøgte at få det ændret, men at det ikke lykkedes.

Det synes jeg altså godt, statsministeren kunne gøre sig umage med at forklare. For det er jo statsministeren, der kom hjem med den dybt utilfredsstillende tekst, der giver et signal om, at industriens interesser skal tilgodeses, men at miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse ikke skal tilgodeses.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

For det første går jeg ud fra som en selvfølge, at Miljøministerrådet stadig væk behandler denne sag. Der står jo udtrykkeligt i topmødeerklæringen, at Konkurrenceevnerådet netop skal behandle sagen i samarbejde med andre rådsformationer. Og det er netop, fordi der jo selvfølgelig – det er der jo i al lovgivning i EU – er to sider, hvorimellem man skal finde den rigtige balance. Det gælder naturligvis også kemikalielovgivning.

Det er da ikke sådan, at man kan se væk fra, at der også skal tages hensyn til, som der står i øvrigt i et stort afsnit om industripolitik, at Kommissionen skal tage hensyn til de konsekvenser, som foreslået EU-lovgivning har for virksomhederne.

Jamen det er jo nøjagtig samme krav, vi stiller til dansk lovgivning. Når der bliver fremlagt et

lovforslag her i Folketingssalen, så skal det oplyses i bemærkningerne, hvilke administrative konsekvenser lovforslaget har. Det vil sige, hvilken betydning det har for virksomhederne. Det er da ikke urimeligt at kræve, at al EU-lovgivning skal have samme oplysning, skal have samme behandling, at man skal tage det samme hensyn som i dansk lovgivning. Det synes da meget rimeligt. Og det er det, der står her.

Lad mig derfor gentage, at jeg ser det som den der balance, hvor udgangspunktet selvfølgelig er, at regulering af kemikalier skal beskytte miljø, sundheds- og forbrugerinteresser, men at det selvfølgelig skal ske på en sådan måde, at vi også, samtidig med vi fremmer miljøhensyn og fremmer sundhedshensyn, fremmer forbrugerhensyn, og at vi fastholder og allerbedst – hvis vi kan – forbedrer industriens konkurrenceevne. Det er den balance, man skal finde. Og det synes jeg er udtrykt udmærket i topmødeerklæringen, som jeg derfor ingen indvendinger har haft imod.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er helt enig i, at der skal være en balance. Selvfølgelig skal der det. Der skal være en balance mellem de miljømæssige forbedringer, de sundhedsmæssige forbedringer, industriens konkurrenceevne, de økonomiske konsekvenser. Det er jeg helt enig i. Det bør der være i EU. Det bør der være i Danmark.

Problemet er bare, at den balance meget ser ud til at være blevet forrykket ganske voldsomt af de beslutninger, som statsministeren har medvirket i, fordi man laver en topmødeerklæring, hvor man udelukkende taler om økonomiske omkostninger. Ordene miljø, sundhed og forbrugere er ikke nævnt.

Derfor er det også en forkert fremstilling, når statsministeren nu siger, at man med det udgangspunkt, man hele tiden har haft, nemlig at vi skal forbedre miljøet, sundheden osv., også skal kigge på konkurrenceevnen. Nej, man laver en erklæring, der ensidigt fokuserer på virksomhedernes økonomiske omkostninger. Det er det, vi gerne vil have et svar på. Og vi vil også gerne have at vide, hvordan statsministeren tænker på konkurrenceevnen, når han er med til at have det inde i betragtningerne.

Kl. 16.15

Er det en konkurrenceevne, der går på virksomhedernes kortsigtede omkostninger – det er et gammeldags synspunkt efter min mening – eller tænker man i markedsføring af grønne pro-

dukter og erobringer af nye markeder for de grønne produkter?

Henrik Dam Kristensen (S):

Jeg er lidt i tvivl om, hvad det sidste svar, statsministeren gav her, betyder.

Betyder det, at statsministeren vil være med til at drage omsorg for, at hvis miljøkommissær og forbrugerkommissær og respektive råd ikke reelt bliver inddraget i processen omkring kemikaliedirektivet – ikke kun en høring, men reelt bliver inddraget – så vil statsministeren om fornødent tage det op på et kommende topmøde og præcisere, at sådan synes statsministeren det bør være?

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg vil godt fortsætte diskussionen, for statsministeren fik ikke tid til at svare på den her betragtning om, at regeringen er en helhed. Der ville jeg godt spørge statsministeren, om han mener, det er sådan, at regeringens interesser omkring miljø og forbrugere og sundhed, hvad angår kemikalielovgivningen, varetages lige så godt af erhvervsministeren, som aldrig nogen sinde har arbejdet med det her område før, som ikke kender det, som af miljøministeren, som i adskillige rådsmøder sammen med sine kolleger har arbejdet med dette område. Hvis ikke statsministeren mener det, er det jo klart en svækkelse af Danmarks position i det resultat, der kan komme ud af det.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg forstår på statsministerens svar, at han ikke havde indvendinger imod den tekst, som blev vedtaget, hvor det er konkurrenceevnen, der bliver taget hensyn til, altså hvor det er industriens interesser, der bliver fremhævet. Det har statsministeren ingen indvendinger imod.

Jeg vil godt spørge: Hvorfor havde statsministeren ikke det? Var det, fordi statsministeren syntes, at det var en klog og afbalanceret tekst, der virkelig tog hensyn til miljø og sundhed? Var det dét, statsministeren mente, eller var der tale om, at statsministeren sov i timen?

Nu er det en lang tekst, og vi kan alle sammen i et sådant bjerg af dokumenter komme til at overse noget. Hvis det var tilfældet, ville jeg foreslå, at statsministeren siger det, som det er, og så slår vi en streg over det, og så prøver vi at få rettet op på det.

Jeg skal ikke sige mere, hvis statsministeren siger: Jamen jeg overså det. Det er fair nok, det

kan ske, og det er jo bjerger af papir. Jeg synes, at statsministeren har en hård opgave på sådan et topmøde, men så indrøm det dog, så vi kan komme videre i denne sag og få den på sporet igen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nu er det flere gange i dag, at jeg har været næsten rørt til tårer over hr. Keld Albrechtsens omsorg for mig og mit arbejde, men jeg er bare nødt til at skuffe hr. Keld Albrechtsen og sige, at der aldeles ikke er noget, jeg har overset.

Jeg har taget til efterretning, at det italienske formandskab har ønsket at behandle sagen i Konkurrenceevnerådet, men der står jo tydeligt i topmødeerklæringen, at det skal ske i samordning med andre rådssammensætninger. Der vil jeg gerne sige til hr. Henrik Dam Kristensen, at det mener jeg helt alvorligt, og det vil formandskabet selvfølgelig også blive holdt fast på. Det er også derfor, jeg tillader mig at gå ud fra som en selvfølge, at miljøministrene stadig væk behandler denne sag.

Jeg vil understrege, at det vil vi selvfølgelig påske sker. Derfor vil jeg sige til fru Ritt Bjerregaard, at jeg jo er i den heldige situation, at jeg har meget stor tillid til både miljøministeren og erhvervsministeren, så uanset hvilken af de to ministre, der måtte sidde med sagen, vil de varetage regeringens interesser på bedste vis, og jeg er i hvert fald glad for, at oppositionens støtte til miljøministeren i dag er blevet udtrykt så kraftigt. Det har jeg noteret mig, det er jeg meget glad for, og jeg har samme tillid til miljøministeren, men det har jeg faktisk også til erhvervsministeren. Så uanset hvilken af de to, der varetager sagen, vil Danmarks interesser være varetaget på bedste vis. Men jeg tror i praksis, at det bliver sådan, at begge vil være optaget af sagen, og så har vi jo den rigtige balance.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg forstår godt, at statsministeren prøver at få det bedste ud af situationen og opfatter det her som en støtte til miljøministeren.

Jeg skal bare sige, at man jo kan lære at blive nøjsom hen ad vejen, og det, der er vores helt store bekymring, er, at embedsmændene nu først skal forklare miljøministeren, hvad det går ud på, og så skal miljøministeren forklare erhvervsministeren, hvad det går ud på, og så skal han deltage i forhandlingerne. Jeg tror efterhånden, at Danmark har svækket sin indflydelse ganske voldsomt på den her måde, samtidig

med at man har sendt et klart signal om, at nu er det hensynet til virksomhedernes omkostninger, der skal lægges vægt på, og ikke hensynet til miljø og sundhed eller den rette balance mellem dem, som det hidtil har været.

Kl. 16.20

På den baggrund synes jeg bare, det er skuffende, at statsministeren overhovedet ikke er i stand til at redegøre for, hvordan han ser konkurrenceevnen sammenholdt med miljøpolitikken og reguleringen af kemikalier. Nu har jeg spurgt tre gange uden at få noget som helst svar.

Der er en tekst her, og jeg tror heller ikke, at statsministeren har overset noget, for han har formentlig folk med, der kan hjælpe ham, men hvorfor har man accepteret den tekst, hvor der ensidigt lægges vægt på konkurrenceevne, og hvad er den politiske betydning af det? Er det det gammeldags syn om, at det er omkostninger og omkostninger på kort sigt, eller er det det mere moderne med, at det drejer sig om at kunne sælge grønne produkter på et kommende marked?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 619

17) Til statsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvad er regeringens kemikaliepolitik?«

Jørn Jespersen (SF):

Det er jo svært at holde entusiasmen oppe i forhold til at stille spørgsmål til statsministeren, når han systematisk vælger at undlade at besvare dem og bliver siddende i ringhjørnet efter tredje runde. Men vi prøver alligevel en enkelt gang: Hvad er det for en kemikaliepolitik, som den danske regering vil forfølge?

Jeg accepterer ikke et svar, der hedder, at det må miljøministeren redegøre for. Dels fordi han ikke længere er i spidsen for forhandlingerne, dels fordi jeg i dag har fået at vide, at regeringen er et samlet hold, der alle sammen varetager opgaverne lige godt.

Så lad mig spørge: Hvad er det, Danmark lægger vægt på at forbedre i det kemikalieudspil, der ligger nu?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Helt overordnet er regeringens kemikaliepolitik beskrevet i den nationale bæredygtighedsstrate-

gi »Grøn markedsøkonomi« og i strategien for miljø og sundhed. Det vigtigste mål er, at der ikke skal være produkter eller varer på markedet, som indeholder kemikalier med særlig problematiske sundheds- og miljøeffekter.

Målet er, at kemikalier, der anvendes i samfundet, ikke må give uønsket virkning såsom kræft, indvirkning på menneskets forplantningsevne, ændre arvmasse eller påvirke sårbare økosystemer.

Så kan jeg i øvrigt oplyse, at regeringens holdning til EU's kemikalierregulering senere på ugen vil blive forelagt Folketingets Miljøudvalg samt Europaudvalget efter de helt sædvanlige procedurer.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren: Når det nu er sådan, at man i realiteten har opgivet at miljøbedømme i titusindvis af giftige stoffer – det var meningen, man skulle vurdere 30.000, men nu ser det ud til, at man kun når op på 10.000, og det vil sige, at der fortsat kommer til at flyde tusinder og atter tusinder af giftige stoffer rundt i miljøet og i produkterne – vil det da være statsministerens holdning, at nationalstaterne, når EU har givet op over for de giftige stoffer, igen får mulighed for at forbyde de stoffer, som vi finder er sundhedsskadelige og giftige for miljøet?

Det er vel statsministerens holdning? For efter min mening er det det eneste logiske svar. Når EU har givet op over for de giftige stoffer, bør man i det mindste have det sådan, at vi her i Danmark kan forbyde dem.

Det forventer og håber jeg vil være regeringens synspunkt. Det er i hvert fald det eneste acceptable synspunkt i en situation, hvor EU helt åbenlyst ikke magter sin opgave.

Jørn Jespersen (SF):

Betyder det svar, som jeg lige har fået, at statsministeren giver tilsagn om, at Danmark vil arbejde for, at også forbrugerprodukter vil blive omfattet af kemikalierreguleringen, sådan at forbrugerprodukter, hvori der er skadelige kemikalier, også vil blive reguleret/forbudt?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg fuldstændig afviser påstanden om, at EU skulle have givet op. Jeg mener tværtimod, at EU fører en meget aktiv politik, når det gælder kemikalier,

bl.a. presset af lande som Danmark. Men vi kan gøre mere, og det er det, vi presser på for.

Så må jeg sige til hr. Jørn Jespersen: Med al respekt, men jeg er i hvert fald ikke ekspert på kemikalielovgivningen, så der tror jeg altså, at hr. Jørn Jespersen med større fordel kan stille spørgsmålene til miljøministeren eller hvilken minister, hr. Jørn Jespersen nu vil stille spørgsmålet til, men jeg tror faktisk, at miljøministeren nok ville være den rigtige. Det håber jeg at hr. Jørn Jespersen respekterer.

Hvis der er tale om mere detaljerede spørgsmål, som hr. Jørn Jespersen vil have mit svar på, svarer jeg gerne på dem, men så vil jeg foretrække at få spørgsmålene skriftligt og svare skriftligt.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg anerkender fuldstændig, at statsministeren ikke er ekspert på det her område, og det er også derfor, jeg er lidt ked af, at statsministeren deltager i beslutninger på topmøder, som har stor betydning for regulering af det her område, uden tilsyneladende overhovedet at have drøftet med Miljøministeriet, om det nu er fornuftige beslutninger, man træffer.

Kl. 16.25

Jeg er derudover ked af, at man sætter en anden minister, som mildest talt heller ikke er ekspert på området, til at forhandle spørgsmålet. Jeg synes i det hele taget, at sagen er meget lidt klædelig for regeringen, fordi man har truffet en række beslutninger, som man ikke har anet og overskuet rækkevidden af, og man vil efterfølgende ikke stå til ansvar for dem og sige: Det gjorde vi med åbne øjne af den og den grund. Eller sige: Det var vi ikke opmærksomme på, vi har lavet en fejl.

Det synes jeg er for ringe.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er helt med på, hvis statsministeren ikke er så meget inde i de tekniske detaljer her, men jeg går ud fra, at statsministeren er klar over, at der fra Kommissionens side oprindeligt lå et ønske om at få vurderet alle de giftige stoffer. Det har man nu opgivet. Det ligger ganske klart i udspillet, at det magter man ikke længere.

Statsministeren kan vel så ikke konkludere, at så må de giftige stoffer, som man ikke vil tage sig af i EU, bare flyde videre rundt i miljøet og komme i dyr og mennesker og natur. Det kan da ikke være meningen. Så må der da være en an-

den mulighed for at gøre noget ved de giftige stoffer.

Hvilken anden mulighed er der? Den er, at nationalstaterne så i det mindste selv må have lov til at forbyde giftige stoffer, når EU ikke vil vurdere dem. Jeg forstår slet ikke, at statsministeren ikke kan besvare det spørgsmål umiddelbart bekræftende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 694

18) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil statsministeren tilkendegive over for økonomi- og erhvervsministeren, at ministeren bør støtte og ikke modarbejde et forslag fra et stort mindretal i Folketinget og i Folketingets Energiudvalg om afholdelse af en høring om væsentlige sider af regeringens aftale med A.P. Møller om Nordsøolien, herunder navnlig den såkaldte kompensationsbestemmelse?«

Skriftlig begrundelse

Under Folketingets debat den 12. november 2003 om L 48 og L 62 (gennemførelse af olieaftalen) fremsatte ordførere fra en række partier ønske om afholdelse af en høring om væsentlige problemstillinger i regeringens aftale med A.P. Møller. Det er spørgsmål, som efter mange partiers opfattelse er velegnede til en høring, fordi det giver mulighed for, at Folketinget og offentligheden kan høre ekspertbedømmelser, inden der træffes endelig afgørelse. Endvidere bør statsministeren i sin egenskab af formand for partiet Venstre tilkendegive som grundlæggende princip, at det største regeringsparti som udgangspunkt har den opfattelse, at et mindretals ønsker om at få væsentlige spørgsmål belyst ved høringer bør imødekommes, og da navnlig når der er tale om et stort mindretal. Det er jo netop ideen med det parlamentariske demokrati, at et mindretal kan kræve øget indsigt og oplysning om et forslag, som flertallet ønsker at gennemføre. Økonomi- og erhvervsministeren sagde under folketingsdebatten, at det selvfølgelig er Folketinget, der har beslutningen, men at han kun kunne bakke op bag ved de ordførere, der havde tilkendegivet, at de ikke så noget grundlag for, at der skulle iværksættes en høring.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan jo ikke takke statsministeren for svaret på det foregående spørgsmål. Men jeg vil gerne sige tak til statsministeren, fordi regeringen har indstillet sig på at støtte, sådan har jeg forstået det i dagspressen, at der afholdes en høring om spørgsmålet om olieaftalen med A.P. Møller, herunder navnlig kompensationsbestemmelsen.

Derfor skal jeg gøre det her kort. Men jeg vil dog gerne bede statsministeren redegøre for, hvordan det kan være, at økonomi- og erhvervsministeren under Folketingets debat i sidste uge indtog det synspunkt, at selv om et stort mindretal i Folketinget ønskede en høring, var det ikke nødvendigt efter ministerens opfattelse, at man havde en sådan høring.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror faktisk ikke, at jeg er i stand til at besvare hr. Keld Albrechtsens spørgsmål. Det må hr. Keld Albrechtsen jo stille til økonomi- og erhvervsministeren. Jeg synes, hr. Keld Albrechtsen skulle glæde sig over, at nu kommer der altså en høring, som hr. Keld Albrechtsen har ønsket.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen det gør jeg jo også. Det indledte jeg også med at sige. Men det var jo en betydelig fejl, økonomi- og erhvervsministeren begik under debatten i sidste uge, og det er sikkert under indflydelse af, at statsministeren efterfølgende er kommet hjem og har læst det spørgsmål, jeg stillede ham og sendte over i fredags, at regeringen så har ændret opfattelse.

Men jeg synes alligevel, det er foruroligende, at en minister i en folketingsdebat kan gå ind og støtte ordførere fra regeringsblokken med en afvisning af et elementært ønske fra et mindretal om at få belyst nogle ting i en høring.

Jeg er glad for – det sagde jeg også – at det er blevet bragt på plads, efter at statsministeren kom hjem. Jeg håber i hvert fald – det skal jeg så gøre til et positivt spørgsmål – at det er udtryk for, at vi ikke fremover vil møde den linje, som vi mødte fra økonomi- og erhvervsministeren i sidste uge.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Prøv engang at tænke på, hvor meget lysere og lettere hr. Keld Albrechtsens liv ville være, hvis

han nu kunne glæde sig uforbeholdent i stedet for hele tiden at iblande sit eget glædens bæger disse dråber af malurt.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal blot bedyre over for statsministeren, hvad jeg nu også vil sige for tredje gang: Jeg er meget glad for, at den her sag blev løst på en tilfredsstillende måde. Men jeg må jo sige til statsministeren, at jeg jo alligevel er bekymret for den negativitet over for et ønske fra et stort mindretal i Folketinget om at få en så beskeden ting som en høring om et væsentligt emne, og kan vi nu være sikre på, at regeringen har ændret sin linje i spørgsmålet om høringer?

Vi har jo også haft mange problemer med hele diskussionen om en høring om Irak, hvor statsministeren ikke selv ønskede at bidrage med konkrete oplysninger osv. Derfor må statsministeren altså have mig undskyldt, for ganske vist er jeg jublende lykkelig over, at statsministeren har grebet ind og sat økonomi- og erhvervsministeren på plads i den her sag, men jeg er også optaget af, at der ikke skal ske fejltagelser i fremtiden.

Kl. 16.30

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror, jeg som afslutning og afrunding af dette spørgsmål kan sige, at jeg er umådelig taknemlig over i dag at have hørt det udtrykt af hr. Keld Albrechtsen, at han er glad for at se, at jeg er hjemme igen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 687

19) Til udenrigsministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Vil udenrigsministeren oplyse, hvad der er sket, siden han i maj 2003 til Jyllands-Posten sagde, at Fagbevægelsens Ulandssekretariat udfører et fornuftigt arbejde med at kæmpe for menneskerettigheder i den tredje verden, idet han nu åbenbart har ændret holdning?«

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Som tidligere meddelt er dette spørgsmål taget tilbage af spørgeren.

Spm. nr. S 688

20) Til finansministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren forklare baggrunden for regeringens holdningsskifte i forhold til det arbejde, Fagbevægelsens Ulandssekretariat udfører, og som har ført til beslutningen om at spare Ulandssekretariatets bevilling væk, herunder om ministeren er enig i udenrigsministerens udtalelse om, at en nedskæring af Ulandssekretariatet er diskrimination og derfor ikke tilladt?«

Skriftlig begrundelse

I Jyllands-Posten den 27. maj 2003 er udenrigsminister Per Stig Møller citeret for at have sagt følgende om Fagbevægelsens Ulandssekretariat, da Troels Lund Poulsen (V) foreslog at fjerne deres bevilling: »Det er ikke tilladt at diskriminere organisationer. Der gælder ligebehandlingsprincippet. (...) Vi taler om at forhindre børnearbejde og om at forbedre vilkårene i arbejdsmiljøet. Det er et fornuftigt arbejde. De kæmper for menneskerettigheder i den tredje verden. Det er et lødigt arbejde«.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Der er i virkeligheden to spørgsmål i det spørgsmål, som fru Margrete Auken stiller. Det er dels det legale i det at reducere et tilskud til udviklingsbistand, dels hvad der har fået regeringen til at træffe en sådan beslutning.

Jeg vil lige sige om det første, som i øvrigt står sidst i spørgsmålet, at der ikke her er tale om en administrativ afgørelse. Der er tale om en aftale, der udmøntes i lov, og det er sådan set det, der gør hele forskellen, så det er fuldt legitimt.

Om selve holdningen er der det at sige, at det jo er en følge af en aftale om finansloven og for at tilgodese de synspunkter, der er med hensyn til, hvor man i givet fald kan finde finansiering til andre opgaver. Og det, vi jo har måttet konstatere, er, at Ulandssekretariatet jo laver et fantastisk godt stykke arbejde, ingen tvivl om det, det er godt fagligt arbejde, og de bistår også ved svære problemer i andre lande. Det synes jeg er meget flot.

Men vi er også opmærksomme på, at fagbevægelsen har den største formue nogen sinde. De 12 største forbund har ca. 11 mia. kr. i formue, og det er vel sådan med solidaritet, at først

og fremmest viser man solidaritet ved at bruge sine egne midler, før man bruger andres. Vi har altså sagt her, at Ulandssekretariatet er i stand til selv at få de midler fra fagbevægelsen, som er nødvendige. Det gælder ikke for andre ngo'er, at de har en tilsvarende mulighed for at finansiere.

Margrete Auken (SF):

Jeg takker. Jeg tænkte nok, at der var tale om en solid misforståelse.

Ulandssekretariatet laver ikke solidaritetsarbejde, det gør fagbevægelsen, og det betaler de til; jeg tror, det er 20 mio. kr., der betales til deres solidaritetsarbejde. Jeg tænkte nok, at finansministeren ikke var klar over, hvad Ulandssekretariatet er. Ulandssekretariatet laver capacity building. De er uafhængige af fagbevægelsens forskellige allierede. De sørger for, at man får en faglig struktur, så et erhvervsliv overhovedet kan fungere.

Det er sagt meget, meget tydeligt af f.eks. Verdensbanken, at uden et bæredygtigt arbejdsmarked er man simpelt hen ikke i stand til at få fat på den helt nødvendige fattigdomshjælp. Og det, som ministeren siger her, er, at det arbejde ser vi næsten bort fra. Vi regner med, at det er fagbevægelsens arbejde, der er tale om her. Det er ikke fagbevægelsens arbejde. Det skal fagbevægelsen selvfølgelig betale til selv, det gør de også, og der har de et stort solidaritetsarbejde.

Men det, som finansministeren siger her, ville svare til, at man sagde til Folkekirkens Nødhjælp: Jamen I har jo kirken. De har jo en forfærdelig masse penge. De må kunne betale for Folkekirkens Nødhjælp.

Kirken har et missionsarbejde, de har forskellige andre ting i fællesskab, men Folkekirkens Nødhjælp laver et stort arbejde for Danmark, for den danske bistandspolitik, på samme måde som Ulandssekretariatet til punkt og prikke opfylder denne regerings program for, hvilket ulandsarbejde man skal have, og hvordan det skal være effektivt.

Så jeg vil bede finansministeren sige til os, at vi ikke snakker om solidaritetsarbejde her. Vi snakker om dette reelle stykke hamrende vigtige ulandskapacitetsopbygningsarbejde, som ingen andre i det danske system laver, men som jo selvfølgelig bliver lavet af en hel masse andre lande. Så man kan sige, at Danmark måske ikke behøver at have sådan noget, for det har man jo heldigvis alle de andre lande til. Det vil være et mere relevant svar og også mere passende til den regering, vi har, som synes: Kan vi nu skære

ned, så vi ikke længere skal i front i ulandsbi-standen.

Jeg håber meget, at finansministeren vil give mig et noget bedre svar end det andet.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg ved ikke, hvordan man kan misforstå det. Jeg siger, at man udfører et godt stykke arbejde og hjælper mange mennesker. Der ligger også i det, at man indretter arbejdsmarkedet og uddanner tillidsfolk osv., altså finder et grundlag for et velfungerende arbejdsmarked med sikkerhed for lønmodtagerne.

Men vi synes bare, at de har en mulighed for i det sekretariat – som jo er støttet af FTF og LO – der besidder så mange penge, også at vise den solidaritet, at man egentlig kan støtte de opgaver, som sekretariatet står for. Der mener jeg stadig, at det er det, der adskiller dem fra de andre. Der er ikke andre, der sidder på en formue på 11 mia. kr. Det er en voksende formue over tid, og det må være rimeligt, at man med henvisning til solidaritetsbegrebet også bruger egne penge, som man er i besiddelse af i den kreds, som står bag Ulandssekretariatet, og består.

Kl. 16.35

Det er synspunktet, og det svar vil fru Margrete Auken få, uanset hvor mange gange fru Margrete Auken spørger.

Margrete Auken (SF):

Jeg tvivler sådan set ikke på, at elefanthuden sidder tæt og tykt over det dele. Det vil jeg ikke prøve at tale nogen ud af. Men lad mig så alligevel prøve at gentage det, for det skal dog slås fast, at det er noget forbiholdt sludder, som finansministeren står her og hælder ud over Folketinget.

For det er *ikke* solidaritetsarbejde. Så kan vi kalde alt vores bistandsarbejde solidaritetsarbejde, det kan vi selvfølgelig godt gøre. Men det er ikke fagligt solidaritetsarbejde. Det laver man også. I øjeblikket giver FTF og LO ud over de penge, de giver til fagligt solidaritetsarbejde, en bistand på 3,2 mio. kr. til Ulandssekretariatet. Men nu har vi skåret 44 mio. kr. væk Regeringen har skåret 44 mio. kr. væk – smak! – til det arbejde, der skal forhindre børnearbejde, der laver aidsuddannelse til læger, og som sikrer, at sygeplejersker får en organisering, så de f.eks. bliver i de lande, hvor de er uddannet, i stedet for at rejse ud i verden. Der er jo ikke noget, de hellere vil end at blive der.

Men det forudsætter, at man har en arbejdsmarkedsstruktur. De arbejder også sammen med arbejdsgiverne. Det er en meget vigtig del af Ulandssekretariatets arbejde, nemlig at arbejdsgiverne også fungerer i det her system. Derfor er det ikke et solidaritetsarbejde i finansministerens forstand, hvis man kan bruge ordet forstand om den her sammenhæng. Det her er ikke solidaritetsarbejde, men reel ulandsbistand helt efter bogen fra regeringens opskrift.

Jeg håber, at den her formidable misforståelse, når vi nu får udenrigsministeren i samråd, kan betyde, at udenrigsministeren så kan forklare finansministeren, hvad dansk ulandsbistand går ud på, og at udenrigsministeren kan forklare finansministeren, hvad det er for principper, det bygger på med fattigdom, med netop capacity building, med netop det forfærdelige med børnearbejde og med good governance, der er en meget vigtig del af det, som Ulandssekretariatet laver.

Finansministeren behøver ikke at sige det meget højt, bare vi sørger for, at vi får genoprettet tingene efter den skandale, som den nedskæring er udtryk for.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er blevet lidt forvirret over, hvad der er Venstres politik eller regeringens politik; om de står i modsætning til hinanden, eller hvordan det egentlig forholder sig.

For jeg står her med et citat fra Venstres udenrigsordfører, hr. Troels Lund Poulsen, som den 28. maj netop foreslog, at støtten til Ulandssekretariatet skulle stoppe. Da sagde han: Jeg kan ikke forstå, at danske skattekrone skal gå til at uddanne tillidsmænd på Cuba eller i Honduras, eller hvor det er. Det kan være meget fint, at man gør det, men det er sådan noget, SiD og fagbevægelsen i øvrigt selv kan betale, hvis de synes, det er vigtigt. Jeg mener heller ikke, at dansk ulandsstøtte skal bruges til et regionalt arbejdsmiljøinstitut i Asien, som Ulandssekretariatet bruger en del af rammebevillingen til.

Er de synspunkter, der refereres til her, og som er et citat fra hr. Troels Lund Poulsen, også de synspunkter, som finansministeren har? Er det også synspunkter, som regeringen har?

Jørn Jespersen (SF):

Jeg kan forstå, at på grund af den misforståelse, der ligger, hvor finansministeren og andre i regeringen tror, at det her er solidaritetsarbejde, har man det synspunkt, at det kan man bare

skære ned på. Jeg ved godt, at det er regeringens holdning, at solidaritet er man ikke for meget for, og det kan man bare skære ned på.

Men sandheden er jo, at det har en helt anden funktion. Det tager udgangspunkt i, at vi lever i en globaliseret verden, hvor arbejdspladser flytter alle mulige steder hen, og vi får en stadig stigende international konkurrence. Er det i den situation ikke regeringens opfattelse, at vi også har en dansk interesse i, at de lande, vi konkurrerer med, har mulighed for faglig organisering, for kollektive overenskomster, for at gribe ind over for børnearbejde, for at sikre et bare rimeligt arbejdsmiljø, så danske lønmodtagere ikke skal konkurrere med andre mennesker, som ikke har en chance for at få del i deres landes velstand?

Har regeringen den erkendelse, eller er man blevet så provinsielt indadvendt og selvtilstrækkelig, at man ikke engang fatter den sammenhæng?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Det er altid interessant med spørgetid i Folketinget, hvis man overhovedet ikke forholder sig til de svar, der bliver givet.

Jeg har sagt meget klart: Der er selvfølgelig også uddannelse af tillidsfolk, at opbygge strukturer på arbejdsmarkedet, der ligner det, vi har i Danmark, eller det, der hører hjemme på et organiseret arbejdsmarked. Det er der også i det, man beskæftiger sig med. Der er også så meget andet godt, sagde jeg.

Men grundelementet er, at man godt kan vise solidaritet, hvis man selv har en formue, der er så stor, at man er i stand til selv at finansiere sine opgaver, hvor man gerne vil vise solidaritet, med sin egen formue.

Kl. 16.40

Det er det, der adskiller Ulandssekretariatet og dem, der står bag, fra andre ngo'er, nemlig at her har man penge og kunne dokumentere, at den første og fornemste form for solidaritet er, at man selv kommer med penge og bidrager, før man i virkeligheden lader andre finansiere det, man gerne vil.

Jeg har sagt, at man i bred forstand gør gode ting. Det behøver jeg ikke at gentage hele tiden, men jeg mener blot, at solidaritet primært er, at man bruger egne midler. Og her er tale om, at man har opbygget en formue på 11 mia. kr.

Der kunne man jo sige, at ud af de 11.000 mio. kr. kunne man måske finde en del af de millioner, som man ellers får af statskassen.

Margrete Auken (SF):

Jeg tror faktisk, at finansministeren er klar over, at de altså betaler 20 mio. kr. Jamen nu siger jeg det bare: De betaler 20 mio. kr. til det der. Jeg ved godt, at finansministeren mener, at de kan betale alle deres penge til det der. Men de betaler altså 20 mio. kr. til solidaritetsarbejde.

Så vil jeg spørge finansministeren: Hvis nu det arbejde, Ulandssekretariatet laver, falder væk, mener ministeren så, at det er fuldstændig lige meget for vores øvrige bistandsarbejde, vores privatsektorprogram, vores erhvervsprogram og i øvrigt? Mener finansministeren, at det ingen rolle spiller for vores uddannelsesprogrammer? Hvis Ulandssekretariatets arbejde nu bliver lukket, fordi de 44 mio. kr. bliver skåret væk, bliver den danske bistandshjælp så ikke handicappet af en sådan lukning af Ulandssekretariatet?

Søren Søndergaard (EL):

Tak til finansministeren for hans klare undsigelse af Venstres udenrigsordfører, hr. Troels Lund Poulsen, og tak for den klare opgørelse af forskellen mellem det, finansministeren sagde, og det, hr. Troels Lund Poulsen sagde. Det var da interessant at få belyst den splittelse i Venstre.

Men når det er sagt, vil jeg da også godt spørge finansministeren, om ikke de henlæggelser, som finansministeren snakker om, den formue, man har i fagbevægelsen, ikke er en formue, der er båndlagt til bestemte formål. Er det bare nogle penge, man kan tage og bruge til hvilket som helst formål?

Det er bare et spørgsmål, for finansministeren bliver ved med at omtale dem. Man kunne altså også tage noget af lønningerne fra medarbejderne eller andre ting, men er der ikke tale om nogle penge, der er henlagt til et bestemt formål, og som man ikke bare lige kan tage af til andre formål?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg skal ikke blande mig i, hvordan forbundene vælger at anvende deres penge, og hvordan de ønsker at udmønte, at man opbygger en formue over tid, der i dag blandt de 12 største forbund er oppe på 11 mia. kr.

Det vil sige, at det er langt mere end det, man overhovedet skal bruge for at kunne konflikte og bruge andre elementer i forhold til det, man historisk har set. Jeg mener stadig, at den fornemste form for solidaritet – jeg taler altså ikke om faglig solidaritet, men om generel solidaritet

– er, at man bruger egne midler, før man bruger andres.

Her er der altså et bagland, der er i stand til at vise, at de mener noget med det. Derfor må man jo sige, at hvis det, man gerne vil, falder bort med bortfaldet af de 44 mio. kr., så må jeg spørge: Hvor stor var så egentlig solidariteten?

Margrete Auken (SF):

Jamen altså nu prøver vi igen. Finansministeren er tydeligvis ikke klar over, hvad Ulandssekretariatet laver. Derfor vil jeg spørge videre for lige som at få afdækket definitivt, at det ved finansministeren ikke. Så er der et vist håb om, at vi så får det forklaret, når vi kommer til at snakke med udenrigsministeren, for han ved det jo, for han har sagt god for det. Der må være en eller anden, der er blevet sat fuldstændig uden for døren, da Venstre tromlede det her igennem, for han ved det godt. Han ville aldrig have drømt om at sige sådan noget pludder om, at det bare er solidaritetsarbejde. Han er fuldstændig klar over det. Når han gennemgår regeringens ulandsbistand, så er præcis det arbejde, Ulandssekretariatet laver, en kerneindsats, for at vores øvrige bistandsarbejde kan komme til at fungere.

Så jeg vil gerne spørge igen: Spiller det ingen rolle for f.eks. privatsektorprogrammet, for vores øvrige erhvervsprogrammer, som vi har inden for ulandsbistanden, at Ulandssekretariatets arbejde eventuelt måtte falde bort?

Det har finansministeren stadig væk ikke svaret på. Er det ligegyldigt for regeringens bistandsarbejde, om vi har Ulandssekretariatets arbejde?

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er da enig i, at man skal søge at fremme solidariteten i alle mulige organisationer og sammenslutninger hos private osv., men det er da lidt fattigt, at finansministeren bare lægger et politisk ansvar fra sig og siger, at det må nogle andre løse; hvis man vil lave fagligt arbejde, så må nogle andre løse det.

Det, jeg spørger om, er: Har regeringen på Danmarks vegne ikke også en interesse i, at de lande, vi samhandler med, har et organiseret arbejdsmarked med overenskomster, med forbud mod børnearbejde, med mulighed for, at lønmodtagerne kan få del i den samfundsmæssige vækst, når vi begynder at handle mere med dem?

Hvis svaret er bekræftende, at det synes regeringen også vi har et samfundsmæssigt ansvar for, hvorfor har regeringen så ikke sørget for, at det her arbejde bliver gjort, f.eks. ved i finanslovsforslaget at sige: Vi vil have en ændret finansiering. Vi optager nu kontakt med fagbevægelse og arbejdsgivere for at se, om vi kan få en øget finansiering.

Kl. 16.45

Så havde der jo været en linje i det. Men her fralægger man sig bare ansvaret. Man fjerner det med et pennestrøg en sen natte-time i lukkede forhandlinger. Det hænger da ikke sammen med, at det er et godt og vigtigt arbejde.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg har sagt mange gange, at jeg mener, at der udføres et godt stykke arbejde. Man kan altid diskutere grænseflader, hvad der hører hjemme under almindeligt bistandsarbejde. Det vil man altid kunne. Der kan også her være en grænseflade. Men generelt må man sige, at det er godt, almindeligt arbejde.

Danmark giver jo altså måske mest; det er muligt, vi i dag ligger som nummer to land i verden, der yder mest i bistandshjælp. Så vi har altså en god samvittighed med hensyn til, hvad vi giver i bistandshjælp. Men der er ikke noget forkert i at sige, at de ngo'er, de organisationer, som går ind og bistår, også selv bidrager. Hvis ikke man er i stand til at bidrage, når man har en formue på 11 mia. kr., så forstår jeg godt, at der er et problem.

Med hensyn til den danske ulandspolitik i al almindelighed synes vi selv, at vi er på den rigtige platform, når vi er det land eller nummer to land i verden, der giver mest i ulandsbistand. Der dækker vi over en bred front, og hvis ikke det ene ngo-system dækker, jamen så er der andre ngo-systemer, der kommer til at dække.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 690

21) Til finansministeren af:

Jacob Buksti (S):

»Hvad er ministerens reaktion på udviklingen inden for skatteministerens ansvarsområde, som truer med at underminere finanspolitikken holdbarhed som f.eks. påpeget i rapporten fra arbejdsgruppen om beskatning af personalegoder/naturalieydelse, og som er resultat af, at re-

geringen helt bevidst besluttede ikke at lukke et åbenlyst skattehul med milliardtab til følge?»

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Som tidligere meddelt er dette spørgsmål overgået til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 692

22) Til finansministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil ministeren oplyse, hvad der blev besluttet som indstilling til regeringskonferencen på det uformelle økonomi- og finansministermøde den 12.-13. september 2003 i Stresa, samt hvilken forudgående orientering Folketinget fik herom?«

Keld Albrechtsen (EL):

Jo mere vi får belyst sagen om den beslutning, som blev truffet på det uformelle økonomi- og finansministermøde, om at fremsende traktatforslag til regeringskonferencen, jo mere viser det sig desværre, at den sag har været grundlæggende forkert behandlet af ministeren hele vejen igennem.

Der har ikke været søgt mandat i Folketingets Europaudvalg, så vidt jeg kan bedømme det. Der er efterfølgende, så vidt jeg kan bedømme det, ikke givet Folketingets Europaudvalg en retvisende orientering, og der er tilsyneladende heller ikke sket noget forsøg fra den danske regerings side på at rette op på den fejl, som den italienske finansminister har begået ved at fremsende disse traktatforslag til regeringskonferencen.

Så jeg håber, vi kan få en grundig og ordentlig redegørelse for sagen nu her i spørgetiden.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne præcisere over for hr. Keld Albrechtsen, at der på det uofficielle ecofinmøde, som der var tale om, ikke blev besluttet og i øvrigt heller ikke kunne besluttes noget formelt. Der er tale om møder, hvor ministre og i dette tilfælde centralbankchefer kan drøfte aktuelle emner og udveksle synspunkter. Stresamødet var ikke et møde i forbindelse med regeringskonferencen. På mødet var der fire temaer, hvor drøftelsen af konventets traktatudkast kun optog en mindre del af tiden. Det oplæg, der forelå, var udarbejdet af den embedsmandskomiteé, der forbereder finansministrenes møder om bl.a. økonomiske og monetære emner. Det var be-

nævnt reflektionspapir fra ecofinministre, altså ikke noget med konklusioner eller beslutninger. I samme papir var der en fodnote, bl.a. efter dansk ønske.

I fodnoten hedder det: Nogle medlemsstater er inde i en proces om at vedtage formelle positioner for regeringskonferencen. For disse medlemsstater og deres ministre præjudicerer synspunkterne i dette papir ikke resultatet af den nationale procedure, der kan involvere parlamenter, og en medlemsstat kan ikke støtte forslag om at ændre konventets tekst.

Samme tekst var gentaget i den note, som formanden for embedsmandskomiteen fremsendte til finansministrene sammen med papiret. Som sagt var Danmark med til at få fodnoten ind. Der har på intet tidspunkt været tale om, at den uformelle drøftelse skulle lede til konkrete beslutninger på et efterfølgende ordinært rådsmøde. På det uformelle møde blev der end ikke truffet reelle beslutninger om, at økonomi- og finansministrene skulle indstille noget til regeringskonferencen hverken som gruppe eller hver for sig. Den italienske formand, Tremonti, rundede drøftelsen af med blot at skitsere to til tre mulige forløb af regeringskonferencen, og at der ikke skulle drages konklusioner fra mødet. Der var altså ingen beslutninger og ingen konklusioner fra mødet i Stresa.

På denne baggrund var vurderingen, at der ikke var basis for en forudgående orientering af Europaudvalget, men alene en efterfølgende orientering om, hvilke hovedemner der blev berørt, og det skete den 2. oktober i referatet fra Stresamødet.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge, hvor den fodnote er blevet af i det papir, som den italienske finansminister så har sendt videre til den italienske statsminister, for af det papir fremgår det, at der er truffet beslutning i enighed om traktatforslaget, at papiret afspejler en høj grad af konsensus, og ikke noget om, at der er uenighed.

Kl. 16.50

Jeg vil derfor godt spørge: Hvordan kan ministeren så efterfølgende i et notat til Folketingets Europaudvalg oplyse, at der i det papir, der var sendt frem, var gjort opmærksom på, at der ikke var enighed? Jeg kan ikke se noget som helst i det papir, hvor den italienske finansminister gør opmærksom på, at der ikke var enighed.

Hvis det så er sådan, at det er den italienske finansminister, der har omgået alle spilleregler

og på egne vegne har fremsendt et traktatforslag, som om det er det samlede Økonomi- og Finansministerråd, der står bag det, hvad vil ministeren så gøre for at rette op på den fejl? Det kan man da ikke bare lade stå.

Jeg har i dag sendt ministeren et åbent brev om det spørgsmål og opfordret ministeren til at rette henvendelse til den italienske finansminister for at få trukket det papir tilbage fra regeringskonferencen.

Vil ministeren gøre det for at rette op på sagen?

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg anerkender fuldt ud, at finansministeren har været af den opfattelse, at der ikke blev besluttet noget på det uformelle ecofinmøde i Stresa i september måned, for det kan man jo ikke på et uformelt møde, og derfor blev der heller ikke søgt mandat, for der skulle ikke besluttet noget.

Derfor er mit spørgsmål: Hvad tænkte ministeren, da han så senere hen erfarede, at den italienske formand for Ecofin havde fremsendt 22 ændringsforslag til forfatningstraktaten på vegne af Ecofin, og hvor han oven i købet siger, at der er bred konsensus om de fremsendte forslag? Hvad tænkte ministeren?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg må lige sige om det med bred konsensus, at det altså oversat betyder, at der ikke er enighed, men at det er et overvejende antal for. Man vil finde ud af, at det ellers hedder »consensus« eller »agreement«. Altså »broad consensus« betyder, at der er et flertal af lande, flere lande eller et overvejende antal lande, der støtter, og jeg vil for så vidt sige, at der var ikke konsensus om et eneste punkt. Så der er altså ikke tale om enighed, og der er ikke taget nogen beslutning.

Jeg har tidligere sagt: Hvad Tremonti har sendt til sin statschef, er noget, han har sendt til sin statschef, og han skriver endda i samme brev, at andre ministre jo kan sende papiret til deres repræsentanter, altså deres regeringer. Det er altså ikke et fælles brev. Han fortæller direkte, at sådan er det.

Men jeg møder jo Tremonti på tirsdag, og det er klart, at jeg selvfølgelig vil fortælle ham om de misforståelser eller den uro eller kritik, det har givet anledning til, og så vil jeg selvfølgelig spørge, hvorfor han egentlig har udeladt de forbehold, som stod i papiret. Jeg vil i øvrigt sige, at der ikke er fremsendt nogen traktat, og at det ikke er Ecofinrådet, der i givet fald fremsender

noget; det er på baggrund af tilkendegivelser fra finansministre. Det er ikke Ecofinrådet.

Men jeg vil jo spørge ham, hvorfor i alverden han formulerer det på en sådan måde, at det kan misforstås, for det er ikke Rådet, der sender det frem. Rådet bidrager ikke. Det kan ministre gøre, men det er via nationale synspunkter.

Det er klart på mødet meddelt, at den danske regering som udgangspunkt kan tage traktaten, som den foreligger, at vi ikke overvejer, eller at vi ikke har besluttet at komme med selvstændige ændringsforslag, men hvis andre lande kommer med det, kan vi overveje at støtte dem efter en særlig national procedure.

Derfor var jeg meget tilfreds med den fodnote, hvor der stod, at vi havde besluttet, at der ikke var nogen præjudice for det, der stod i papiret, der kunne binde regeringer. Det var fem lande foruden Danmark, der havde den fodnote.

Så vi må alle samme spørge os selv, hvorfor den ikke står i det papir, der oversendes til den italienske formand.

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren sagde for et øjeblik siden, at han ikke mente, der var basis for forudgående orientering af Folketingets Europaudvalg.

Jeg synes nu nok, at selve det forhold, at man får et papir i hånden, hvor man skal sidde og drøfte traktatændringer i et Ministerråd, som ikke har noget med traktatændringer at gøre, burde have fået alle advarselsklokker til at ringe hos den danske finansminister.

Men hele det forløb kan vi vende nøjere tilbage til i det samråd, vi skal have i Folketingets Europaudvalg. Det er et meget, meget kompliceret forløb, desværre med fejltrin af ministeren både før og efter. Det vender vi tilbage til, men nu er jeg optaget af, at ministeren tilsyneladende er den eneste i hele Europa, der har den opfattelse, at det her ikke er et dokument, der er fremsendt af Ecofinrådet til formanden for regeringskonferencen, til formanden for EU.

Kl. 16.55

Er det ikke rigtigt, at det brev, som den italienske finansminister sender, er sendt i hans rolle som formand for Ecofinrådet? Der står udtrykkeligt, at det er i rollen som formand for Ecofinrådet til Mr. President, altså til formanden for EU. Er det ikke korrekt?

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det er meget tilfredsstillende, hvis det kommer til at gå, som jeg hørte det, at finansmi-

nisteren vil sige noget til den italienske finansminister, næste gang de mødes, om, at det her altså ikke er efter reglerne, og at den fodnote, der beskrev, at det her ikke havde dækning hos samtlige deltagere i rådsmødet, kan man altså ikke pludselig lade forsvinde. Hvis det er rigtig forstået, at finansministeren faktisk vil sige til den italienske finansminister, at her er der foretaget en overskridelse af reglerne, så synes jeg, det ville være glimrende.

Jeg vil så bare gerne have bekræftet af finansministeren, at den danske regering ikke vil bruge nationale procedurer til at fremsætte forslag, der svækker Europa-Parlamentets indflydelse på budgettet, for det var jo det, der var kernepunktet i de 22 fremsatte forslag fra det beslutningsudvalgte møde i Stresa.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne sige, at det papir, der lå til drøftelsen, jo ikke var den italienske finansministers papir. Det var et papir med meget koncise forbehold og i øvrigt med et for så vidt fornuftigt indhold. Jeg vil sige om indholdet og for så vidt også det, som Tremonti fremsender – men det er så jo noget, der er interessant også at gennemgå i Europaudvalget – at det er inden for den aftale, der lå mellem Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og regeringen tilbage fra 14. marts, for i forhold til den aftale beskærer man ikke Europaudvalgets kompetence. Man følger egentlig det, der også står i den aftale.

Så har der 3 uger efter Stresamødet været mandatgivning i Europaudvalget, men det er så en anden historie.

Jeg glæder mig meget til, at den sag bliver gennemgået i Europaudvalget, for den er sådan set ikke så kompliceret. Men jeg siger igen, at det, der giver anledning til misforståelser, og det, man ikke kan se, er, at Tremonti i sit brev ikke gentager det, der er forbeholdene i papiret, vi sidder og forhandler, og i øvrigt også, som det er sagt, at han måske siger, at det er som formand for Ecofin, og det er han altså. Han skriver i øvrigt selv i sin indledning, at når han skriver, så er det en følge af drøftelsen på det første møde på regeringskonferencen, altså slet ikke i Ecofin, men på regeringskonferencen.

Så må jeg endelig sige, at når det gælder uformelle møder, er det ikke usædvanligt, at ressortministre også uformelt drøfter deres ressort. Det er ikke unormalt, at fødevarerministre drøfter fødevarer, erhvervsministre erhvervsområder, og

finansministre drøfter økonomi også uformelt. Det er ikke usædvanligt.

Da jeg oversender informationskrivelsen til Europaudvalget efterfølgende, indgår det ikke hos mig, at der er en ændret procedure eller noget, der adskiller sig helt fra sædvanen. Jeg har ikke grundlag for at mene, at det, vi sender over, ikke var fuldt tilfredsstillende eller fulgte den administrationspraksis, der altid har været. Men jeg forstår selvfølgelig på kritikken, at der er et medlem af udvalget, der mener, at man skulle have informeret før og måske også mere efter. Den del tager jeg selvfølgelig til mig, for jeg har jo ikke nogen interesse i, at udvalget ikke har den nødvendige viden til, at regeringen også kan søge sine mandater, når det kommer dertil.

Keld Albrechtsen (EL):

Det glæder mig, at ministeren tager den del af kritikken til sig, og det giver jo så mulighed for, at vi under det samråd, vi skal have i Folketingets Europaudvalg, kan nå frem til en fornuftig klargøring af hele den fremgangsmåde, der skal bruges, når der orienteres om regeringskonferencen i forhold til Folketinget, og som der jo ligger en vedtagelse om i Folketinget. Den skal jo selvfølgelig overholdes, hvad der vel også ligger i det, ministeren siger.

Men jeg vil gerne spørge: Når nu ministeren så skal drøfte denne her sag med den italienske finansminister, hvad jeg forstår han vil gøre, og det synes jeg er klogt, vil det så ikke være rigtigst, at vi fra dansk side siger til den italienske finansminister, at det er fuldstændig i orden, hvis Italien ønsker at fremsende de her forslag til regeringskonferencen, det har Italien naturligvis ret til, og hvis minister Tremonti ønsker, at hans statsminister skal lægge det på bordet på regeringskonferencen, så værsgo, men det må ikke fremstå sådan, at det er et fælles papir, der stammer fra økonomi- og finansministrene?

Kl. 17.00

Vil ministeren tage det op og sige til den italienske finansminister, at det er vores holdning i Danmark?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil bare sige igen, at der foreligger ikke noget traktatændringsforslag fra Ecofinrådet. Det er sendt frem af den italienske finansminister til statschefen og formanden for EU. Hvis den italienske formand måtte vælge at lægge noget frem, så er det den italienske regering, der lægger det frem.

Jeg er vidende om, at Sverige netop for nylig har besluttet at lægge noget af det her frem som et svensk forslag. Jeg beder om, at man bemærker de sidste linjer, som måske forklarer lidt af det, når Tremonti selv siger, at andre ministre kan bruge papiret over for nationale regeringer, og det er selvfølgelig, fordi der ligger i det, at meningen er, at nationale regeringer kan beslutte, om de vil lægge det frem.

Men jeg gentager: I en kollegial samtale med Tremonti på tirsdag vil jeg sige, at jeg synes, det er forkert, at man sender et papir frem, hvor de forbehold, som seks lande – det er jo ikke bare Danmark, der er fem andre lande, altså seks lande – har præciseret og henvist til, ikke er med i et sådan baggrundspapir til Berlusconi, og endelig at man skal være varsom med at bruge »as chairman« for et råd, når det ikke er en rådskonklusion, der sendes frem.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, det er meget vigtigt, at der efter det møde, som de to finansministre så skal have på tirsdag, bliver udsendt en eller anden form for pressemeddelelse, hvor man klargør de her ting, for jeg har altså den bekymring, at resten af Europa opfatter det her – uanset hvilke udmærkede drøftelser vi så kan have her i Folketingssalen – sådan, at det er Ecofinrådet, der har udarbejdet en række traktatforslag.

Den misforståelse eller bevidste manøvre fra den italienske regerings side bør ikke stå uimodsagt. Det skal klargøres, at der er tale om private landeforslag.

Derfor vil jeg spørge ministeren: Vil ministeren, når han har haft den drøftelse med den italienske minister, udsende en pressemeddelelse gerne og selvfølgelig helst i samarbejde med den italienske minister, således at offentligheden, Folketinget og alle andre, der måtte være interesseret, kan være fuldstændig klar på, hvor den her sag står, så der er ryddet op i papirerne, inden det går videre til regeringskonferencen som et italiensk forslag.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg kunne jo godt ønske, at det samråd i Europa-udvalget kom inden alt for længe, for det ville jo fjerne en masse af de misforståelser af, hvad der er sagt. Det er også efter mødet bekræftet på embedsmandsplan, at der ikke var nogen forventning om, at Tremonti ville fremsende noget papir overhovedet. Så der er mange elementer ned

igennem, hvor man kan se, hvordan sådan en sag er kørt, og hvorfor der er misforståelser.

Man vil også se det på det brev, der fremsendes fra Tremonti. Hvor meget forarbejde der har ligget i den følgeskrivelse til den italienske præsident, ved jeg ikke, men i hvert fald er der elementer i følgeskrivelsen, som helt klart mangler. Hvis man bruger papiret, skal man selvfølgelig fortælle sin formand, at der er lande, heriblandt Danmark, der direkte tager et forbehold. Så det er punkt 1, og det er vel en del af den medie-storm, der har været.

Jeg ved, at der er andre lande, som på det sidste ecofinrådsmøde, den 4. november, hvor jeg ikke kunne deltage, også påpegede, at det gav anledning til nogen uro, at man havde sendt et brev frem med det indhold.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 689

23) Til integrationsministeren af:

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

»Hvad agter regeringen at gøre i anledning af starthjælpens manglende effekt?«

Skriftlig begrundelse

En række undersøgelser har vist, at starthjælpen ikke bringer flygtninge i arbejde. Måske tværtimod. Da regeringens erklærede hensigt med starthjælpen var at få dens modtagere i arbejde, er det interessant at få belyst, hvilke konsekvenser regeringen vil drage af starthjælpens manglende virkning.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Ovennævnte spørgsmål er som tidligere meddelt taget tilbage af spørgeren.

Bortfaldne spørgsmål

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Spørgsmål nr. S 636, der er stillet til økonomi- og erhvervsministeren af fru Sophie Hæstorp Andersen, og spørgsmål nr. S 697 og S 698, der er stillet til udenrigsministeren af hr. Jeppe Kofod, er taget tilbage af spørgerne. Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 636

Til økonomi- og erhvervsministeren (12/11 2003) af:

Sophie Hæstorp Andersen (S) :

»Vil ministeren på baggrund af sagen om Vodka Nissen samt tidligere sager om Cociodrikke og alkoholis tage initiativ til at stramme reglerne om markedsføring af alkohol til børn og unge under 18 år?«

Spm. nr. S 697

Til udenrigsministeren (14/11 2003) af:

Jeppé Kofod (S):

»Kan udenrigsministeren bekræfte, at han i Jyllands-Posten den 27. maj 2003, 1. sektion, side 4, sagde, at »de projekter, fagbevægelsens ulandssekretariat står for, er lødige og med til at fremme menneskerettigheder«, og kan udenrigsministeren i den forbindelse oplyse, hvorfor han og regeringen nu ifølge finanslovaftalen foreslår, at den statslige rammebevilling til ulandssekretariatets ngo-bistand afskaffes fra 2004?«

Spm. nr. S 698

Til udenrigsministeren (14/11 2003) af:

Jeppé Kofod (S):

»Kan udenrigsministeren bekræfte, at han i Jyllands-Posten den 27. maj 2003 fastslog, at »regeringen ikke kan lukke for millionstøtten til fagbevægelsens ulandssekretariat«, fordi »det er ikke tilladt at diskriminere organisationer. Der gælder ligebehandlingsprincippet«, og kan udenrigsministeren oplyse, hvorfor han og regeringen ifølge finanslovaftalen alligevel foreslår, at den statslige rammebevilling til ulandsekretariatets ngo-bistand afskaffes fra 2004?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel F 23: Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren [om beslutningen om at gå med i krigen mod Irak].

Af Keld Albrechtsen (EL) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 12/11 2003).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (*Ophold*). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 14:

Forespørgsel til indenrigs- og sundhedsministeren:

»Hvilke initiativer vil ministeren iværksætte med henblik på at forebygge uønskede graviditeter og give abortsøgende en bedre rådgivning, så antallet af provokerede aborter reduceres?«

Af Bodil Kornbek (KRF), Mogens Nørgård Pedersen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 21/10 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/10 2003).

KL 17.05

Begrundelse

Jann Sjørnsen (KD):

I 1998 rejste det daværende Kristeligt Folkeparti en forespørgselsdebat som denne, vi har i dag, der resulterede i en enstemmig vedtagelse om en aborthandlingsplan.

Kristendemokraterne stiller nu igen en forespørgsel om dette emne, fordi der har været tvivl, om initiativerne i aborthandlingsplanen fra 1999 til 2003 ville blive videreført. Abortpuljen er nemlig brugt op, og regeringen havde ikke planer om en ny, da den fremsatte sit finanslovsforslag for 2004. Der var derfor en reel risiko for, at mange af de gode tiltag i aborthandlingsplanen ville falde hårdt til jorden med udgangen af dette år, især fordi den endelige evaluering af den samlede aborthandlingsplan først kommer i 2005.

I mellemtiden er der indgået forlig om satspuljen i forbindelse med finansloven, og her er der sikret 2 mio. kr. næste år og 4 mio. kr. de følgende 3 år til en ny aborthandlingsplan. Derfor kan perspektivet på debatten i dag blive bredere end oprindeligt tiltænkt; nu kan vi nemlig tage fat på en debat om, hvad en ny aborthandlingsplan skal indeholde.

Kristendemokraternes udgangspunkt er ligesom i 1998, at alle mennesker, også de ufødte, er